

การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นางปราณี ป่านนาค

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

373.1784

ป445 ก

ธ.3

การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี

บทคัดย่อ

ของ

นางปราณี ป่านนาค

- 2 ก.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2547

h 252133

ปราณี ป้านนาค (2547). การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติดและด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารโรงเรียน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 192 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .92 และแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยรวมและรายด้านในระดับมาก
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวม และด้านการป้องกันยาเสพติดมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีมีการดำเนินงานด้านการป้องปรามยาเสพติดมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นคู่ด้วยวิธีเชฟเฟพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษารายด้านทั้ง 3 ด้านมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานทั้ง 3 ด้านมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ความคิดเห็นจากข้อคำถามปลายเปิดสรุปได้ว่า ควรเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด จัดกิจกรรมให้นักเรียน ให้อ่านและกำลังใจแก่นักเรียนที่เสพยาเสพติด ติดตามและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เสพยาเสพติด ตรวจสอบสารเสพติด กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ส่งนักเรียนที่เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา ใช้ระเบียบของโรงเรียนอย่างเข้มงวดเคร่งครัด และใช้มาตรการทางกฎหมายกับนักเรียนที่ติดยาเสพติด

A STUDY OF NARCOTICS PREVENTION AND PROBLEM-SOLVING IN SECONDARY
SCHOOLS OF SCHOOL PRINCIPALS UNDER THE JURISDICTION OF
GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN KANCHANABURI PROVINCE.

AN ABSTRACT
BY
MRS. PRANEE PANNANK

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2004

Pranee Pannank. (2004). *A Study of Narcotics Prevention and Problem-solving in Secondary Schools of School Principals under the Jurisdiction of General Education Department in Kanchanaburi Province*. Master's project. M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Lect. Supepun Phatanapanit.

The purposes of this research were to study narcotics prevention and problem-solving in secondary schools of school principals under the jurisdiction of General Education Department in Kanchanaburi Province. It focused in 3 aspects, i.e. narcotics prevention, narcotics protection, and narcotics rehabilitation. A random sample of 192 principals from secondary schools in Kanchanaburi was used in this study. They were asked to respond to 30 five point Likert scale and 3 open-ended items in a questionnaire. Reliability was determined by administration of Cronbach's alpha with internal consistency results of .92. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, One-Way ANOVA.

The results revealed as follows.

1. The secondary school principals under the jurisdiction of General Education Department in Kanchanaburi province operated narcotics prevention and problem-solving, as a whole and by each aspect, at the high level.

2. The secondary school principals in small-sized schools operated narcotics prevention and problem-solving, as a whole and by each aspect, at the moderate level. Those in the middle-sized and big-sized schools did as a whole and by each aspect at the high level.

3. The secondary school principals with more than 10-year experiences operated narcotics prevention and problem-solving, as a whole and by narcotics prevention aspect, higher than those with less than 10-year experiences at .01 level of significance. The secondary school principals with more than 10-year experiences operated narcotics protection higher than those with less than 10-year experiences at .05 level of significance.

4. The secondary school principals in different school size operated narcotics prevention and problem-solving, as a whole and by each of the 3 aspects significantly different at .01 level. When using Scheffe post hoc tests, it was found that:

- 4.1 secondary school principals in medium-sized and big-sized schools operated narcotics prevention and problem-solving as a whole higher than those in small-sized school and those in big-sized schools did more than those medium-sized at .01 level of significance;

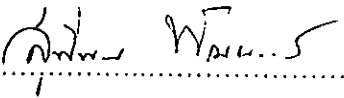
- 4.2 secondary school principals in medium-sized and big-sized schools operated narcotics prevention and problem-solving, as a whole and by each of the 3 aspects, significantly higher than those in small-sized schools at .05 level;

- 4.3 secondary school principals in big-sized schools operated narcotics prevention and problem-solving by each of the 3 aspects significantly higher than those in medium-sized schools at .05 level.

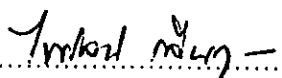
5. Suggestions and opinions were summarized as: increasing efficiency in student care and assistance systems, giving knowledge on dangers of narcotics, arranging activities for students, providing narcotics addict students with comfort and willpower, following up and observing the narcotics addict students' behaviour, continuously examining at-risk students' narcotics substance, sending the addict students for treatment and rehabilitation, enforcing school regulations seriously, and enforcing law measurements on addict students.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

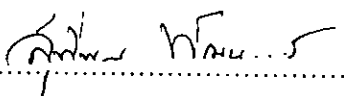
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

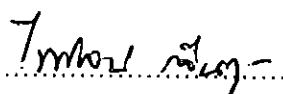

.....
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

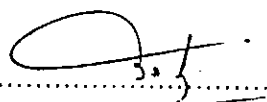
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

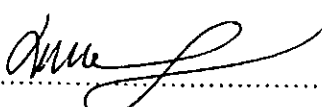
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุกกุล)

วันที่ ๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ เนื่องด้วยได้รับความเมตตากรุณา ความช่วยเหลือเกื้อกูล จากอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ ที่ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ของศึกษาค้นคว้าให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ บุญส่ง ล้อประจักษ์สิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ ดร.มานะ อัครบัณฑิต รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ฝ่ายนโยบายและแผน และอาจารย์กัลยา ปานสวัสดิ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ได้ให้ความรู้และให้การอบรมสั่งสอนผู้วิจัยตลอดมา

ปราณี ป่านาค

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ยาเสพติด.....	8
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา.....	20
มาตรการด้านการป้องกันยาเสพติด.....	20
มาตรการด้านการป้องปรามยาเสพติด.....	30
มาตรการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ.....	32
การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	
ในสถานศึกษา.....	38
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	
ในสถานศึกษา.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	65
อภิปรายผล.....	66
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	77
ประวัติของผู้วิจัย	114

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน.....	56
2	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและโดยรวมจำแนกตามประสบการณ์.....	57
3	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและโดยรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	57
4	การเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและ โดยรวมจำแนกตาม ประสบการณ์.....	58
5	การเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและ โดยรวมจำแนกตาม ขนาดโรงเรียน.....	59
6	การเปรียบเทียบรายการการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ด้านการป้องกันอาชญากรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี.....	59
7	การเปรียบเทียบรายการการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ด้านการป้องปรามอาชญากรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี.....	60
8	การเปรียบเทียบรายการการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี.....	60
9	การเปรียบเทียบรายการการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวม	61
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	62
11	ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี.....	88

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

12	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นรายข้อ.....	96
13	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายข้อ จำแนกตามประสบการณ์.....	99
14	คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายข้อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	102
15	จำนวนผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดในจังหวัดกาญจนบุรี.....	107
16	จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา.....	110
17	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามเพศ.....	110
18	จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามอายุ.....	111
19	จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา จำแนกตามสถานภาพการทำงาน	111
20	จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามอาชีพ.....	112
21	จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา จำแนกตามอายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดครั้งแรก.....	112
22	จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา จำแนกตามยาเสพติดชนิดแรกที่ใช้.....	113
23	จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามวิธีเสพ.....	113
24	จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา จำแนกตามเหตุผลที่เข้ารับการรักษา.....	113

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	5
---	----------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ร้ายแรงและมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติในทุก ๆ ด้าน และเป็นสิ่งบั่นทอนกำลังอำนาจของชาติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวิทยาไปจนถึงกำลังในการรักษาและปกป้องอธิปไตยของชาติ ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเป็นอย่างมากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้นนอกจากยาเสพติดจะระบาดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานแล้วยังได้ระบาดสู่กลุ่มนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตอีกด้วย/ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดดังกล่าวและมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการพัฒนาให้เยาวชนของชาติเติบโตขึ้นมาอย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีเพราะการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้มีคุณค่าและห่างไกลจากยาเสพติดนั้นย่อมเป็นการสร้างรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคงแต่ปัญหายาเสพติดยังเป็นอุปสรรคสำคัญที่คอยขัดขวางการพัฒนานี้มาโดยตลอด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) กล่าวว่าไว้ว่าการพัฒนาประเทศจะสำเร็จได้นั้นจะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเสียก่อน ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงเน้นไปที่การพัฒนาคนซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาประเทศชาติ แต่อย่างไรก็ตามปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาทางสังคมที่มีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยได้รับเอาเทคโนโลยีจากต่างประเทศเข้ามาพัฒนาประเทศทำให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างสังคมกล่าวคือจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมและจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยว วิธีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปเพื่อความอยู่รอดในสังคม ทำให้ทุกคนต้องแข่งขันกันทุกอย่าง คนในสังคมจะมองเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ความไม่มั่นคงของครอบครัวย่อมเกิดติดตามมาซึ่งผลกระทบดังกล่าวมีส่วนทำให้คนหันไปพึ่งพายาเสพติดมากขึ้นและเป็นที่ชัดเจนว่าในปัจจุบันปัญหายาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้าไปในสถานศึกษาทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือแม้แต่มหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 3) และจากการวิจัยของกองสารวัตรนักเรียน เรื่องการศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษา พ.ศ. 2543 พบว่ามีนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับยาบ้าและยาเสพติดอื่น ๆ ชนิดต่าง ๆ ดังนี้ นักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ มีประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 1.3% สังกัดกรมสามัญศึกษามีประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด 25.4% นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาได้มีการรายงานว่ามีปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจริงโดยจะพบมากในเด็กช่วงอายุตั้งแต่ 14 – 17 ปี ในระดับ ม.2 ถึง ม.5 และยาเสพติดที่พบมากที่สุดคือยาบ้า (กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 4) เมื่อพิจารณาถึงจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด (ระหว่างปี 2540 – 2542) พบว่าเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาเข้ารับการบำบัดรักษา

มากกว่าเด็กและเยาวชนในระดับชั้นประถมศึกษาอาชีวศึกษาและระดับมหาวิทยาลัยโดยคิดเป็นร้อยละ 49.05 , 55.96 และ 58.23 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2543)

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอยู่ในระดับรุนแรงมากและยังมีแนวโน้มว่าเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มผู้ที่ติดยามากที่สุด(สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย,2539 : 152 - 157) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 13 – 18 ปี และยาเสพติดที่นิยมใช้ส่วนใหญ่เป็นยาบ้า (อารี ครุสากขวงส์, 2542 : 40 – 41 ; อ้างอิงมาจาก ยุพา วงศ์ไชย และคณะ, 2538) นอกจากนี้จากการประชุมสัมมนาเรื่องแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2544 พบว่า สถานการณ์ของการแพร่ระบาดของยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษามีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น(สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี, 2544 : 1-2) โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีได้พยายามแก้ปัญหาด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยการจัดกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมเสริมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด กิจกรรมนันทนาการ กีฬา และการบำเพ็ญประโยชน์แต่ยังพบว่าปัญหานักเรียนติดยาเสพติดไม่หมดไปโดยมีนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สถานศึกษาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากหนังสือราชการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาต่างๆ โดยเฉพาะหนังสือราชการของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น หนังสือราชการที่ ศธ 0816 / 1648 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2546 ที่กำหนดให้โรงเรียนแต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือดูแลนักเรียนที่มีปัญหายาเสพติดเป็นรายบุคคล หนังสือราชการที่ ศธ 0816 / 1698 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2546 ได้รายงานว่านักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีมีอัตราการสูบบุหรี่ในช่วงอายุตั้งแต่ 11 – 15 ปี สาเหตุมาจากการถูกชักชวน อยากลอง อยากเทห์ ต้องการให้เพื่อนยอมรับ เครียด เหนง และไม่มีอะไรทำ หนังสือราชการที่ ศธ 0816 / 13980 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2539 ที่ได้ให้สถานศึกษาใช้แนวทางนโยบาย 10 ข้อ ของรัฐบาลในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเคร่งครัด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้าจึงเห็นว่าควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานตามความเป็นจริงที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเพศติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันปัญหาอาเพศติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจะทำให้ทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเพศติดในสถานศึกษาอยู่ในระดับใด นอกจากนี้ยังทำให้ทราบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์และบริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเพศติดในสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลในการวางแผนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเพศติดในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารที่เข้ารับตำแหน่งใหม่รวมทั้งผู้บริหารที่รับตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเพศติดสามารถดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเพศติดในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนเป็นสารสนเทศของโรงเรียนในแต่ละขนาดที่จะใช้ในการประสานความร่วมมือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเพศติดต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเพศติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี ใน 3 ด้าน ตามกรอบแนวคิดหลักในแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเพศติดของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. ด้านการป้องกันอาเพศติด
2. ด้านการป้องปรามอาเพศติด
3. ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 256 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 192 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 ประสบการณ์ ได้แก่

3.1.1.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.1.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.2 ขนาดโรงเรียน ได้แก่

3.1.2.1 ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 – 499 คน)

3.1.2.2 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน)

3.1.2.3 ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน)

3.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้กรอบแนวคิดหลักในแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2540 – 2544) ซึ่งกล่าวว่าปัญหายาเสพติดต้องดำเนินการให้ครอบคลุมใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด ด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยที่แต่ละด้านมีหลักการดังนี้

ด้านการป้องกันยาเสพติดเป็นการป้องกันพฤติกรรมการใช้ยาของนักเรียนที่เกิดจากการพึ่งยาและหวังผลจากฤทธิ์ยาโดยการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนในสถานศึกษา ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชน

ด้านการป้องปรามยาเสพติดเป็นกิจกรรมหรือมาตรการที่สถานศึกษาใช้ดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงคือผู้มีพฤติกรรมที่จะใช้ยาเสพติดเพื่อลดโอกาสการใช้ยาเสพติดโดยการจัดกิจกรรมหรือมาตรการที่สถานศึกษาดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตลอดทั้งการลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดระเบียบวินัยเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานศึกษา

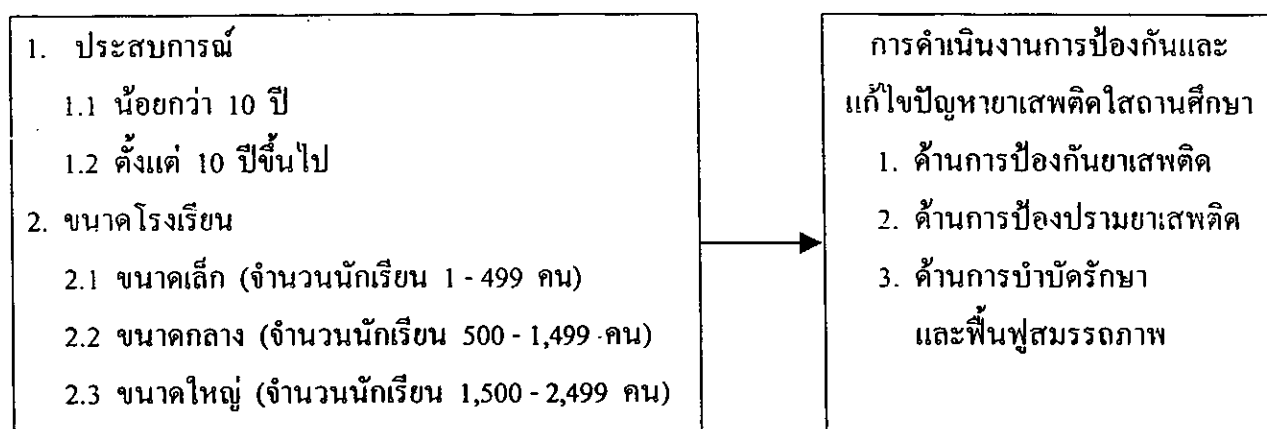
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นการให้ผู้ป่วยสามารถเลิกใช้ยาเสพติดได้โดยไม่เกิดการทรมานมากนักไม่เกิดอาการแทรกซ้อนโดยการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียนที่ติดยาเสพติดให้สามารถปรับตัวและปรับพฤติกรรมเพื่อให้กลับเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน โดยที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้อาศัยผลการวิจัยของโอนิล (O'neal) (กรมสามัญศึกษา, 2540 : 43) อ้างอิงมาจาก O'Neal, 1987 : 320) ที่ค้นพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานยิ่งมากและมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารมากจะยิ่งทำให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานและเข้าใจงานมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้

นี้ยังอาศัยผลการวิจัยของ สโลน (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 43 ; อ้างอิงจาก Sloane. 1982) ที่ค้นพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการอบรมจะมีความรู้เรื่องการปฏิบัติงานมากขึ้นจะส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานสูงขึ้นและตัวแปรขนาดของโรงเรียนผู้ศึกษาค้นคว้าได้อาศัยผลงานวิจัยของ ปวีณา ศรีบูรณ์ (2539) ที่ค้นพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาและการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาและการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ยังได้อาศัยผลการวิจัยของ วาสนา ทับแก้ว (2538) ที่ค้นพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาและการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน จากงานวิจัยดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 : กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ที่เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะด้วยรับประทาน ดม สูด ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลร้ายต่อร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ยาบ้า สุรา เบียร์ บุหรี่ และเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ทุกชนิด

2. การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง ระดับการปฏิบัติหรือการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีที่เกี่ยวข้องกับ 1) การป้องกันยาเสพติด 2) การป้องปรามยาเสพติด และ 3) การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด

2.1 การป้องกันยาเสพติด หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนในสถานศึกษา ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด การสร้างบรรยากาศการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน การจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

2.2 การป้องปรามยาเสพติด หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือมาตรการที่สถานศึกษาดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้แก่ การตรวจสอบนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การติดตามพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและชุมชนในการสอดส่องดูแลนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง การตรวจตราและสอดส่องพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิด และการลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดระเบียบเกี่ยวกับยาเสพติด

2.3 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียนผู้ติดยาเสพติดให้สามารถปรับตัวและปรับพฤติกรรมเพื่อให้กลับเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้ติดยาเสพติด การส่งผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา การให้ความรักความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ การให้ความอบอุ่น การให้คำปรึกษา การให้ความรู้ ทั้งจากครู เพื่อนนักเรียน และชุมชน

3. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม) ในจังหวัดกาญจนบุรี

4. ตำแหน่ง หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา หรือบุคคลที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษารวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานในฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายบริการ ฝ่ายแผนงาน และฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

6. ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน จำแนกออกดังนี้

6.1 น้อยกว่า 10 ปี

6.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

7. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดขนาดของโรงเรียน จำแนกตามจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานในการแบ่งขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2543 : 37) โดยยึดถือจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้

ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 1 – 499 คน

ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 500 – 1,499 คน

ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 1,500 – 2,499 คน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาสพคดีในสถานศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาสพคดีในสถานศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาความรู้ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยและการเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แบ่งสาระสำคัญออกเป็นดังนี้

1. ยาเสพติด
 - 1.1. ความหมายของยาเสพติด
 - 1.2. ประเภทของยาเสพติด
 - 1.3. อันตรายที่เกิดจากการติดยาเสพติด
 - 1.4 สาเหตุของการติดยาเสพติด
2. นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาล
 - 2.2. นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 2.2. นโยบายของกรมสามัญศึกษา
3. การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
 - 3.1 มาตรการด้านป้องกันยาเสพติด
 - 3.2 มาตรการด้านการป้องปรามยาเสพติด
 - 3.3 มาตรการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ
 - 3.4 การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
4. ตัวแปรที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
 - 4.1 ประสพการณ์
 - 4.1 ขนาดโรงเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. ยาเสพติด

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พบว่า มีบุคคลต่าง ๆ กล่าวถึงยาเสพติดหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนี้

1.1 ความหมายของยาเสพติด

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ พบว่ามีผู้ให้ความหมายของยาเสพติดดังนี้

ประเสริฐ นูนาบี (2541 : 17) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมี ยา หรือวัตถุใด ๆ ที่รับเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีการใดวิธีหนึ่ง ได้แก่ การรับประทาน ฉีด สูบ หรือวิธีใดก็ตามมีผลทำให้ต้องรับสารพิษเป็นประจำและเพิ่มขนาดขึ้นเรื่อย ๆ และเมื่อไม่ได้รับสารนั้นจะมีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงเมื่อใช้ยาเสพติดเป็นเวลานานจะมีผลทำให้ภาพร่างกายของผู้เสพทรุดโทรมลง

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 24) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดก็ตามเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีใดก็ตามก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและ จิตใจที่สำคัญ 4 ประการ คือ มีความต้องการเสพยาชนิดนั้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ ต้องเพิ่มขนาดของยามากขึ้น เมื่อหยุดเสพยาจะมีการขาดยา และสุขภาพทั่วไปทรุดโทรมจากการเสพยาชนิดนั้น

ทรงพล พูลพิพัฒน์ (2543 : 3) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะที่สำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา

เพลินดา กะลัมพากร (2544 : 12) ให้ความหมายว่า ยาเสพติด หมายถึง สารที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์เมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายแล้วไม่ว่าด้วยวิธีการใดเป็นช่วงระยะหรือนานติดต่อกันจะทำให้บุคคลที่เสพยาเสพติดมีความต้องการเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สุขภาพของผู้เสพยาเสพติดเสื่อมโทรมลง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ที่เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะด้วยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลร้ายต่อร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ยาบ้า สุรา เบียร์ บุหรี่

1.2 ประเภทของยาเสพติด

วงการแพทย์แบ่งยาเสพติดให้โทษเป็น 6 ประเภท คือ (คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 15 – 16).

1. ยาเสพติดประเภทฝิ่นและผลิตภัณฑ์ที่มาจากฝิ่น เช่น มอร์ฟีน ทิงเจอร์ เฮโรอีน โคเคอิน ตลอดจนสารสังเคราะห์อื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน เช่น เฟรีดิน เมธาโดน ไปเซทโทน เป็นต้น
2. ยากดประสาท หรือ ยากล่อมประสาท เช่น ฟีนอบาปีโทน ทูนิทาล เซคโด นาลโวเดียม ซอนเนอริล และยานอนหลับอื่น ๆ เช่น ไพโรไมค์ คลอโรล ไฮเดรท พาราลดีไฮด์ กูตาบูอาโลน เป็นต้น

3. ยากระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน โคเคอิน ไบโกระท่อม ขาม้า หรือขาชัน เป็นต้น

4. ยาหลอนประสาท ได้แก่ กัญชา แอลเอสดี คีแอมดี เมสคาติน และเห็ดบางชนิด ยาประเภทนี้จะออกฤทธิ์ทำให้ประสาทรับรู้ของร่างกายผิดแปลกไปจากเดิม

5. สารระเหยชนิดต่าง ๆ เช่น เบนซิน และกาวบางชนิด

6. แอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ เหล้า

นอกจากนี้ยังระบุว่า ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ที่แพร่หลายอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันนี้อาจแบ่งออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. ยาเสพติดประเภทฝิ่นและอนุพันธ์ของฝิ่น

ฝิ่น (Opium) เป็นพืชล้มลุกที่ชอบขึ้นอยู่ในที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 3,000 ฟุตขึ้นไป ซึ่งมีมากในภาคเหนือของประเทศไทย ผลฝิ่นจะถูกสกัดออกมาเป็นยาง ยางที่ได้นี้เรียกว่า ฝิ่นดิบ ซึ่งเมื่อนำมาเคี้ยวจนเป็นสีดำเรียกว่า ฝิ่นสุก ซึ่งมีรสขมและกลิ่นเฉพาะของฝิ่น

มอร์ฟีน (Morphine) เป็นสารแอลคาลอยด์ที่สกัดได้จากฝิ่น สีขาวนวล ไม่มีกลิ่น รสขม ละลายน้ำง่าย มีฤทธิ์กดประสาทรุนแรงกว่าฝิ่นถึง 10 เท่า

เฮโรอีน (Heroin) เป็นยาเสพติดที่ร้ายแรงมาก ทำมาจากมอร์ฟีน มีลักษณะเป็นเกล็ด หรือผง มีฤทธิ์รุนแรงกว่ามอร์ฟีน 10 เท่า และมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น แค๊ป ไข่ ผงขาว และไอระเหย เป็นต้น

2. ยาเสพติดประเภทยานอนหลับ และยาระงับประสาท

ยาเสพติดกลุ่มนี้ ออกฤทธิ์ในการกดประสาท ทำให้ประสาทชา มึนเมา ได้แก่

2.1. เซกโคนาล (Seconal) เป็นยานอนหลับอยู่ในแคปซูลเล็กสีแดง มีนามแฝงเรียกว่า เหล้าแห้ง ไข่แดง หรือปีศาจแดง

2.2. อไมบาร์บิทัล เป็นยานอนหลับบรรจุในแคปซูลสีเหลือง

3. ยาเสพติดประเภทแอมเฟตามีน

เป็นยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น ขาม้า ขาชัน ขาม้าขาว เป็นต้น แอมเฟตามีนนี้มีผลึกสีขาวออกมาหลายลักษณะส่วนมากจะเป็นเม็ดกลมสีขาว

4. ยาเสพติดประเภทกัญชาและไบโกระท่อม

กัญชา เป็นพืชล้มลุก ขึ้นง่ายในเขตร้อน ใบมีลักษณะเป็นแฉก ประมาณ 5-7 แฉก สารที่ทำให้กัญชาเป็นยาเสพติด คือ เตตราไฮโดรแคนนาบินอลมีมากในดอกและเมล็ดกัญชาออกฤทธิ์ต่อร่างกายทั้งกระตุ้นประสาท กดประสาท และหลอนประสาท

กระท่อม เป็นพืชยืนต้น มี 2 ชนิด คือ ก้านใบแดง และก้านใบเขียว เสพโดยเอาใบมาเคี้ยวหรือชงกับน้ำร้อนดื่ม รสขม กระท่อมเมื่อเสพแล้วจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท

5. ยาเสพติดประเภทหลอนประสาทและไอระเหย

ยาเสพติดประเภทนี้ใช้เพื่อให้เกิดความมึนเมา หลอนจิตประสาทของผู้เสพ ได้แก่

5.1. แอลเอสดี เป็นสารสังเคราะห์ที่ได้จากเชื้อราของข้าวไรน์ชนิดหนึ่ง ทำมาในรูปของขามัดกลม ๆ เล็ก ๆ สีฟ้าอ่อน สีเขียวอ่อน หรือสีขาว ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส บางครั้งก็ทำมาในรูปของยาน้ำปกติใช้รับประทานโดยตรง

5.2. ไอร์เซเฮงจากสารเคมี เช่น น้ำยาซักแห้ง ทินเนอร์ เบนซิน มีผู้นำมาสูดดม เพื่อให้เกิดอาการมึนเมาอารมณ์เลื่อนลอย ถ้าเสพมาก ๆ อาจเกิดอาการคลุ้มคลั่งได้

1.3 อันตรายที่เกิดจากการติดสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2536 : 34 - 36) ระบุว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วการใช้สารเสพติดในทางที่ถูกต้องจะบังเกิดผลดีแก่ผู้ใช้ กล่าวคือการใช้สารเสพติดในทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์จะเป็นผลดีต่อสังคมเพราะมีส่วนช่วยชีวิตหรือบรรเทาอาการเจ็บป่วยของคนไข้ได้และการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของแพทย์อย่างใกล้ชิดซึ่งไม่ก่อให้เกิดปัญหาแต่อย่างใดและเป็นการใช้ยาเสพติดที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ในขณะเดียวกันการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดก็จะเกิดผลเสียแก่ผู้เสพ เช่น การใช้ยาเสพติดเพื่อการบำบัดความเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจในลักษณะพร่ำเพรื่อจนเกินปริมาณโดยไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของแพทย์จนกลายเป็นผู้ติดสิ่งเสพติดเพราะยาเสพติดนั้นเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้วจะมีผลทำให้ผู้เสพมีความต้องการอย่างแรงกล้าในการที่เสพต่อไปไม่สามารถหยุดการเสพได้ ตรงกันข้ามกับต้องการที่เพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของร่างกายแล้วจิตใจทำให้ร่างกายไม่เป็นปกติซึ่งอาจทำให้เกิดแก่ความตายได้ โดยที่อันตรายที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสพมีดังนี้

1.3.1 ทำลายสุขภาพให้ทรุดโทรมเพราะระบบการทำงานของอวัยวะผิดปกติ น้ำหนักลด ผิวกว่า ร่างกายซูบผอม

1.3.2 เป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อารมณ์ไม่เป็นปกติ เฉื่อยชา เบื่อจคร้าน

1.3.3 บุคลิกภาพเสีย ขาดความสนใจในตนเอง มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

1.3.4 อาจประสบอุบัติเหตุได้ง่ายเพราะควบคุมทางกล้ามเนื้อและระบบประสาทบกพร่อง

1.3.5 เกิดโรคแทรกซ้อนได้ง่าย เพราะความต้านทานโรคน้อย ติดเชื้อง่าย

1.3.6 ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ง่าย

1.3.7 สูญเสียแรงงานของชาติโดยไร้ประโยชน์ไม่คิดที่จะประกอบอาชีพเพราะหมกมุ่นกังวลกับการเสพยาเท่านั้น

1.3.8 สร้างปัญหาต่อครอบครัวและสังคม

1.3.9 เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม

1.4 สาเหตุของการติดยาเสพติด

จากการศึกษาสาเหตุการติดยาเสพติดพบว่า นักเรียนมักติดยาเสพติดด้วยสาเหตุดังต่อไปนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2543 : 24) ; จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. (2545 : 14)

1.4.1 เหตุจากการถูกชักชวนนี้อาจจะเกิดขึ้นจากเพื่อนฝูงที่กำลังติดยาเสพติดแล้วอยากให้เพื่อนติดบ้างเหตุดังกล่าวอาจจะเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการที่เป็นไปตามวัยคือชักชวนให้เพื่อนเป็นอย่างตนเพราะเมื่อติดด้วยกันแล้วจะได้เงินกันไปซื้อขายเสพติดเป็นการแบ่งเบาภาระทางการเงินไปบ้าง โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีพลังสำคัญในการที่จะชักชวนสมาชิกในกลุ่มให้เสพติดได้ เพราะกลุ่มนี้ถ้าหากพฤติกรรมใดที่กลุ่มหรือกลุ่มเพื่อนฝูงยอมรับนิยมปฏิบัติก็มักจะยอมรับและปฏิบัติไปด้วย นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในแหล่งการซื้อขายยานาเสพติดนั้นอาจจะได้รับการชักจูงโดยบอกถึงคุณภาพของยาเสพติดว่าดีต่าง ๆ นานา ทำให้สมองปลอดโปร่งเหมาะแก่การเรียน การทำงาน การถูกชักจูงจะเกิดขึ้นในขณะมึนเมาสุราหรือเที่ยวเตร่กันจึงเกิดการติดยาได้

1.4.2 เหตุจากการอยากทดลอง ความอยากรู้อยากเห็นอยากทดลองอยากรู้รสชาติอยากสัมผัสเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ ผู้ติดยาเสพติดที่อยากรู้อยากเห็นอยากทดลองจะคิดว่าคงไม่ติ่ง่าย ๆ แต่เมื่อทดลองเสพเข้าไปแล้วมักจะติดเพราะยาเสพติดในปัจจุบัน เช่นเฮโรอีนติดง่ายมากเพียงเสฟไม่กี่ครั้งก็ติดแล้วโดยเฉพาะวัยรุ่นไม่เกรงกลัวอะไรต้องการแสดงความเก่งกล้า อดทนเพื่อน ขาดความขี้คิด ชักชวนกันเสพยาเสพติดจนติดยาในที่สุด

1.4.3 เหตุจากถูกหลอกลวง ยาเสพติดมีรูปร่างต่าง ๆ ทำให้ผู้รับไม่ทราบว่สิ่งที่ตนได้รับเป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรงคิดว่าเป็นยาธรรมดาไม่มีพิษร้ายแรงตามที่ผู้ให้หลอกให้เสพผลสุดท้ายกลายเป็นผู้เสพติดไป

1.4.4 เหตุทางกาย ความเจ็บป่วยทางกาย เช่นต้องถูกผ่าตัดหรือเป็นโรคปวดศีรษะ เป็นโรคประสาท เป็นหืดได้รับความทรมานทางกายมาก ผู้ป่วยต้องการบรรเทา พยายามช่วยตนเองมานานแต่ไม่หายจึงหันเข้าหายาเสพติดจนติดยาในที่สุด

1.4.5 เหตุเพราะสิ่งแวดล้อม สถานที่อยู่อาศัยแออัดหรือเป็นแหล่งมั่วสุมภาวะทางเศรษฐกิจบีบบังคับปัญหาทางครอบครัว เช่นสภาพบ้านแคบ สมาชิกในครอบครัวขาดความเข้าใจซึ่งกันและกันขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่และปัญหาอื่น ๆ นับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลผลักดันให้ติดยาเสพติดได้อย่างหนึ่งและยังเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้เลิกการใช้ยาเสพติดแม้แต่จะรักษาให้หายขาดก็ไม่ได้ เพราะเมื่อผู้ติดยาที่ได้รับการบำบัดรักษาจนหายแล้วแต่กลับไปอยู่สภาพแวดล้อมเก่าๆ ก็จะต้องกดดันให้กลับไปใช้ยาเสพติดอีก

2. นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ใน 3 ประเด็น คือ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

2.1 นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานกฤษฎมนตรี ได้กำหนดแนวคิดและทิศทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตลอดทั้งทิศทางการบริหารจัดการสำหรับการดำเนินงานในแผน 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 5 – 8)

1. กรอบแนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.1 ต้องเร่งรณรงค์สร้างกระแสสังคมให้ทุกคนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและมีจิตสำนึกที่จะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังในฐานะที่เป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติ

1.2 ต้องแก้ปัญหาแบบองค์รวมครบวงจร โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางและยึดพื้นที่เป็นเป้าหมาย เน้นการระดมสรรพกำลังและบูรณาการแผนงาน โครงการกิจกรรมและทรัพยากร

1.3 ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการป้องกันปัญหาโดยสร้างภูมิคุ้มกันและการบำบัดรักษาฟื้นฟูเพื่อลดอุปสงค์ยาเสพติดควบคู่กับการปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพการดำเนินการทางกฎหมายที่รวดเร็วเด็ดขาดและจริงจัง

1.4 ต้องเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนและสถาบันสังคม

1.5 ต้องมีเอกภาพเชิงนโยบาย มียุทธศาสตร์และมาตรการที่มีความหลากหลายหรือยืดหยุ่นเหมาะสมกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย มีการบริหารจัดการที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ

1.6 ต้องมีการร่วมมือระบบเครือข่ายกับต่างประเทศในเชิงรุก

2. วัตถุประสงค์ของแผนงาน

2.1 เพื่อเสริมสร้างให้คน ครอบครัว ชุมชนและทุก ๆ ฝ่ายในสังคมมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกชั้นตอน

2.2 เพื่อลดปริมาณความต้องการยาเสพติดในประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนและกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

2.3 เพื่อเร่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ และผู้ติดยาเสพติดทุกคนให้กลับมาเป็นพลังสำคัญในการต่อต้านยาเสพติดและการพัฒนาประเทศ

2.4 เพื่อลดปริมาณการเสพยาเสพติด จำนวนผู้ผลิต ผู้ค้าปลีก ผู้จำหน่ายและผู้ให้การสนับสนุน

2.5 เพื่อหยุดยั้งความรุนแรงและควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแต่ละพื้นที่

3. ยุทธศาสตร์ แนวทางและกรอบแนวคิดสำคัญ

3.1 ยุทธศาสตร์ในการสร้างพลังแผ่นดินและลดเงื่อนไขการระบาด ประกอบด้วย

3.1.1 การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาและกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข โดยทางสื่อมวลชนและผ่านสื่อบุคคลในการประชุมสัมมนาและฝึกอบรม

3.1.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งและพลังทางสังคม เพื่อให้มีการร่วมมือต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชน และประชาชน ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงระดับชาติ โดยการบวกร่วมการพัฒนาวิชาการ พัฒนาศักยภาพแกนนำ สร้างเวทีประชาคม พัฒนาเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ สร้างกระแสความร่วมมือ เฝ้าระวัง เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วม ตลอดจนสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ

3.1.3 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันผู้ที่ยังไม่เคยใช้ยาเสพติดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดซึ่งเน้นการพัฒนากระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาการสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การจัดระบบสอดส่องเฝ้าระวัง ให้มีครู อาจารย์ที่ปรึกษา และแนะแนวส่งเสริมกิจกรรมการใช้เวลาว่างและให้มีการฝึกวิชาทหารเพื่อสร้างวินัย

3.1.4 การลดปัจจัยเงื่อนไขในด้านการก่อปัญหา และการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งรวมถึงการกำหนดพื้นที่ควบคุมตรวจสอบแหล่งอบายมุข หอพัก สถานบันเทิง คนต่างด้าวและส่งเสริมงานการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มของตัวยาและรูปแบบการแพร่ระบาด

3.2 ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วย

3.2.1 การจำแนกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน จำแนกออกเป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มผู้เสพหรือผู้ใช้ กลุ่มติดยาและกลุ่มติดยาเรื้อรัง

3.2.2 การสร้างแรงจูงใจ หรือบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา

3.2.3 การพัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และสนับสนุนให้องค์กรทางศาสนา สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน เครือข่ายประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

3.2.4 การพัฒนาบุคลากรทางด้านการแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์และผู้เกี่ยวข้อง

3.3 ยุทธศาสตร์การปราบปราม และดำเนินการทางกฎหมาย ประกอบด้วย

3.3.1 การควบคุมสารตั้งต้นน้ำยาเคมียาเสพติดหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนยาเสพติด

3.3.2 การสกัดกั้นบริเวณชายแดน เพื่อป้องกันการนำสารเคมี และอุปกรณ์การผลิตไปยังแหล่งผลิต และป้องกันการลำเลียงยาจากแหล่งผลิตเข้ามาในประเทศ

3.3.3 การข่าวและการปราบปรามเน้นการทำลายโครงสร้างเครือข่ายผู้ค้ารายใหญ่ ผู้มีอิทธิพล ผู้สมคบและผู้ส่งหรือผู้ค้าขนาดกลาง

3.3.4 การเสริมสร้างความร่วมมือ ตลอดจนแรงจูงใจและสนับสนุนการข่าวและการปราบปราม รวมถึงการให้บำเหน็จความชอบ สินบนรางวัล การคุ้มครองพยานและแหล่งข่าว ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรที่ได้จากการยึดอีกด้วย

3.3.5 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและการดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรม

3.3.6 การตรวจสอบทรัพย์สินและการฟอกเงิน

3.3.7 การดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

3.4 ยุทธศาสตร์การร่วมมือระหว่างประเทศ ประกอบด้วย

3.4.1 การพัฒนาความสัมพันธ์ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน

3.4.2 การแสวงหาความร่วมมือและความช่วยเหลือจากองค์กรในประเทศและต่างประเทศ

3.4.3 การสร้างกระแสวิจัยในระดับนานาชาติ

3.4.4 การส่งเสริมการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในพื้นที่แหล่งผลิตและพื้นที่ข้างเคียงบริเวณชายแดน

3.5 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ประกอบด้วย

3.5.1 การกำหนดนโยบายและการจัดองค์กร เพื่อการตัดสินใจที่มีเอกภาพชัดเจน และรวดเร็ว

3.5.2 การจัดทำแผนและงบประมาณปรับปรุงระบบจัดสรรงบประมาณให้เอื้อต่อการดำเนินงานแบบองค์รวม ไม่มีความซ้ำซ้อน

3.5.3 ประสานงานและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่ที่มีความคล่องตัวต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

3.5.4 การติดตามประเมินผลและพัฒนาเครื่องวัด รวมถึงการจัดทำระบบฐานข้อมูล ที่ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์ และสนับสนุนการวิจัยหารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้รัฐบาลโดยพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวในการประชุมชี้แจงยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินและแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดไว้ว่า(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2544 : ก)

1. ปัญหายาเสพติดส่งผลกระทบต่อสภาพการพัฒนาประเทศในอนาคต เป็นการทำความที่ไม่ใช่การสูญเสียดินแดนแต่สูญเสียอนาคตลูกหลาน ในสภาวะสงครามจึงถือว่าผู้ค้ายาเสพติดและผู้สนับสนุนเป็นผู้ทรยศต่อชาติ

2. การประกาศสงครามกับยาเสพติด หมายความว่า จะทุ่มเททุกอย่างเพื่อเอาชนะปัญหาด้วยพลังที่มีอยู่คือพลังแผ่นดิน หมายความว่าต้องระดมทุกฝ่ายเข้ามาร่วมกันคิดร่วมกันดำเนินงานโดยเฉพาะพลังประชาชน ซึ่งเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุด หากประชาชนไม่เข้ามาร่วมการแก้ปัญหาก็จะไม่ประสบความสำเร็จ

3. การแก้ปัญหาคือต้องกำหนดผู้รับผิดชอบทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ

4. ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคมโดยเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจและช่วงฤดูกาลโยกย้ายซึ่งการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องดำเนินงานหลายด้านควบคู่กัน ได้แก่ การทำชุมชนให้เข้มแข็ง การใช้มาตรการทางสังคม การจัดการเรื่องการสอนไม่ให้เกิดความเครียดและการให้ความเอาใจใส่แก่เด็กนักเรียน การจัดระเบียบสังคม การร่วมมือกับต่างประเทศ การควบคุมตัวยาและสารเคมี และการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

2.2 นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนที่ทุกหน่วยงานในสังกัดจะต้องร่วมมือกันดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดมา ทั้งนี้ได้มีการจัดทำแผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2540 – 2544) เป็นแผนหลัก 5 ปี โดยยึดกรอบนโยบายตามแผนป้องกันยาเสพติดของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในทางปฏิบัติได้มีการปรับรายละเอียดกิจกรรมให้สอดคล้องตามมติคณะกรรมการป.ป.ส.และ

อนุกรรมการชุดต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เหมาะสมและทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มของปัญหาที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยสรุปนโยบาย มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 1 – 6) ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาทุกแห่งถือว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษาทั้งนี้ให้รวมถึงภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน นักศึกษา ที่ติดสารเสพติดด้วย
2. ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนครบวงจร นับตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร สื่อ วิธีการสอนและกิจกรรมของสถานศึกษาเน้นการฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเยาวชนเพื่อผลทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการตัดสินใจเลือกพฤติกรรม
3. ให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาตลอดจนกิจกรรมทางเลือกอื่น ๆ เน้นการให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างไปในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัย เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์และความสามัคคีในหมู่คณะ
4. ให้สถานศึกษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษาให้เยาวชนในสถานศึกษามีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเต็มที่
5. ให้มีการพัฒนาระบบบริหารและจัดการตลอดจนการสนับสนุนทางวิชาการรวมทั้งการสอดคล้องดูแลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเน้นการทำงานในระบบเครือข่าย

เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่านโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสามารถปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมจึงกำหนดเป็นมาตรการดังนี้ มาตรการเพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรการเป็นแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้

1. กรณีพบนักเรียนติดยาเสพติดให้โทษในโรงเรียน ทางโรงเรียนจะไม่ไล่ออก แต่จะต้องดูแลให้ความช่วยเหลือเสมือนเป็นผู้ป่วยโดยให้ได้รับการบำบัดรักษาให้หายและสามารถที่จะศึกษาเล่าเรียนต่อไปได้
2. กรณีนักเรียนติดยาเสพติดจะขอย้ายโรงเรียนเนื่องจากถูกข่มขู่จากผู้จำหน่ายให้ขอย้ายได้โดยหัวหน้าสถานศึกษาประสานกันโดยตรงเพื่อพิจารณาแผนการเรียนและความเหมาะสมเป็นกรณี ๆ ไป
3. ในกรณีที่นักเรียนหรือบุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดให้โทษให้ใช้มาตรการทางกฎหมายโดยตรงเพราะโรงเรียนไม่อาจปกป้องผู้ทำผิดกฎหมายได้และเพื่อไม่ให้เป็นการเปิดทางให้ใช้นักเรียนเป็นผู้จำหน่ายสารเสพติดในโอกาสต่อไป

นอกจากแนวทางการดำเนินงานตามที่คณะกรรมการของแต่ละสถานศึกษาพิจารณาว่าเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่แล้วกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สถานศึกษาปฏิบัติดังนี้ (จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส 2545 : 10 – 11)

1. กิจกรรมตามโครงการโรงเรียนสีขาว

โครงการโรงเรียนสีขาวเป็นโครงการหลักของกระทรวงศึกษาธิการและเป็นการแสวงหายุทธวิธีใหม่ในการต่อสู้กับปัญหายาเสพติด สื่อลามกอนาจาร การพนันและการทะเลาะวิวาท เริ่มต้นโครงการเมื่อ

วันที่ 1 เมษายน 2541 โดยมีหลักการสำคัญที่ใช้ดำเนินการ คือ การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ นั่นคือพยายามทำให้บ้านอบอุ่น ทำให้ชุมชนน่าอยู่ และทำให้โรงเรียนเป็นที่หวังที่พึ่งพาของนักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครองได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาปลอดยาเสพติด สื่อลามกอนาจาร การพนันและการทะเลาะวิวาท
2. เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและสิ่งชั่วร้ายทางกามารมณ์ การพนันและการทะเลาะวิวาท

เป้าหมาย

สถานศึกษาทุกระดับและทุกสังกัดทั่วประเทศโดยกำหนดการเข้าร่วมโครงการเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะแรก ในภาคเรียนที่ 1 (พ.ศ. 30 – ค.ศ. 41) ร้อยละ 10 ของสถานศึกษาทั้งหมดในแต่ละจังหวัดทุกจังหวัด

2. ระยะที่สอง ในภาคเรียนที่ 2 (พ.ศ. 41 – เม.ย. 42) สถานศึกษาที่เหลือทั้งหมด

แนวทางการดำเนินงาน

1. กำหนดแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจน โดย
 - 1.1 เขาชนผู้ใส่สารเสพติด ถือเป็น “ผู้ลงผิด” ที่จะต้องดูแลช่วยเหลือ
 - 1.2 ผู้ค้า ถือเป็น “อาชญากรทางสังคม” ต้องดำเนินการตามกฎหมายอย่างเด็ดขาดและจริงจัง
2. ใช้หลัก “4 ประสาน” คือผู้แทนฝ่ายบริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน และ “2 คำ” คือ ผู้นำชุมชน ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมมือดำเนินการป้องกัน โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน
2. กิจกรรมการสำรวจเพื่อจำแนกกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็น 5 กลุ่ม คือ
 - 2.1 กลุ่มผู้ไม่เคยใช้ยาเสพติด
 - 2.2 กลุ่มผู้มีประสบการณ์แต่ไม่คิด หรือกลุ่มเสี่ยง
 - 2.3 กลุ่มผู้ติดยา (ยังใช้ยาอยู่)
 - 2.4 กลุ่มที่ติดยาและบำบัดหายแล้ว
 - 2.5 กลุ่มที่สงสัยว่าค้ายา
3. กิจกรรมแก้ไขปัญหายาโดยการผสมผสานมาตรการ

ได้กำหนดให้ดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผสมผสานมาตรการอย่างเหมาะสม ได้แก่

 - 3.1 กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ไม่เคยใช้ยาเสพติดให้ใช้มาตรการให้การศึกษาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในระยะยาวจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จัดกิจกรรมทางเลือกให้หลากหลาย มุ่งส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ
 - 3.2 กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่มีประสบการณ์การใช้ยาเสพติดแต่ยังไม่คิดหรือกลุ่มเสี่ยงให้ใช้มาตรการการให้ความช่วยเหลือเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ โดยดำเนินการจัดบริการให้คำปรึกษานเน้นการแนะแนวฝึกทักษะชีวิตให้รู้จักการแก้ปัญหาใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหาจัดครู

พี่เลี้ยงที่นักเรียนนักศึกษาไว้วางใจใช้มาตรการป้องปรามโดยการตรวจค้นและสุ่มตรวจปัสสาวะ เป็นครั้งคราวจัดกลุ่มบำบัดในลักษณะค่านักเรียนนักศึกษาโดยประสานกับผู้ปกครองร่วมกันดูแลเอาใจใส่ อย่างใกล้ชิด

3.3 กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่ติดยา หรือยังใช้ยาอยู่ ให้ใช้มาตรการป้องปราม มีการตรวจสุขภาพประจำปี ตรวจค้นยาเสพติดและสุ่มตรวจปัสสาวะในกลุ่มเสี่ยง ผสมผสานกับมาตรการให้ความช่วยเหลือโดยประสานกับผู้ปกครอง และหน่วยงานสาธารณสุข จัดทำกลุ่มบำบัดรักษาฟื้นฟูสารเสพติด ทั้งด้านร่างกายและจิตใจในรายที่มีสภาพร่างกายและจิตใจไม่พร้อมในการเรียนรู้จะให้พักการเรียนเพื่อบำบัดรักษาจนหายแล้วจึงกลับเข้าเรียนใหม่ โดยมีครูอาจารย์ดูแลอย่างใกล้ชิด

3.4 กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่ติดยาและบำบัดรักษาจนหายแล้วให้ใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือสอดส่องดูแลและเฝ้าระวังเพื่อมิให้กลับไปใช้ยาอีก

3.5 กลุ่มที่สงสัยว่าค้ายาให้ใช้มาตรการสอดส่องดูแลและแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม ผสมผสานกับมาตรการป้องปรามโดยการตรวจสุขภาพประจำปี ตรวจค้นสารเสพติด สุ่มตรวจปัสสาวะ ในรายที่ค้ายาเสพติดและว่ากล่าวตักเตือนไม่ได้ผลให้ใช้มาตรการทางกฎหมายโดยแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อดำเนินการต่อไป

4. กิจกรรมการมีส่วนร่วม

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทรัพยากรที่เกี่ยวกับสถานศึกษาทั้งนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครองชุมชนตลอดจนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและองค์กรเอกชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพติดทั้งนี้ให้ดำเนินการโดยสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญและกล้าที่จะปฏิบัติงานจัดกิจกรรมให้ชุมชนมีส่วนร่วมประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทางสาธารณสุขในเรื่องการตรวจสุขภาพและการบำบัดรักษาประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องการปราบปรามและใช้มาตรการทางกฎหมาย ตลอดจนจัดกิจกรรมให้นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา

5. กิจกรรมการตรวจสุขภาพนักเรียนและนักศึกษาประจำปี

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษา มีสุขภาพพลานามัยที่ดี ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รู้จักการดูแลรักษาสุขภาพรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติดเป็นการป้องปรามมิให้นักเรียนนักศึกษาใช้ยาเสพติดและปลูกฝังนิสัยรักการออกกำลังกายทั้งนี้กำหนดให้สถานศึกษาจัดตรวจสุขภาพนักเรียนและนักศึกษาทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รวมทั้งให้มีการตรวจสังเกตสุขภาพเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอเพื่อค้นหาความผิดปกติ ซึ่งหากพบว่ามีนักเรียนนักศึกษาที่เข้าข่ายสงสัยว่าจะใช้ยาเสพติดให้ดำเนินการตรวจปัสสาวะเพื่อขยายผล โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงแล้วดำเนินการ โดยใช้มาตรการให้ความช่วยเหลือในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้เลิกใช้ยาเสพติดและศึกษาเล่าเรียนต่อไปได้

2.3 นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกรมสามัญศึกษา

ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาลดับที่ 8 กรมสามัญศึกษาได้เน้นความสำคัญด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคลในการป้องกันตนเองจากพิษภัยของยาเสพติดและการร่วมมือกับองค์กรชุมชนแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาดังนี้ (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 ข : 83 – 84)

1. ให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดทำแผนงาน / โครงการ / งานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของกรมสามัญศึกษา
2. กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นเขตปลอดสารเสพติดทุกชนิด
3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้แก่ครูบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อการร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผล
4. พัฒนาบุคลิกภาพและฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นให้แก่นักเรียนเพื่อสามารถป้องกันตนเองจากพิษภัยของยาเสพติดได้
5. เร่งรัดและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาบ้า ยาหล่อมประสาท ในสถานศึกษาเป็นกรณีพิเศษ
6. สนับสนุนให้องค์กรของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหายาเสพติดกับสถานศึกษาอย่างจริงจัง
7. ส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานภาครัฐเอกชนให้มากขึ้น
8. สนับสนุนในการจัดตั้งศูนย์ตรวจสอบสารเสพติดในปัสสาวะและศูนย์ประสานงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา
9. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมกลุ่มสนใจและกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา
10. พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีความร่มรื่นปลอดภัยเหมาะแก่การเรียนรู้และนันทนาการ
11. พัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกันภายในสถานศึกษาเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างจริงจัง
12. ส่งเสริมและสนับสนุนด้านความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจากต่างประเทศและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด
13. สนับสนุนการวิจัยนำร่องเพื่อหาวิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่แก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผล พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
14. เร่งรัดและติดตามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของคณะกรรมการระดับโรงเรียนและจังหวัดให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

การป้องกันยาเสพติดในประเทศไทย ได้นำรูปแบบจิตวิทยาสังคมมาเป็นหลักประยุกต์ใช้เพื่อมุ่งพัฒนาตัวบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีควบคู่กับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคม โดยป้องกันการใช้สารเสพติดในขณะที่บุคคลยังคงไม่มีประสบการณ์ในการทดลองใช้ยาเสพติด ซึ่งการดำเนินการนั้นจะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อป้องกันและเป็นเครื่องมือปลูกฝังทัศนคติต่อต้านการใช้ยาเสพติดอันจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่ใช้ยาเสพติดต่อไป สำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทดลองใช้ยาเสพติดแต่ยังไม่ถึงขั้นติดยาจะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข การมุ่งพัฒนาบุคคลเพื่อป้องกันมิให้ไปทดลองใช้นี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งนอกเหนือจากกระบวนการพัฒนาตัวคนแล้วยังรวมถึงการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพซึ่งจะมีผลให้ลดปริมาณยาเสพติดอีกด้วย แนวคิดนี้ประเทศไทยได้ใช้หลักการในการป้องกันและการแก้ปัญหายาเสพติดตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาโดยยึดมั่นในหลักการลดปริมาณยาเสพติด (Supply Reduction) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2536 : 51) ได้มีมาตรการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ

1. มาตรการป้องกันยาเสพติด
2. มาตรการป้องปรามยาเสพติด
3. มาตรการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ส่วนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา ให้เป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยนำแนวคิดเชิงระบบมาใช้ประโยชน์ในงานบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้หลายฝ่ายในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาชุมชน ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความตระหนักในปัญหาและเกิดความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยมุ่งเสริมนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามโครงการโรงเรียนสีขาวให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองชุมชนและสังคมมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนี้

3.1 มาตรการด้านการป้องกันยาเสพติด

3.1.1 หลักการป้องกัน

ดังได้กล่าวแล้ววิธีป้องกันที่จะได้ผลที่ดีที่สุดก็คือวิธีการให้การศึกษาแก่ประชาชน (Preventive Education) ที่จะต้องอาศัยยุทธวิธีและเทคนิคต่างๆ เพื่อให้การสื่อข้อความให้ความรู้ตรงเป้าหมาย จึงให้ผู้รู้รวบรวมและบันทึกหลักการที่สำคัญการป้องกันไว้คือปรีชา จำปารัตน์ (2534 : 4)

1. การให้ข้อมูลหรือความรู้เรื่องยาเสพติดนั้นควรจะคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่จะทำให้อ่านและวิธีการในการเผยแพร่ความรู้ไปยังแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน เช่น การให้ความรู้แก่กลุ่มเยาวชนในระดับอายุต่าง ๆ กันหรือกลุ่มผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน ครู ฯลฯ จะต้องคำนึงถึงภูมิหลังในเรื่องของการศึกษา คุณค่าทางสังคม อายุ อาชีพ วิถีทางดำรงชีวิต ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งในหลักการป้องกันแบบ Psycho ถือว่าเงื่อนไขการเสพยาขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของมนุษย์ที่แตกต่างกันในการเผยแพร่เรื่องยาเสพติดแก่เยาวชนจึงไม่นิยมเรื่องการแสดงตัวอย่างยาซึ่งเป็นของจริง (อาจใช้รูปภาพแทน) หรือให้ รายละเอียดเกี่ยวกับอาการหรือความเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ซึ่งเกิดจากฤทธิ์ของยาอย่างละเอียดจนเกินไปเพราะอาจก่อให้เกิดความรู้สึกลอยลางทดลองแก่เยาวชนก็ได้ ในบางประเทศมีนโยบายไม่นำเอาผู้ที่หายจากการติดยาเสพติดมาออกรายการโทรทัศน์เผยแพร่แก่เยาวชน เพราะอาจเป็นผลผลักดันให้เยาวชนที่ชมรายการอยู่เกิดความรู้สึกเมื่อได้เสพยาเสพติดแล้วจะกลายเป็นบุคคลสำคัญไป

2. การให้ข้อมูลการเผยแพร่ข่าวสารหรือข้อมูลในการพบยาเสพติดชนิดใหม่หรือผลการวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดใหม่ ๆ นั้น ควรจะทำความระมัดระวังอย่างยิ่งเพราะอาจก่อให้เกิดความตระหนกตกใจหรือการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดใหม่ขึ้นก็ได้

3. การป้องกันโดยการให้ความรู้ด้านยาเสพติดที่ได้ผลดีนั้นควรใช้ระบบ Two ways communication ฉะนั้นการเรียนรู้ด้านยาเสพติดเพื่อป้องกันสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ นั้นไม่ควรจะเป็นรูปการสอนโดยวิทยากรอย่างเดียวแต่ควรจัดในรูปสัมมนาหรือการอภิปรายกลุ่มเพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านสามารถออกความคิดเห็นได้

4. การให้ข้อมูลโดยวิธีให้กลัวหรือที่เรียกว่า Scare – Techniques เพียงอย่างเดียวอาจจะไม่ได้เสมอไปเพราะเมื่อถึงจุดๆหนึ่งคนอาจจะเกิดความเคยชินหรือเป็นเรื่องที่น่าเสียวหรือเป็นเรื่องผจญภัย

5. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดจะต้องมีรากฐานอยู่บนความจริงเช่นจะต้องพูดถึงผลร้ายยาเสพติดทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายการให้ข้อมูลจะต้องไม่เป็นไปในเชิงขู่หรือทำให้เกิดความจริงเข้าทำนองเป็นเรื่องหลอกล่อเด็ก เพราะถ้าหากเยาวชนได้ไปพบความจริงเข้าในภายหลังจะไม่ยอมเชื่อเรื่องที่ได้รับฟังมาทั้งหมดไปด้วย

6. การให้ความรู้หรือข้อมูลในด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดจะต้องไม่เป็นทำนองขั้ดเขียดต้องดูความต้องการของเขาด้วยว่าอยากรู้เรื่องยาเสพติดเรื่องอะไรและเมื่อไรจะต้องชี้ให้เห็นว่าการรู้ข้อมูลนั้นจะได้รับประโยชน์จากเขาเพียงใดด้วย

3.1.2 มาตรการในการป้องกัน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2543 : 51) ระบุว่า การป้องกันการติดยา (Drug Abuse Prevention) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่ามีความสำคัญเท่า ๆ กับวิธีการด้านอื่น ๆ เช่น ปราบปราม บำบัดรักษา เพราะเป็นการกันไว้ดีกว่าแก้ และสามารถลดความต้องการด้าน

ยาเสพติดลงได้เพราะประชาชนสามารถทราบข้อมูลข่าวสารผลร้ายหรือเกิดความแรงกล้วทำให้มีแนวโน้มไม่สัมผัสกับยาเสพติด

การป้องกันยาเสพติด ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

1. ลดจำนวนผู้ติดยาให้น้อยลง เป็นการดำเนินการป้องกันผู้ที่ติดยาเสพติดอยู่แล้ว หลังจากได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ไม่ให้หันกลับไปเสพย์ยาหรือติดยาอีก .
2. เพิ่มจำนวนผู้ที่ได้รับภูมิคุ้มกันจากยาเสพติดเป็นการป้องกันผู้ที่เคยเสพยาเสพติด หรือผู้ที่เคยเสพยาแล้วแต่ไม่มีอาการติดยาเสพติด

3.1.3 วิธีการดำเนินงานการป้องกัน

จุดมุ่งหมายทั้ง 2 ประการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับวิธีการในการป้องกันซึ่งในปัจจุบันมีอยู่หลายวิธีการ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2543 : 52)

1. การแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหายาเสพติด ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 ตลอดจนการป้องกันพืชเสพติดด้วยวิธีการปลูกพืชทดแทน การตรวจสอบสารเสพติดจากร่างกาย การควบคุมและจำกัดเขตการใช้ยาเคมีบางประเภทที่เป็นสารในการผลิตยาเสพติด
2. การให้ความรู้เพื่อให้รู้จักป้องกันการใช้ในทางที่ผิดวิธีการนี้เรียกว่า “วิธีการให้การ ศึกษาแก่ประชาชน” (Preventive Education) ซึ่งเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่มีประสบการณ์และจากผลของการศึกษาของประเทศที่มีปัญหาเรื่องยาเสพติดแล้วเห็นว่าวิธีการป้องกันที่ดีที่สุดคือ“วิธีการให้การ ศึกษาแก่ประชาชน Preventive Education” เพราะเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อปัญหายาเสพติดก่อนที่ปัญหานี้จะเกิดขึ้นแก่เขา

3.1.4 รูปแบบของการป้องกัน

เพื่อให้การป้องกันโดยการให้การศึกษากับประชาชนบรรลุผลจึงต้องมีรูปแบบของการดำเนินงานว่าทำอะไรจึงจะต้องเข้าถึงประชาชนและบรรลุวัตถุประสงค์ให้มากที่สุดรูปแบบดังกล่าวก็คือ กระบวนการสื่อสารข้อความ (Communication Process) ซึ่ง หมายถึง การกำหนดตัวบุคคลที่จะเป็นผู้ให้ความรู้ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะเผยแพร่การกำหนดกลุ่มวิธีการเผยแพร่ให้การศึกษาให้ความรู้ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2543 : 52)

1. การกำหนดตัวบุคคลที่จะเป็นผู้ให้ความรู้ นับว่ามีความสำคัญประการแรกเพราะผู้รับข่าวสารความรู้จะเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อตัวบุคคลผู้ให้ข่าวสารเป็นสำคัญ เด็กๆและวัยรุ่นไม่ค่อยจะยอมเชื่อที่ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ต่างๆทางแกก็คือ ผู้เผยแพร่ให้ความรู้จะต้องสร้างความศรัทธาและเมื่อเกิดความศรัทธาในตัวผู้ให้ข่าวสารแล้ว ผลที่ตามมาคือผู้รับข่าวสารให้ความมั่นใจข่าวสารนั้น ๆ
2. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะเผยแพร่ ผู้รับข่าวสารแต่ละคนย่อมมีวุฒิภาวะการยอมรับไม่เท่ากัน โดยเราอาจจำแนกเป็นกลุ่มบุคคล ตามวัย ตามอาชีพ หรือตามเพศ เพื่อให้ผู้รับมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจข่าวสารนั้น ๆ

3. การกำหนดวิธีการในการเผยแพร่ให้การศึกษาให้ความรู้ มีหลายวิธีการและปัจจุบันเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติกันอยู่ คือ

3.1 การฝึกอบรม โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและลักษณะความรู้ที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำความรู้ไปเผยแพร่อีกต่อหนึ่งอันจะเป็นการประหยัดกำลังบุคลากรและงบประมาณ

3.2 การตั้งกลุ่มหรือชมรมเพื่อจุดประสงค์ในการต่อต้านยาเสพติดใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดพลังความคิดสร้างสรรค์ เช่น การตั้งกลุ่มในสถานศึกษาเพราะจากการค้นพบทางด้านจิตวิทยาเราพบว่า เด็กวัยรุ่นมักจะประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือมีความมั่นใจตัวเองน้อย ดังนั้นวิธีแก้ คือ ให้พวกเขาได้รับความมั่นใจมากขึ้นโดยการตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันในการต่อต้านและช่วยลดปัญหา ยาเสพติด

3.3 การส่งเสริมสุขภาพจิตและให้สุขศึกษา จะช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพจิตดีเข้มแข็งและสามารถเรียนรู้การแก้ไขปัญหาชีวิตที่ถูกต้อง สามารถต้านทานกับสิ่งล่อลวงเช่นยาเสพติดได้ การส่งเสริมสุขภาพจิตและให้สุขศึกษานี้อาจทำได้หลายวิธี เช่น จัดตั้งสถานที่ให้มีบริการปรึกษาและคำแนะนำ แก้ไขปัญหาชีวิต ส่งเสริมปรับปรุงสาธารณูปโภคในท้องที่ส่งเสริมให้มีการบริการด้านสุขศึกษาแก่ชุมชน เพื่อเป็นสิ่งชักชวนให้ประชาชนที่ได้รับความบีบคั้นทางสังคมหันมาใช้บริการเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง

3.4. การส่งเสริมงานนันทนาการ มุ่งบริการในด้านกิจกรรมกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจเพื่อเป็นทางออกจากความตึงเครียดทางอารมณ์รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และรวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมของศูนย์เยาวชนในท้องถิ่นต่าง ๆ

3.5 การบรรยายให้ความรู้และการจัดนิทรรศการ เป็นการบรรยายเฉพาะชั่วโมงโดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ทางด้านการป้องกันจะจัดส่งวิทยากรออกบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดให้ทราบผลดีและผลเสียตลอดจนการ โน้มน้าวให้ผู้ฟังช่วยกันขจัดยาเสพติดในขณะเดียวกันวิธีการจัดนิทรรศการก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเข้าใจได้เช่นกันคือให้ผู้ชมได้เห็นสภาพของผู้ติดยาวิธีการป้องกันวิธีการรักษา ตลอดจนการดำเนินงานของรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

3.6. การเผยแพร่โดยการผ่านสื่อมวลชนเป็นที่ยอมรับกันว่าสื่อมวลชนมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์เราเป็นอย่างมากนับตั้งแต่ข่าวสารการบันเทิงทางวิทยุโทรทัศน์หนังสือพิมพ์โรงภาพยนตร์และแผ่นเสียง เพราะสื่อมวลชนเป็นประโยชน์ในการให้การศึกษาตลอดชีวิต (Long Life education) แก่ประชาชนในการเสริมสร้างความรู้ความคิดทักษะและทัศนคติเพื่อช่วยในการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการแก้ไขปัญหาค่าแรงชีวิตในสังคมตามระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ประชาชน (Preventive Education) จึงได้พยายามที่จะใช้สื่อมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพให้เนื้อหาข้อความตอบสนองความต้องการของสังคม (Social or Public Interest) และสนองความสนใจของปวงชน (Human Interest) เพื่อตอบสนองในเรื่องของการป้องกันในโอกาสต่อไป

3.1.5 การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำให้นักเรียนเกิดภูมิคุ้มกันยาเสพติดในเรื่องนี้ได้มีผู้กล่าวถึงการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาไว้ดังนี้

ปรีชา จำปารัตน์ (2534 : 17 – 30) ได้เสนอวิธีการป้องกันสารเสพติดซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าได้ผลนั้น กล่าวไว้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษา (Education) เป็นการถ่ายทอดความรู้ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพโดยปลอดจากปัญหาเสพติดการให้คำปรึกษามุ่งเน้นที่การอบรมบ่มนิสัยและพัฒนาจิตใจ (Affective Education) โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ดังนี้

1.1 การส่งเสริมให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่า มีประโยชน์ มีความสามารถซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด โดยมีแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การให้บุคลากรและนักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรักษาความสะอาด การประกวดคำขวัญเรียงความ วาดภาพ การส่งเสริมจริยธรรม การจัดชุมชนหรือชมรมต่าง ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เป็นต้น

1.2 ความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) คือการส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จได้รับการยกย่องได้รับความรักความอบอุ่นโดยมีแนวทางปฏิบัติได้แก่การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนและร่วมกิจกรรมที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จัดบริการให้คำปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหารวมทั้งเสริมประสบการณ์และทักษะให้แก่ผู้เรียนโดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการมาให้ความรู้ เป็นต้น

1.3 การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกมีจุดหมาย (A Sense of Purpose) คือการส่งเสริมให้บุคคลมีความสำนึกในคุณค่าของมนุษย์ สร้างสรรค์เป้าหมายเกิดพลังที่จะผลักดันตนเองให้ไปสู่เป้าหมายนั้นโดยไม่ย่อห่อต่ออุปสรรค ซึ่งแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามความเหมาะสมส่งเสริมและปรับปรุงบุคลิกภาพโดยการจัดกิจกรรมในหลักสูตรและนอกหลักสูตรอย่างต่อเนื่องรวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอและจัดสวัสดิการให้สถานศึกษา

1.4 การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความเคารพตนเองและผู้อื่นและเกียรติภูมิของบุคคล (Respect for Self and other and Individual Dignity) คือการส่งเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถความเข้าใจความถนัดของบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ ความอดทน ความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นตลอดจนการให้ความยกย่องบุคคลอื่นซึ่งแนวปฏิบัติได้แก่การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมประพาดตินเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนตลอดจนยกย่องคนที่ปฏิบัติดีส่งเสริมและให้โอกาสแก่ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นหมู่คณะรวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนรู้จักดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา เป็นต้น

1.5 การพัฒนาทักษะส่วนตัวและทักษะสังคม (Personal and Social Skills) คือ การฝึกฝนให้เกิดทักษะในการคิด การอ่าน การใช้เหตุผล การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประกอบอาชีพ การติดต่อระหว่างบุคคล การทำงานเป็นคณะ และการช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีแนวทางการปฏิบัติ ได้แก่ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชาชีพใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นพร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะสังคม เช่น การฝึกพูดในที่ชุมชน เป็นต้น

1.6 การส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพ (Employable Skill) คือการจัดกิจกรรมทางเลือกต่าง ๆ ให้แก่บุคคลเพื่อเป็นช่องทางในการดำเนินชีวิตตามความสนใจและถนัดส่วนบุคคลโดยมีแนวทางปฏิบัติได้แก่ การจัดให้มีการบริการแนะแนวอาชีพ เช่น การฝึกอบรมดูงาน การให้ความรู้ฝึกอบรมขั้นตอนในการวางแผนอาชีพ พัฒนาทักษะในการตัดสินใจ การศึกษาความต้องการด้านอาชีพของชุมชน และการเตรียมตัวเพื่อเลือกอาชีพ เป็นต้น

2. การให้ข่าวสารข้อมูล (Information) เป็นการให้ข่าวสารเพื่อให้ตระหนักและตื่นตัวกับปัญหาสาธารณสุขตลอดจนมุ่งสร้างเจตคติและค่านิยมที่ถูกต้องทั้งนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเชื่อว่าคุณรู้ (Knowledge) และเจตคติ (Attitude) ที่บังเกิดขึ้นนั้นจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีผลต่อการใช้ยาอย่างถูกต้อง ซึ่งการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันยาเสพติด เป็นวิธีที่แพร่หลายสามารถดำเนินการได้ในหลายหน่วยงาน และเป็นมาตรการที่เสริมด้านการให้การศึกษา (Education) ได้เป็นอย่างดีแต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสมลักษณะของกลุ่มเป้าหมายตลอดจนองค์ประกอบทางด้านสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมด้วย

3. การพัฒนาบุคลากร (Training) มีเป้าหมายเพื่อสร้างบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เป็นวิทยากรหรือผู้ประสานงานในพื้นที่ระดับต่างๆ บุคลากรที่สร้างขึ้นนี้จัดได้ว่าเป็นสื่อบุคคลในการให้ข่าวสารและการศึกษาเนื่องจากสื่อประเภทนี้ เชื่อว่าจะสามารถถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผลดีกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ

4. การผลิตสื่อ (Media Production) สื่อนับเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเผยแพร่สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นช่วยเร้าความสนใจจดจำง่ายและประหยัดเวลา

5. การจัดกิจกรรมทางเลือก (Alternatives) สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนใช้ยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหาก็เพราะบุคคลไม่เห็นคุณค่าของทางเลือกอื่น ๆ เมื่อเกิดปัญหาลึ้นกับตนเองจึงตัดสินใจใช้ยาเสพติดเป็นทางเลือกดังนั้นการจัดหาทางเลือกอื่นที่เป็นประโยชน์ให้จึงเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้บุคคลรอดพ้นจากปัญหาเสพติดได้ กิจกรรมทางเลือกจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของคนเราได้เป็นอย่างดีตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลอันจะช่วยเบี่ยงเบนความสนใจให้ผู้ที่กำลังมีปัญหาจิตใจหันเหไปจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเช่นการใช้ยาเสพติดทั้งยังช่วยเพิ่มคุณค่าประโยชน์แก่ร่างกายและจิตใจด้วย ทั้งนี้อาจจำแนกได้หลายด้านดังนี้คือ

5.1 ด้านสุขภาพอนามัย เช่น กีฬานันทนาการ คนตรี การออกกำลังกาย

5.2 ด้านจริยธรรม เช่น อบรมศีลธรรม กิจกรรมทางศาสนา ส่งเสริมประเพณี

5.3 ด้านสังคม เช่น ตั้งชมรมหรือสมาคม จัดค่ายเยาวชน การสงเคราะห์ผู้อื่น
การบริการให้คำปรึกษาแนะนำ ฯลฯ

6. การวิจัยและประเมินผล (Research and Evaluation) เป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่งที่จะอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นการวิจัยด้านการป้องกันยาเสพติดเป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น การกำหนดมาตรการ หลักสูตรรวมทั้งเพื่อการป้องกันยาเสพติด ส่วนการประเมินผลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวิธีการหนึ่งที่จะตรวจสอบถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในขั้นตอนต่างๆว่ามีผลหรือไม่เพียงใดมีปัญหาอุปสรรคประการใดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

กรมการศาสนา (2538 : 27-28) ได้เสนอวิธีการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาดังนี้

1. เด็กและเยาวชนกับการป้องกันตนเองจากยาเสพติดได้แก่

1.1 หมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยและอันตรายอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดตลอดจนเรียนรู้ถึงวิธีการใช้ยาให้ถูกหลักการแพทย์

1.2 มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะไม่ลองทดลองยาเสพติดเพราะยาเสพติดบางประเภทเสพติดเพียง 1-2 ครั้งก็จะตกเป็นทาสของยาเสพติดทันที

1.3 ไม่เชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อหรือคำชักชวนใดๆว่ายาเสพติดจะสามารถช่วยให้คลายความทุกข์ หรือก่อให้เกิดความสุข ความสนุกต่าง ๆ อย่างเด็ดขาด

1.4 รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและสังคมส่วนรวมเช่นการออกกำลังกาย เล่นกีฬา ช่วยทำงานบ้าน ช่วยหารายได้พิเศษให้กับครอบครัวในช่วงปิดภาคเรียนชักชวนสมาชิกในครอบครัวออกกำลังกายเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ในชุมชน เป็นต้น

1.5 รู้จักเลือกคบคนดี

1.6 หลีกเลี่ยงการเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืนไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่เกี่ยวกับยาเสพติด

1.7 เมื่อมีปัญหาควรปรึกษาผู้ใหญ่ผู้ใกล้ชิดที่เราไว้วางใจเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา

2. พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์กับการป้องกันยาเสพติด

2.1 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

2.2 แนะนำ คัดเตือน นักเรียนให้เกิดความตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด

2.3 สอดส่องดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอหากพบว่าติดยาให้รีบนำไปบำบัดรักษาทันที

2.4 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2.5 ให้คำปรึกษา เป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่สมาชิก ๆ ให้เป็นประโยชน์

2.6 ส่งเสริมให้สมาชิก ๆ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.7 ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทางราชการที่เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด โดยการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งผลิต กำจัดจำหน่าย และแหล่งมั่วสุมยาเสพติด เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 30 – 35) ได้อธิบายถึงแนวทางในการการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาดังนี้

มาตรการทางการศึกษา

1. การกำหนดเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันยาเสพติดไว้ในหลักสูตรวิชาสุขศึกษา ในขณะที่เดียวกันครูอาจารย์ทุกคนสามารถผนวกเนื้อหาความรู้เรื่องนี้เข้าไปในวิชาที่ตนเองสอนได้
2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ การจัดตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติด การจัดค่ายฝึกทักษะชีวิต การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ค่ายเยาวชน
3. การพัฒนารูปแบบการให้การศึกษาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดในระยะยาวโดยนำกระบวนการทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันปัญหาสารเสพติดมาทดลองใช้ในสถานศึกษาโดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และรู้จักตัดสินใจใช้ทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับการฝึกมาเพื่อการแก้ปัญหา

มาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1. การจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนหรือตามบอร์ดต่าง ๆ ในโรงเรียน
2. การจัดนิทรรศการในโอกาสสำคัญ เช่น วันต่อต้านยาเสพติด
3. การจัดกิจกรรมเสียดามสายในโรงเรียน
4. กิจกรรมหน้าเสาธง
5. การจัดทำโปสเตอร์และแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษา
6. การจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน
7. การประกวดภาพวาด คำขวัญ เรียงความ โครงการที่เกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรการทางเลือก

1. ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการออกกำลังกาย การเล่นเกม การจัดแข่งขัน กีฬาสี กีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดทำสนามกีฬาไว้ให้นักเรียน
2. ด้านจริยธรรม ได้แก่ กิจกรรมทางด้านศีลธรรม ฝึกนั่งสมาธิ การส่งเสริมประเพณีไทย
3. ด้านสังคม ได้แก่ การจัดตั้งชมรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ชมรมคณิตศาสตร์ ชมรมภาษาอังกฤษ ชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ด้านการฝึกอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมบริษัทจำกัด กิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียน กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและหัตถกรรมในโรงเรียน

จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส (2545 : 10 – 11) ได้เสนอมาตรการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาดังนี้

1. ปัญหาด้านอาคารสถานที่ ดำเนินการดังนี้

- 1.1 ทำแผนผังโรงเรียนให้ทุกคนทราบจุดปัญหา ติดหลอดไฟ ปรับปรุงมุมอับ หอ่งน้ำให้สว่าง สะอาด มีทางเข้า – ออก ทางเดียว

- 1.2 จัดกิจกรรม ณ บริเวณที่ลับตา
- 1.3 ดูแลคาค่า ใต้ถุนอาคาร ไม่ให้เป็นที่มั่วสุม
- 1.4 ปรับปรุงรั้ว ดูแลต้นไม้ที่ปลูกชิดรั้ว
- 1.5 ให้นักเรียนสวมรองเท้าเข้าห้องสมุดได้
- 1.6 พัฒนานักเรียนแกนนำเพื่อช่วยเหลือเพื่อน ดูแลโรงเรียน
- 1.7 จัดคลินิกสุขภาพวัยรุ่น
- 1.8 จัดห้องน้ำครูดักกับห้องน้ำนักเรียน
- 1.9 เปิดให้ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมสอนดูแลนักเรียน
- 1.10 จัดกิจกรรมการประกวดห้องเรียน ประกวดพื้นที่ดูแลในโรงเรียน ประกวดห้องพัสดุ
- 1.11 ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
- 1.12 จัดโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนักเรียนนั่งพักผ่อนตามมุมต่าง ๆ
- 1.13 ให้นักเรียนที่ถูกพักการเรียนมาช่วยงานโรงเรียน
- 1.14 ให้นักเรียนที่ถูกลงโทษกรณีฝ่าฝืนกฎของโรงเรียนช่วยดูแลเพื่อนและโรงเรียน
2. ปัญหาจากตัวนักเรียน ดำเนินการดังนี้
 - 2.1 ประสานครอบครัว เพิ่มความรักและเอาใจใส่
 - 2.2 ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเรื่องการเลี้ยงดูบุตร ยาเสพติด การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
 - 2.3 จัดกลุ่มเพื่อนชวนเล่นดนตรี กีฬา ค่าย ชมรม
 - 2.4 สอน อบรม ให้เกิดความรู้และเจตคติที่ถูกต้อง
 - 2.5 จัดกลุ่มเพื่อนคอยสอดส่องดูแลเพื่อน
 - 2.6 จัดระบบแจ้งครู ผู้รับความคิดเห็น สายด่วน
 - 2.7 จัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ เสียงตามสาย
 - 2.8 จัดหา ซื้อมหนังสือ ให้ความรู้ ให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
 - 2.9 ปรับสภาพแวดล้อมไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุม
 - 2.10 ตรวจค้น ตรวจปัสสาวะเป็นครั้งคราว โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า
 - 2.11 แนะนำ การหารายได้ระหว่างเรียน
3. ปัญหาจากการบริหาร ดำเนินการดังนี้
 - 3.1 บริหารเชิงระบบ โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน
 - 3.2 ปรับบรรทัดฐาน กฎระเบียบ ให้เหมาะสมเป็นประชาธิปไตย ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคล

- 3.3 ให้นักเรียนใช้กระเป๋านักเรียนที่สุภาพไม่จำเป็นต้องซื้อมาจากโรงเรียนเท่านั้น
- 3.4 ให้นักเรียนนุ่งกางเกงกีฬาจากบ้านได้ในวันที่มีเรียนวิชาพลานามัย
- 3.5 บิดหนุนเรื่องสิ่งของเครื่องใช้ให้นักเรียนตามความเหมาะสม

4. ปัญหาจากการเรียนการสอน ดำเนินการดังนี้

- 4.1 ให้ความสำคัญกับผู้เรียนให้มากที่สุด
- 4.2 ไม่ใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงโดยไม่มีเหตุผล
- 4.3 ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน
- 4.4 ส่งเสริมประชาธิปไตยและบำเพ็ญประโยชน์ให้กลุ่มนักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 4.5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
- 4.6 เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้
- 4.7 จัดพบให้ความรู้ มุมบันเทิง เวทีนักเรียน ห้องสมุดเคลื่อนที่
- 4.8 ให้ชุมชน ผู้ปกครอง ร่วมจัดการเรียนการสอน
- 4.9 พัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอนให้มากและเหมาะสม
- 4.10 ไม่สอนนอกเรื่อง ไม่นำเรื่องส่วนตัวมาปะปน
- 4.11 ให้การบ้านพอเหมาะ
- 4.12 เสริมกิจกรรมการแสดงออกของนักเรียน
- 4.13 บริการให้คำปรึกษา แนะนำ
- 4.14 จัดค่ายเยาวชน ค่ายจริยธรรม
- 4.15 พัฒนาวิชาชีพครู เสริมสวัสดิการความก้าวหน้า ขวัญและกำลังใจของครู

5. ปัญหาจากคนภายนอกโรงเรียน ดำเนินการดังนี้

- 5.1 กำหนดเวลาเปิด – ปิด ประตูโรงเรียนที่แน่นอน
- 5.2 มีเวรยามเข้งวดตรงประตูเข้า – ออก จัดบันทึกข้อมูลบุคคลภายนอก
- 5.3 ขอหลักฐาน / ตรวจสอบผู้แสดงตัวเป็นผู้ปกครอง
- 5.4 นัดพบผู้ปกครอง
- 5.5 ไม่ลงโทษนักเรียนอย่างพร่ำเพรื่อ
- 5.6 ใ้ครูเป็นแบบอย่างที่ดี
- 5.7 นิเทศ ติดตาม ประเมินผู้สอนเป็นระยะ ๆ ให้ดูแลนักเรียนอย่างจริงจัง
- 5.8 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน
- 5.9 ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจตราโรงเรียน
- 5.10 จัดกิจกรรมร่วมพัฒนาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 5.11 ใ้ความรู้เรื่องยาเสพติดกับชุมชน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษานั้น โรงเรียนควรดำเนินการด้วยวิธีการอันหลากหลายนอกจากนี้ยังต้องประสานความร่วมมือกับองค์กรภายนอกอีกด้วยเช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปกครอง แพทย์ พยาบาล เพื่อร่วมกันดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 มาตรการด้านการป้องปรามยาเสพติด

3.2.1 การป้องปรามยาเสพติดในสถานศึกษา

การป้องปรามยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมหรือมาตรการที่สถานศึกษาใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้สึกลัวและไม่กล้าที่จะทำความผิดในสิ่งนั้นรวมทั้งลงโทษที่สถานศึกษานำมาใช้แก่นักเรียน นักศึกษาที่เสพยาเสพติด กรมการศาสนา (2538 : 8) ได้เสนอรูปแบบดังนี้

1. การขู่ให้กลัว (The Scare Tactic Approach) คือจะเน้นหนักจิตวิทยาเรื่องของการเจ็บป่วยและความตายว่ามีผลมาจากสารเสพติดซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานว่าความกลัวจะช่วยป้องกันการใช้สารเสพติดได้

2. การใช้กลุ่มเพื่อน (The Peer Approach) คือวิธีการนำเสนอที่ให้กลุ่มเป้าหมายในวัยเดียวกันแสดงการโต้แย้งหรือถกปัญหาและหาข้อยุติร่วมกันซึ่งจะทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2540 : 37 – 38) สรุปมาตรการด้านการป้องปรามยาเสพติด ดังนี้

1. มาตรการปราบปรามผู้สนับสนุนตามมาตรา 6 ได้กำหนดความผิดที่จะได้รับโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิด คือ

1.1 จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

1.2 จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ที่พำนักหรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม

1.3 รับเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

1.4 ปกปิดซ่อนเร้นหรือเอาไปเสียซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุใด ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

1.5 ชี้แนะหรือคิดต่อนุคคลเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดทั้งนี้ไม่ว่าก่อนหรือขณะกระทำความผิด

2. มาตรการปราบปรามผู้สมคบตามมาตรา 8 ได้กำหนดโทษผู้สมคบโดยตกลงตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2539ข : 40 – 47) ได้อธิบายถึงแนวทางการดำเนินงาน การป้องปรามยาเสพติดในสถานศึกษาดังนี้

1. หุุดพฤติกรรมการใช้สารเสพติด
2. ให้คำปรึกษา แนะนำ แก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง
3. ป้องปรามเข้มงวดในการตรวจค้นเพื่อป้องกันการลักลอบการนำสารเสพติดเข้ามา
ในโรงเรียน
4. สร้างนักเรียนแกนนำกลุ่มเพื่อนเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่เริ่มมีพฤติกรรม
เบี่ยงเบนมาตรการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรที่ดำเนินงานป้องกันสารเสพติด
5. มาตรการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาและติดตามสภาพปัญหาและพัฒนากระบวนการทำงาน
6. มาตรการพัฒนาแนวทางและสร้างความเข้าใจในนโยบายและการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2542 : 47 – 48) ได้เสนอวิธีการ
ป้องปรามนักเรียนที่เสพยาเสพติดดังนี้

1. ดำเนินมาตรการป้องปรามโดยเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำยาเสพติดมาใช้
ในโรงเรียน
2. การสุ่มตรวจปัสสาวะแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นครั้งคราวโดยไม่มี การแจ้งล่วงหน้า
3. กรณีที่นักเรียนเป็นผู้ค้ายาเสพติดโดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการค้ายาเสพติดที่อยู่นอก
โรงเรียนให้โรงเรียนประสานงานกับตำรวจในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดและไล่ออกจากโรงเรียน
ก่อนที่ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนจะขยายตัวมากยิ่งขึ้น
4. กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติดและขายยาเสพติดให้เพื่อนเพราะต้องการเงินเพื่อซื้อ
ยาเสพติดใช้นักเรียนกลุ่มนี้ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรโดยสันดาน โรงเรียนจะตักเตือนและภาคทัณฑ์สั่งให้ยุติ
การกระทำความผิดและส่งนักเรียนผู้นั้นเข้ารับการบำบัดรักษาหรือให้ผู้ปกครองดำเนินการพานักเรียนไป
บำบัด ถ้านักเรียนยังไม่ยุติพฤติกรรมดังกล่าวโรงเรียนจะไล่นักเรียนออกก็ได้ และให้ประสานกับเจ้าหน้าที่
ตำรวจเพื่อดำเนินการตามกฎหมายเมื่อมีปัญหาเกินกำลังของโรงเรียน
5. กลุ่มนักเรียนที่ไปซื้อยาเสพติดมาจากภายนอกแล้วแบ่งขายให้เพื่อนเสพนักเรียนกลุ่ม
นี้โรงเรียนจะตักเตือนและภาคทัณฑ์สั่งให้ยุติการกระทำความผิดและส่งนักเรียนผู้นั้นเข้ารับการบำบัดรักษา
หรือให้ผู้ปกครองดำเนินการพานักเรียนไปบำบัด ถ้านักเรียนยังไม่ยุติพฤติกรรมดังกล่าวโรงเรียนจะไล่นักเรียน
ออกก็ได้และให้ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการตามกฎหมายเมื่อมีปัญหาเกินกำลังของ
โรงเรียนเช่นเดียวกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 27 – 28) ได้เสนอวิธีการป้องปรามยาเสพติดในสถานศึกษาดังนี้

1. จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อต่อต้านยาเสพติด
2. ใช้มาตรการป้องปราม มีการตรวจสุขภาพประจำปี ตรวจค้นยาเสพติดและสุ่มตรวจ
ปัสสาวะในกลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติดเพื่อหาสารเสพติด

3. การทำทัณฑ์บน ภาคทัณฑ์
4. การทัศนศึกษาโรงพัก เรือนจำ สถานบำบัดรักษาและสร้างภูมิคุ้มกัน
5. แยกกลุ่ม ประสานงานกับตำรวจให้จับกุมลงโทษ ป้องกันและปราบปราม
6. แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ให้สอดคล้อง ติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
7. จัดศูนย์เก็บข้อมูล สืบสวนหาข่าวเพิ่มเติม
8. ประสานงานกับชุมชน ให้รางวัลสินบนนำจับแก่ผู้แจ้งเบาะแส
9. จับกุมปราบปรามตามกฎหมาย
10. ตรวจค้นหาแหล่งมั่วสุมแหล่งค้ายาเสพติด

สรุปได้ว่าการนำมามาตรการป้องปรามยาเสพติดแก่นักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษานั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องดำเนินการอย่างรัดกุม มีความละเอียดรอบคอบ การดำเนินการจะต้องมีการปรึกษาหารือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดเป็นผลเสียต่ออนาคตของนักเรียนนักศึกษานั้น

3.3. มาตรการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดยาเสพติดพบว่าได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ถวิล แก้วกำเนิด (2541 : 13) ให้ความหมายว่าเป็นการให้เยียวยาแก่ผู้ติดยาเสพติดจนครบทุกขั้นตอนตามเป้าหมายของโรงพยาบาลเพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกได้โดยเด็ดขาด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียนผู้ที่ติดยาเสพติดให้สามารถปรับตัวและปรับพฤติกรรมเพื่อให้กลับเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้ติดยาเสพติด การส่งผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา การให้ความรักความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ การให้ความอบอุ่น การให้คำปรึกษา การให้ความรู้ ทั้งจากครู เพื่อนนักเรียน และชุมชน

3.3.1 หลักการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

เป็นที่ยอมรับกันว่าผู้ติดยาเสพติดนั้นป่วยเป็นโรคชนิดหนึ่ง ซึ่งการป่วยเป็นโรคยาเสพติดนี้ป่วยทั้งตัวบุคคลผู้ติดยา ป่วยทั้งครอบครัว ป่วยทั้งสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด จึงจำเป็นต้องรักษาทุกอย่างที่ป่วยพร้อมกันไป โรคยาเสพติดจึงจะหายได้ ซึ่งวิธีการในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่ถือกันว่าเป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ (Classical Method) ที่ได้ทำกันมาหลายประเทศ ทั้งยุโรป สหรัฐอเมริกาและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งประเทศไทยด้วยมีแนวทางในการบำบัดการรักษายาวนานโดยอาศัยหลักการเดียวกันซึ่งหลักการดังกล่าวมีขั้นตอนของการบำบัดรักษาออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2543)

1. การเตรียมการก่อนรักษา (Pre-Admission)

ก่อนที่จะลงมือทำการรักษาผู้ติดยาเสพติดจะต้อง “พร้อม” ที่จะรับการรักษา การเตรียมตัวก่อนเข้ารับการรักษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างดี เพื่อที่จะให้ผู้ติดยาเสพติดมีความมั่นใจในการที่เข้ารับรักษาตนเอง เกิดความต้องการตั้งใจจะเข้ารับกรรมวิธีต่าง ๆ ในการบำบัดการรักษาความอดทนและความตั้งใจจริงจะเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดหลุดพ้นจากการตกเป็นทาสยาเสพติดได้ต่อไป ระเบียบนี้จะเป็นการเตรียมตัวทั้งในตัวผู้ติดยาเสพติดและครอบครัวญาติพี่น้อง ผู้ใกล้ชิดที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในตัวผู้นั้นอีกด้วยเป็นการสร้างเสริมกำลังใจ

1.1 ในด้านผู้ปกครองหรือครอบครัวต้องเตรียมการให้ครอบครัวพร้อมที่จะยื่นมือช่วยเหลือได้โดยลำพังสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองขณะที่ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการรักษา

1.2 ด้านผู้ติดยาเสพติดให้รับรู้กรรมวิธี ระยะเวลาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและความตั้งใจจริงทราบถึงสภาพของการถอนยาที่จะเกิดขึ้นเพื่อที่จะสร้างความอดทนนอกจากนั้นต้องมอบหมายภารกิจและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ด้วยตนเองและรับการบำบัดรักษาได้เป็นอย่างดี

1.3 ผู้ให้การบำบัดรักษา ศึกษาข้อมูล ประวัติผู้ติดยาเสพติดแล้วให้ความรู้ขั้นตอนในการบำบัดรักษาโดยการกระตุ้นชักจูงแนะนำ (Motivation) ให้เกิดความตั้งใจจริง (Intention) และความเข้าใจอันดี (Understanding) ต่อวิธีการรักษาและกรรมวิธีต่าง ๆ ที่ผู้รับการรักษาได้รับและปฏิบัติตามให้พร้อมเสียก่อนทั้งตัวผู้ติดยาเสพติดและครอบครัวญาติหรือผู้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันทั้งนี้การเตรียมการด้านการรักษามักจะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่เป็นทีมแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ของสถาบันบำบัดนั้น ๆ และร่วมกันวางแผนการบำบัดรักษาโรคแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นด้วย ทั้งนี้ใช้เวลาประมาณ 1-4 สัปดาห์

2. การถอนพิษยาเสพติด (Detoxification)

สำหรับในขั้นตอนการล้างพิษยาเสพติดมีขั้นตอนในการดำเนินงานโดยจะมีการให้หยดยาโดยทันทีซึ่งมักจะมียาอาการอยากยาเกิดขึ้นซึ่งในขั้นตอนนี้ในช่วงระยะเวลาที่ผู้ติดยาเสพติดกลัวและขาดความอดทนเอาได้ง่ายๆเพราะเนื่องจากผู้ติดยาเสพติดมีประสบการณ์จากการติดยาเสพติดให้โทษซ้ำๆกันอยู่เสมออีกเพื่อจะหนีหลีกเลี่ยงอาการอยากยานั้นจึงเกิดวงจรที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดไม่หลุดพ้นนอกจากนั้นยังมีการตรวจร่างกายและให้การบำบัดรักษาโรคแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นสำหรับการบำบัดในขั้นตอนนี้มักจะช่วยเหลืออาการของผู้อยากยาโดยใช้ยาทดแทนเพื่อจะชวาระงับอาการหรือใช้ยาสังเคราะห์ประเภทเมธาโดน (Methadone) และบาร์บิทูเรตที่เข้าทางเฮอร์พีน ยาระงับประสาทและยานอนหลับชนิดอ่อน ๆ ซึ่งแพทย์จะให้ยาตามความรุนแรงของอาการผู้ติดยาเสพติดและตามปริมาณระยะเวลาของการเสพยาในอดีตรวมทั้งควบคุมกำหนดการใช้ยาควบคุมอาการแล้วจึงค่อยๆลดขนาดของยาลงเป็นลำดับจนไม่มีอาการหลงเหลือแล้วก็หยุดยารักษาได้ นอกจากนั้นก็มีมีการให้ยาแก้ปวดประสาทหรือยาระงับอาการเป็นยาลดความวิตกกังวลที่ให้ความรู้สึกผ่อนคลายจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้มั่นคง ไม่พะวั่งพะวงหรือหวาดกลัวต่ออาการต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปพร้อมด้วยและในขณะที่ทำการรักษาจะต้องมีการบำรุงร่างกายของผู้ติดยาเสพติดให้สมบูรณ์ด้วยวิตามิน เกลือแร่ ธาตุต่าง ๆ ในบางรายต้องให้น้ำตาลน้ำเกลือแร่เพิ่มเติม ในรายที่อ่อนแอและขาดกำลัง

ร่างกายทรุดโทรมมากาก็ต้องช่วยฟื้นฟูสุขภาพด้วย ในขั้นตอนของการบำบัดรักษานี้ แพทย์พยาบาล สังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบำบัดรักษาจะต้องช่วยกันเป็นผู้ช่วยเหลือให้ความอบอุ่นให้กำลังใจแก่ผู้ติดยาทุกกรณี เพื่อให้มีกำลังใจในการต่อต้านพิษยาเสพติดด้วยตนเองมากขึ้นและมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ทีมงานในอนาคตเป็นการสร้างเสริมกำลังใจของผู้ติดยาเสพติดต่อไปภายหน้าด้วย

3. การฟื้นฟูสภาพจิตและร่างกาย (Rehabilitation)

การรักษาขั้นนี้สำคัญที่สุดไม่เป็นเพียงการรักษาเพื่อแก้ปัญการใช้ยาเสพติดแต่เพียงอย่างเดียวแต่เป็นการปรับปรุงแก้ไขและบุคลิกภาพของผู้ติดยาเสพติดสิ่งแวดล้อมและแนวทางการปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักการรักษา คือเพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถหยุดยาได้ตลอดไปหรือลดปัญหาลง ในการดำเนินงานในขั้นนี้จะต้องประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายร่วมกัน เช่น แพทย์ จิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์ นักอาชีวบำบัด พระภิกษุและอนุศาสนาจารย์ เป็นต้น เข้าร่วมกันดำเนินงานโดยจะต้องมีการวิจัยข้อมูลเหตุของการติดยาเสพติด จิตแพทย์และนักจิตวิทยาจะต้องหาความบกพร่องหรือความผิดปกติแพทย์ฝ่ายกายจะตรวจวิเคราะห์โรคซึ่งบั่นทอนจิตใจคนไข้ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมานนำมาเยียวยานักสังคมสงเคราะห์จะสำรวจฐานะทางเศรษฐกิจความเป็นอยู่ของครอบครัวปัญหาชีวิตในแง่ต่างๆ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมซึ่งเมื่อแต่ละฝ่ายได้ข้อมูลจะได้นำมาวางแผนการรักษาในขั้นฟื้นฟูจิตใจต่อไป การที่ต้องการวางแผนการรักษาเพราะคนไข้แต่ละรายที่มีสาเหตุของการติดยาเสพติดไม่เหมือนกัน จะวางกฎเกณฑ์การรักษาเหมือนกันไม่ได้ คนไข้จะได้รับการบำบัดรักษาที่ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ย่อมอยู่ในดุลพินิจของผู้ทำการรักษาเป็นเกณฑ์ สำหรับหลักปฏิบัติในการรักษาขั้นฟื้นฟูจิตใจมีดังนี้

3.1 การบำบัดรักษาทางด้านจิตใจ (Psychotherapy)

เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำทุกรายหลีกเลี่ยงมิได้เพราะมีการยอมรับแล้วว่าผู้ติดยาเสพติดเป็นสัญลักษณ์ของความผิดปกติทางจิตใจนั้นถ้าไม่มีการรักษาทางใจแล้วความหวังที่จะให้เขาเลิกเสพยาเสพติดโดยเด็ดขาดย่อมเป็นไปได้ การบำบัดรักษาทางใจต้องทำหลายอย่างไปพร้อมกัน ดังนี้

3.1.1 การรักษาทางใจเป็นรายบุคคล (Individual Psychotherapy) เพื่อวิเคราะห์ให้ถึงจิตใจของ ผู้คนให้ละเอียดอ่อนลงไปอีก เป็นการยอมรับรักษาความผิดปกติของจิตใจในส่วนที่ต้องการปกปิดหรือในรายที่ ตี้อารมณ์ต่อการบำบัดรักษาทางใจด้วยวิธีอื่น

3.1.2 การรักษาทางใจเป็นหมู่ (Group psychotherapy) นำคนไข้ที่มีความผิดปกติทางจิตใจใกล้เคียงกันหรือมีปัญหาชีวิตคล้ายๆกันมารวมกลุ่มร่วมประชุมปรึกษาหารือกันเองให้คนไข้ได้มีการถกเถียงปัญหาโดยมีจิตแพทย์เป็นผู้ช่วยในการแนะนำ บรรยายภาคในการประชุมต้องเป็นกันเองให้คนไข้ได้พบปะกันอย่างสบายคล้ายคนในครัวเรือนเดียวกัน เพื่อให้คนไข้ได้เข้าใจปัญหาต่างๆ ได้อย่างถ่องแท้ขึ้นและยอมรับในสภาพผิดปกติของกันและกันสำหรับในประเทศไทยได้ใช้การบำบัดรักษาแบบนี้โดยใช้บรรยากาศแบบไทย ๆ ถือเสมือนเป็นญาติพี่น้องค่อย ๆ ช่วยแก้ปัญหาของกันและกัน

3.1.3 การอบรมศีลธรรมและความประพฤติ (Moral and Religious Preaching) เป็นการรักษาอย่างหนึ่ง เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่คนไข้ในข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ควรแก้ไขได้ เช่น

มารยาท สังคม ศีลธรรม จรรยา คำสอนศาสนา การเป็นอยู่ในสังคมตลอดจนการให้ระหนักถึงโทษและพิษของยาเสพติด

3.2 การฝึกหัดอาชีพ (Vocational Training)

การฝึกหัดอาชีพเป็นการช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดซึ่งเป็นคนที่มีแต่แรงงานได้เป็นคนมีฝีมือได้หัดอาชีพตามความชำนาญและความถนัดของตนซึ่งจะช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดได้ภาคภูมิใจและสบายใจในการที่จะก้าวไปสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ซึ่งทำให้ความเป็นอยู่ของชีวิตฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นด้วย

3.3 การพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation)

ช่วยทำให้คนไข้เกิดความเพลิดเพลินในการต้องอยู่รักษาเป็นเวลานานทั้งยังช่วยให้ได้ออกกำลังกายซึ่งเป็นการบำรุงทั้งทางร่างกายและจิตใจไปในตัวควรมีการจัดตารางให้คนไข้ได้มีการพักผ่อนหย่อนใจอย่างเพียงพอซึ่งจะทำให้คนไข้คำนึงถึงยาเสพติดและอยู่ในสถานบำบัดรักษาอย่างสบายใจเป็นผลดีต่อการบำบัดในขั้นต่าง ๆ อีกด้วย

3.4 การอาชีพบำบัด (Occupational Therapy)

เป็นการสร้างเสริมสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจให้แก่ผู้ติดยาให้เกิดความคิดเบื่อหน่ายฟุ้งซ่าน ทำให้คนไข้มีความเพลิดเพลินและอาจมีผลพลอยได้จากทำงานบ้างควรหางานที่เขาสนใจและสมัครใจซึ่งควรที่จะเป็นงานง่าย ๆ

3.5 การแก้ไขสิ่งแวดล้อม (Environment Correction)

สิ่งแวดล้อมเป็นมูลเหตุที่ทำให้เขาติดยาเสพติดถ้าสิ่งแวดล้อมมิได้รับการแก้ไขเขาย่อมติดยาเสพติดไม่ได้ ปัญหาการใช้ยาเสพติดใหม่หลังการรักษาแล้วก็เกิดขึ้นนักสังคมสงเคราะห์จะต้องแก้ไขสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเขา ถึงแม้จะทำให้ยาก ก็พยายามให้ใกล้เคียงที่สุดแม้จะไม่สมบูรณ์ก็ตาม

3.6 การแก้ไขความประพฤติ (Behavior Correction)

ผู้ติดยาเสพติดมักจะมีนิสัยและความประพฤติต่างๆบกพร่องทั้งในส่วนตัวและสิ่งแวดล้อมไม่เอาใจใส่ต่อสุขภาพความเป็นอยู่เลื่อนลอยของมกอยู่อยู่กับของมีนเมา ยาเสพติดทำให้ภาระกิจของตนเองที่ควรกระทำผิดปกติกว้างไปหมดเมื่อนำเข้ารับการรักษานั้นจะต้องปรับปรุงเข้าระบบใหม่อาจจะแนะนำตักเตือนในเรื่องจรรยา มารยาท การพูดจาให้รู้จักขอบเขต รู้จักระเบียบของการอยู่ร่วมกันเพื่อสร้างนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นเป็นการช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ติดยาให้กลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติ

4. การรักษานับดูแลติดตาม (Follow up and After Care)

ในการรักษานับนี้ เมื่อผู้ติดยาเสพติดได้รับการรักษาจนหลุดพ้นจากการติดยาเสพติดและเมื่อเห็นว่าสภาพจิตใจเข้มแข็งพอที่จะใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้แล้วก็ให้ออกจากสถานบำบัดได้กลับไปอยู่กับครอบครัว เริ่มต้นทดลองใช้ชีวิตเองโดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติดต่อไป นักสังคมสงเคราะห์จะต้องติดตามดูแลเสริมกำลังให้คำแนะนำต่อไปอีกระยะหนึ่งไม่ทอดทิ้งโดยทันทีการรักษานับนี้จึงเป็นที่ประทับใจของผู้ติดยาเสพติดเพื่อป้องกันการกลับไปเสพใหม่ในรายที่กลับไปบ้านสู่สังคมตามปกติก็อาจจะช่วยเหลือจัดหางานให้ทำโดยมีนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาติดต่อให้เป็นการจัดหางานอาชีพ (Job Employment) หรือให้กลับไปศึกษาเล่าเรียนต่อไป ในรายที่พิจารณาเห็นว่าจิตใจไม่เข้มแข็งพอ ยังไม่แน่ใจว่าจะสามารถถอนยาเสพติด

ติดได้หากกลับไปอยู่บ้านเลขที่ หรือบางรายที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัย อาจทดลองให้ใช้ชีวิตภายนอกได้บ้าง คือ กลางวันออกไปทำงานเย็นกลับมาพักอาศัยอยู่ในสถานที่ซึ่งทางผู้ให้การบำบัดรักษาเป็นผู้จัดสร้างขึ้นให้ผู้ ออกจากสถานพยาบาลแล้วพักได้ แต่ยังคงมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลอยู่ เรียกว่า “บ้านกึ่งวิถี” (Half – way House) ในบ้านกึ่งวิถีนี้อาจจัดให้มีกิจกรรมต่างๆเสริมกำลังใจผู้อาศัยใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ถ้ามีญาติก็อาจมาพบ กันได้ การทดลองควรมีเวลาจำกัด เช่น สามเดือนไม่ควรนานเกินหนึ่งปี

การรักษาขั้นติดตามผลนี้ไม่เพียงแต่ป้องกันมิให้เขากลับไปใช้ชีวิตแต่ยังเป็นการลด ปริมาณยาเสพติดลงไปอีกด้วยทำให้งานด้านปราบปรามเบาลงเป็นอันมากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นหลักการ บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยทั่วไป มีขั้นตอนทั้ง 4 ประการดังกล่าวแล้วซึ่งสถานบำบัดรักษาได้ ถือปฏิบัติ กันแต่สำหรับสถานบำบัดรักษาในประเทศไทยส่วนใหญ่จะดำเนินการยังไม่ครบทุกขั้นตอนมักจะกระทำกัน ในขั้นตอนที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งการบำบัดรักษาในระยะที่ 3 มักจะกระทำไปพร้อม ๆ กัน เฉพาะอย่างยิ่ง ระยะ ที่ 2 และ 4 มีความสำคัญมาก ผู้ป่วยอาจไม่ต้องใช้ยาหรือไม่ผ่านระยะที่ 2 เลย ก็ย่อมจะหายจากการติดยา ได้แม้ผู้ป่วยจะได้รับการบำบัดทางยาในระยะที่ 2 แต่ไม่ได้ดำเนินการในระยะที่ 3 และที่ 4 หรือระยะเช่นนี้ ไม่ดีก็เป็นที่แน่นอนว่าผู้หายจากการเสพยาแล้วจะหันกลับมาเสพยาอีก

3.3.2 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานศึกษา

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดในสถานศึกษานั้นกรมการศาสนา (2538 : 28 – 29) ได้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระบบสมัครใจ (Voluntary System) หมายถึงการที่ผู้ติดยาเสพติดสมัครใจเต็มใจมี ความพร้อมที่จะเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐบาลหรือเอกชน

2. ระบบต้องโทษ (Correctional System) หมายถึงการที่ผู้ติดยาเสพติดกระทำความ ผิดและถูกคุมขังจะต้องเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเช่นทัณฑสถานบำบัด พิเศษ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม สถานพินิจและ คุ้มครองเด็กกลางกระทรวงยุติธรรม

3. ระบบบังคับ (Compulsory System) หมายถึง การให้กฎหมายบังคับตามพระราช บัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 โดยการตรวจพิสูจน์หาสารเสพติดหากตรวจพบว่ามีสาร เสพติดใน ร่างกายผู้เสพติดจะต้องเข้ารับการบำบัดรักษาเสพยาเสพติดในสถานพยาบาลที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวเป็นระยะเวลา 6 เดือน หรืออาจจะขยายหรือลดระยะเวลาการบำบัดรักษาได้ แต่รวมแล้วไม่เกิน 3 เดือน

นอกจากนี้กรมการศาสนา (2538 : 30) ได้เสนอแนะกิจกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สรุปว่า ได้แก่ การให้คำแนะนำปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม การอบรม ธรรมะการนันทนาการ การฝึกอาชีพ เป็นต้น การใช้รูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพ เช่น รูปแบบชุมชน บำบัดซึ่งเป็นการสร้างชุมชนจำลองให้ผู้เลิกสารเสพติดมาอยู่ร่วมกันเพื่อให้การช่วยเหลือกัน ทำกิจกรรมกลุ่ม ทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ฝึกฝนความรับผิดชอบ และรู้จักการแก้ปัญหาได้อย่าง

ถูกต้อง เหมาะสม ส่วนการฟื้นฟูจิตใจผู้คิดสารเสพติด อาจใช้กิจกรรมทางศาสนาเป็นหลักได้ เช่น การให้ผู้เลิกสารเสพติดเข้ารับการอุปสมบท การเรียนรู้ ศึกษาวิปัสสนา หลักธรรมทางศาสนา เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 29) ได้เสนอวิธีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนที่ติดยาเสพติดดังนี้

1. ให้ความรักความเข้าใจ ดูแลเอาใจใส่ สอดส่องดูแล ให้ความอบอุ่นอย่างใกล้ชิด เป็นที่ปรึกษา จัดบริการให้คำปรึกษา เน้นการแนะแนว ผูกทักษะชีวิต ให้ผู้เรียนเข้าใจกลวิธีแก้ปัญหา
2. ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน ให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหา ให้กลุ่มไม่ใช้สารเสพติด ดูแลนักเรียนที่ทดลองใช้ยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และให้ความสำคัญกับนักเรียนที่เคยมีประสบการณ์การใช้ยาเสพติดให้มาก
3. จัดให้มีพี่เลี้ยง ครูพี่เลี้ยง โดยผู้เรียนเป็นผู้เลือกเอง ให้เป็นผู้ที่ตนเองไว้วางใจ เพื่อจะได้ปรับทุกข์และขอคำปรึกษาได้ทุกเรื่อง
4. จัดทำกลุ่มบำบัดในลักษณะของค่ายนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษา โดยมีครู อาจารย์ คอยดูแลอย่างใกล้ชิด ประสานผู้ปกครองนักเรียน ร่วมกันดูแลเอาใจใส่

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2542 : 47 - 48) ได้เสนอวิธีการบำบัดรักษานักเรียนที่เสพยาเสพติดดังนี้

1. จัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำโดยอาจารย์แนะแนวและการจัดการเรียนการสอน เสริมพิเศษให้กับนักเรียน
2. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสมโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 34) ได้อธิบายถึงแนวทางการดำเนินงานของมาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ทุกคนทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วยที่ต้องการการบำบัดรักษาที่ถูกต้องทั้งทางร่างกายและจิตใจและโดยธรรมชาติของผู้ติดยาเสพติดจะมีพฤติกรรมเสพและเลิกเสพยาซ้ำกลับไปกลับมาหลายครั้งการปรับพฤติกรรมจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพจิตเจตนาและหลายครั้งเช่นกัน
2. สำรวจพฤติกรรมเสี่ยงข้อมูลการเสพยาเสพติดและการติดยาเสพติดของนักเรียนในแต่ละระดับจำแนกนักเรียนกลุ่มที่ใช้สารเสพติดให้ชัดเจนก่อนที่จะส่งไปบำบัดรักษายังสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อรับการบำบัดรักษาทั้งทางร่างกายและจิตใจ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในสถานศึกษานั้นสถานศึกษาควรดำเนินการตามกระบวนการอย่างต่อเนื่องเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติดให้สามารถปรับเปลี่ยนลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ พฤติกรรม ให้รู้จักตนเอง ให้เกิดความเข้มแข็ง มีจิตใจมั่นคง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

3.4 การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 33 – 38) ได้กำหนดแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาว่าจำเป็นต้องผสมผสานมาตรการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทั้ง 3 มาตรการ คือ มาตรการป้องกันยาเสพติด มาตรการป้องปรามยาเสพติด และมาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งนี้การที่จะเลือกใช้มาตรการใดในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาจากการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติดนักเรียนที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดเป็นอย่างดีและมีเจตคติที่ต่อต้านยาเสพติดจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติดในระยะยาว โดยจะมีมาตรการในการดำเนินงานแก่นักเรียนดังนี้

1.1 มาตรการทางการศึกษา ในการให้การศึกษาเพื่อการป้องกันยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ปรับเปลี่ยนเจตคติ และการปฏิบัติตนของนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีลักษณะของการดำเนินงานดังนี้

1.1.1 การกำหนดเนื้อหาความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดในหลักสูตรเพื่อให้มีการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นที่กำหนดหลักสูตรไว้ในระดับประถมศึกษาจะมีเนื้อหาดังกล่าวอยู่ในวิชาที่ตนเองสอน หรือมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้า เขียนรายงานหรือหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในวิชาสุขศึกษา พลานามัย

1.1.2 การผนวกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเข้าไปในวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจะไม่มีในหลักสูตรกำหนดไว้ แต่เป็นการที่ครูผนวกเนื้อหาความรู้ที่เหมาะสมเข้าไปในวิชาที่สอน

1.1.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดที่เสริมหลักสูตรได้แก่ การจัดตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน การจัดค่ายฝึกทักษะชีวิต กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี และกิจกรรมกลุ่มเพื่อน กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดที่ได้รับการส่งเสริมให้ดำเนินการในสถานศึกษา

1.2 มาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มาตรการในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มุ่งรณรงค์ให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่นักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักต่อปัญหายาเสพติด และรู้จักการปฏิบัติตนในการป้องกันปัญหายาเสพติด กิจกรรมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่โรงเรียนได้ดำเนินการมีดังนี้

- 1.2.1 การจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนหรือบริเวณโรงเรียน
- 1.2.2 การจัดนิทรรศการในเวลาและโอกาสสำคัญต่าง ๆ
- 1.2.3 การจัดเสียงตามสายในโรงเรียน
- 1.2.4 กิจกรรมหน้าเสาธง
- 1.2.5 การจัดทำแผ่นประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ
- 1.2.6 การจัดบรรยายและการจัดอภิปรายโดยวิทยากร

1.2.7 การจัดรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน

กิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมดำเนินการได้ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

1.3 มาตรการทางเลือกหรือกิจกรรมทางเลือก เป็นมาตรการที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคมของนักเรียน โดยมีการดำเนินกิจกรรมทางเลือกด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.3.1 ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ การส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา

1.3.2 ด้านจริยธรรม ได้แก่ การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโอกาสวัน

สำคัญทางศาสนา การอบรมศีลธรรม การส่งเสริมประเพณีไทย

1.3.3 ด้านสังคม เช่น การจัดตั้งชมรมต่าง ๆ ในโรงเรียน

1.3.4 ด้านการฝึกอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมบริษัทจำกัดใน

โรงเรียนและกิจกรรมโครงการส่งเสริมการเกษตรในโรงเรียน

1.4 มาตรการฝึกทักษะ การฝึกทักษะชีวิตมีวัตถุประสงค์ในการสร้างคุณลักษณะหรือความสามารถในเชิงสังคมจิตวิทยาให้กับนักเรียน เพื่อให้สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ในสังคมที่ได้มาจากการฝึกฝนเป็นประจำ

1.5 มาตรการกิจกรรมกลุ่มเพื่อนจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติดโดยมีรากฐานและความเชื่อมั่นในด้านความสำคัญของกลุ่มเพื่อนว่ามีอิทธิพลสามารถที่จะโน้มน้าวชักจูงเพื่อนในกลุ่มด้วยการแนะนำให้ความช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มที่มีปัญหาให้ได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมก็สามารถป้องกันนักเรียนที่มีปัญหาให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

2. กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์การใช้ยาเสพติด กลุ่มนักเรียนกลุ่มนี้ส่วนมากจะเริ่มการใช้ยาเสพติดประเภทยาบ้า กัญชา และสารระเหยโดยจะมีลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ คือ นักเรียนกลุ่มนี้จะไม่รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากครู ไม่เอาใจใส่การเรียน ผลการเรียนต่ำ มีค่านิยมในการใช้ยาเสพติดและการคบเพื่อนที่ผิดมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น ๆ เช่น หนีเรียน หลบในห้องเรียน มั่วสุมกับเพื่อนเพื่อเสพยาเสพติด นักเรียนกลุ่มนี้มีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องเข้าไปดำเนินการแก้ไข มิฉะนั้นนักเรียนจะใช้ยาเสพติดประเภทที่รุนแรงขึ้นในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียนกลุ่มนี้ควรใช้มาตรการแทรกแซงเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนี้

2.1 โรงเรียนจัดการบริการให้คำปรึกษา แนะนำ โดยอาจารย์แนะแนวและการจัดการเรียนการสอนเสริมพิเศษให้กับนักเรียน

2.2 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม โดยการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหา

2.3 สร้างค่านิยมใหม่ในการคบเพื่อนและการไม่ใช้ยาเสพติด

2.4 ดำเนินมาตรการป้องกันโดยเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำยาเสพติดมาใช้หรือนำเข้ามาแพร่ในโรงเรียนและคุ้มครองปกป้องสวัสดิภาพแก่นักเรียนกลุ่มนี้เป็นครั้งคราวโดยไม่แจ้งล่วงหน้า

2.5 จัดทำกลุ่มบำบัดในลักษณะค่านักเรียนภายในโรงเรียน โดยมีครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด มีระเบียบรัดกุมและมีการกรณีที่นักเรียนได้รับผลจากการใช้ยาเสพติด โรงเรียนแนะนำให้ผู้ปกครองพานักเรียนไปพบแพทย์เพื่อรักษาอาการที่ปรากฏ

2.6 โรงเรียนควรประสานงานกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาเสพติด โดยผู้ปกครองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการจัดทำกลุ่มบำบัดรักษานักเรียนที่เริ่มมีปัญหาการใช้ยาเสพติด ก็จะช่วยให้การทำกลุ่มบำบัดประสบความสำเร็จ

3. กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด นักเรียนกลุ่มนี้จะยังใช้ยาเสพติดเป็นประจำจนติด พฤติกรรมโดยทั่วไปจะไม่สามารถเรียนหนังสือต่อไปได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากฤทธิ์ยาเสพติด โทกษาลอยลงลักษณะของเพื่อน ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันการระบาดของยาเสพติดไปสู่เพื่อนคนอื่น ๆ โรงเรียนควรดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนี้ต่อไปโดยควรประสานให้ผู้ปกครองส่งนักเรียนกลุ่มนี้เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่พร้อมที่จะส่งนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษา โรงเรียนควรดำเนินการส่งนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษาโดยไม่ควรปล่อยออกจากโรงเรียนด้วยเหตุผลของการติดยาเสพติด นอกจากนั้นบางโรงเรียนครูในโรงเรียนได้จัดทำค่ายบำบัดรักษาขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาเสพติดของนักเรียน

4. กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติดและบำบัดหายแล้ว การดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มนี้ให้ใช้มาตรการในการให้ความช่วยเหลือ สอดส่องดูแลและเฝ้าระวัง เพื่อมิให้กลับไปใช้ยาเสพติดอีก โดยครูแนะแนวจะต้องชี้แจงและทำความเข้าใจให้สังคมทั้งโรงเรียนและทางบ้านยอมรับและให้โอกาสในการกลับตัวเป็นคนดี นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องดำเนินการตามแนวทางเช่นเดียวกับนักเรียนกลุ่มที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในระยะยาวต่อไป

4. ตัวแปรที่เกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

4.1 ตัวแปรประสบการณ์ จากผลการวิจัยของโอนีล (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 43) ; อ้างอิงจาก O'Neal. 1987 : 320) ที่ค้นพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานยิ่งมากและมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารมากจะยิ่งทำให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานและเข้าใจงานมากยิ่งขึ้นและผลการวิจัยของ สโลน (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 43 ; อ้างอิงจาก Sloane. 1982) ที่ค้นพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการอบรมจะมีความรู้เรื่องการบริหารมากขึ้นจะส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานสูงขึ้นดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้กำหนดตัวแปรประสบการณ์ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

4.1.1 น้อยกว่า 10 ปี

4.1.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

4.2 ตัวแปรขนาดโรงเรียน จากผลการวิจัยของปวีณา ศรีบุญ (2539) ที่ค้นพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาและการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางจะมีปัญหาและการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ยังได้อาศัยผลการวิจัยของวาสนา กับแก้ว

(2538) ที่ค้นพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาและการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้กำหนดตัวแปรขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด แยกตามจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานในการแบ่งขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา. 2543 : 37) โดยยึดถือจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ได้แก่

- 4.2.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 1 – 499 คน
- 4.2.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 500 – 1,499 คน
- 4.2.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 1,500 – 2,499 คน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยของไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวกับปัญหาการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดและการเสพยาบ้า ซึ่งประมวลงานได้ดังต่อไปนี้

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ธนพัฒน์ หาพิพัฒน์ (2539 : 107-110) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาบ้าของนักศึกษา : กรณีศึกษานักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมและ วิทยาลัยเทคนิค ในภาคกลาง สังกัดกระทรวงอาชีวศึกษา ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาใช้ยาบ้าร้อยละ 12.7 เหตุผลที่ใช้ยาบ้าก็เพื่อแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่เป็นอันดับที่หนึ่ง ส่วนเหตุผลรองมาคืออยากรู้ฤทธิ์ของยาเพื่อนชวนให้ลองและเพื่อให้อ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้นานขึ้น แหล่งซื้อขายยาบ้าของกลุ่มตัวอย่างพบว่าสถานศึกษาเป็นแหล่งซื้อขายที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ผู้จำหน่ายที่สำคัญได้แก่เพื่อนนักศึกษา รองลงมาคือตัวแทนจำหน่ายและบุคคลทั่วไป ในด้านความรู้ความเข้าใจที่มีต่อยาบ้าจากกลุ่มตัวอย่างพบว่านักศึกษาเห็นว่ายาบ้ามีประโยชน์และโทษ ปังจัญญูมิหลังของนักศึกษาที่อาจสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาบ้าของนักศึกษพบว่านักศึกษาชายมีแนวโน้มที่จะใช้ยาบ้าสูงกว่านักศึกษาหญิงและนักศึกษาที่มีผลการเรียนไม่คมีมีผู้ใช้ยาบ้าประมาณร้อยละ 20 ส่วนผู้ที่มีผลการเรียนดี มีผู้ใช้ยาบ้าประมาณร้อยละ 5 ในส่วนของรายได้พบว่ามีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มีสัดส่วนของผู้ใช้ยาบ้าประมาณร้อยละ 29 ขณะที่กลุ่มผู้มีรายได้สูงกว่า 3,000 บาท มีสัดส่วนของผู้ใช้ยาบ้าประมาณร้อยละ 12 ปังจัญญูด้านครอบครัวพบว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์ มีแนวโน้มจะใช้ยาบ้าต่ำกว่านักศึกษาที่มีครอบครัวแตกแยกและพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ยาบ้าสูงสุดคือความรู้สึกผูกพันกับสถาบันและครู อาจารย์ สำหรับความผูกพันต่อบิดา มารดาและความเชื่อในบรรทัดฐาน กฎเกณฑ์ของสังคม จะเป็นเครื่องมือที่มีส่วนป้องกัน เหนี่ยวรั้ง นักศึกษาไม่ให้ใช้ยาบ้าได้มากที่สุด

ปวีณา ศรีสมบูรณ์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ยาเสพติดที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ บุหรี่ รองลงมาคือ สารระเหย แอมเฟตามีน สุรา กัญชา และเฮโรอีน ตามลำดับ ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาการรับภาระนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพ

ยาเสพติดเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางแล้วพบว่าปัญหาไม่แตกต่างกันนอกจากในด้านการดำเนินผลการนิเทศก์มาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะเป็นปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

ปัจฉิมา พิศาสธร (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการในภาคใต้ผลการวิจัยพบว่ายาเสพติดที่นักเรียนใช้มากที่สุดคือ บุหรี่ รองลงมาคือสารระเหย สุรา และกัญชา ตามลำดับ ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนพบว่าผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาและการดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติดเมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดของโรงเรียนแล้ว พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ และขนาดกลางจะมีปัญหาในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

รุ่งทิwa พันธุ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ายาเสพติดที่นักศึกษาใช้มากที่สุด คือ บุหรี่ รองลงมาคือ แอมเฟตามีน สุรา เฮโรอีน และกัญชา ตามลำดับ ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่าขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระหว่าง อาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่ามีปัญหาในการนำผลการนิเทศมาใช้ในการดำเนินงานผลความร่วมมือของบุคลากรในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมากกว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

วาสนา ทับแก้ว (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่ายาเสพติดที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ สารระเหย รองลงมาคือบุหรี่ ปัญหาในการดำเนินงานพบว่าขาดงบประมาณ สถานที่เล่นกีฬาของนักเรียน และข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนทั้งหมดนี้เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบปัญหาระหว่างขนาดของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

อุทัยศรี แสงคล้าย (2539 : 94 – 100) ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการป้องกันแก้ไขปัญหายาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าในด้านการป้องกันปัญหายาบ้าตามความคิดเห็นของครูเห็นว่า ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงออกตามความสามารถที่มีอยู่เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุดรองลงมาคือจัดอบรมให้ความรู้ด้านป้องกันยาบ้าแก่ผู้ปกครองและนักเรียนในด้านการเรียนการสอนครูควรใช้จิตวิทยาเด็กมาใช้และใช้สื่อทางการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโทษของยาบ้าในด้านการแก้ไขปัญหายาบ้าครูมีความเห็นว่าต้องมีการร่วมมือระหว่างครูผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนและครูควรมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนทุกคน

บุญศรี พรหมมาพันธ์ และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลครึ่งแผนของแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. 2535 - 2539 พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรเร่งรัดให้มีการปรับเนื้อหาหลักสูตร หรือให้ความรู้แก่กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ควรเน้นความรู้เรื่องยาเสพติดประเภทต่าง ๆ โทษสูงสุดของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การป้องกันและ

การปราบปรามยาเสพติดและสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้คนติดยาเสพติดเพราะผลการวิจัยพบว่าสองกลุ่มมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 70 ขึ้นไป ที่ยังไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่าโครงการฝึกอบรมผู้นำชุมชนและผู้นำเยาวชน ในการเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดและจัดกิจกรรมยาเสพติด ยังไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานได้จริงจึงและต่อเนื่อง ควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด โดยผ่านสื่อประเภทโทรทัศน์และสื่อวิทยุให้มากขึ้นควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนและประชาชนรับทราบ ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดและบทลงโทษทางกฎหมายไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักและเกรงกลัวโทษที่เกิดจากยาเสพติด สถาบันครอบครัวควรมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติต่อต้านยาเสพติดแก่สมาชิกในครอบครัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และจะได้หลีกเลี่ยงการเสพยาเสพติดในที่สุดรัฐควรใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่องแล้วควรกำหนดบทลงโทษเพิ่มขึ้นและสนับสนุนให้มีการจัดประชุมทางวิชาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

ถวิล แก้วเกิด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาคือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถม ศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจตลอดจนวิธีการป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างหลากหลายและมีการสอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอนด้วย แต่กิจกรรมที่มีการจัดน้อยคือ การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนขณะเดียวกันผู้บริหารได้จัดให้มีคณะกรรมการป้องกันสารเสพติดในโรงเรียนโดยมีบทบาทในการติดตามแก้ไขนักเรียนที่ติดยาเสพติดแก่คณะกรรมการ มีการตรวจค้นยาหรืออุปกรณ์ในการเสพน้อยส่วนบทบาทในการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น มีการวางแผนในการดำเนินงาน มีคณะกรรมการดำเนินงานที่ประกอบด้วยบุคคลในโรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียนนั้น ผู้บริหารมีการสังเกตและช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียน ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่มีความประพฤติดีและมีการดำเนินการแก้ปัญหาให้แก่นักเรียนที่เสพยาเสพติด โดยจัดครูเข้ามา มีบทบาทในการให้คำปรึกษาและให้ความใกล้ชิดกับนักเรียนให้มากขึ้น

แสวง จันทร์ถนอม (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติดกับลักษณะของโรงเรียนปลอดสิ่งเสพติดของครูนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา สรุปการป้องกันโดยให้ความรู้สิ่งเสพติด พบว่า ด้านการป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียนของครู นักเรียนและผู้ปกครองในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับ สิ่งเสพติดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดนิทรรศการและกิจกรรมต่อต้านสิ่งเสพติด นอกจากนี้พบว่า การให้ครูผู้สอนสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้นักเรียนทราบนั้นเป็นวิธีการที่ครูสามารถถล่มเกลาพฤติกรรมเด็กได้ดี และสามารถชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ให้เด็กได้รับรู้ที่ละน้อยเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด ด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริม

ความสามารถในด้านการแสดงออก เช่น คนตรี กีฬา เป็นต้น ด้านการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง และชุมชนของครูและนักเรียน พบว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านปราบปรามสิ่งเสพติด ของครูที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ใช้หลักจิตวิทยาในการสอบถามและสืบสวนข้อเท็จจริงจากนักเรียน ปลุกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ถูกต้อง ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ที่มีปัญหาที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ควรอยู่ในการควบคุมของฝ่ายปกครองอย่างใกล้ชิด โดยต้องมารายงานตัวเข้าและหลังเลิกเรียนทุกวันมีการสุ่มตรวจปัสสาวะของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการสุ่มตรวจค่านักเรียนหน้าโรงเรียนก่อนเข้าโรงเรียนเพื่อสร้างภาวะกดดันผู้เสพและผู้ค้าสิ่งเสพติด จัดตั้งสายสืบในแต่ละห้องเพื่อสืบหาผู้เสพและผู้ค้าสิ่งเสพติด ในช่วงเปลี่ยนคาบเรียน ให้มีครูเวรตรวจตามห้องน้ำและสถานที่ลับตาคนจัดตั้งศูนย์ต่อต้านสิ่งเสพติดในโรงเรียนโดยมีตำรวจเป็นผู้ดำเนินการ หากพบนักเรียนเสพหรือค้าสิ่งเสพติด ให้มอบตัวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย และจัดตั้งศูนย์ปราบปรามสิ่งเสพติดในโรงเรียนโดยมีตำรวจเป็นผู้ดำเนินการ ด้านการลงโทษผู้เสพและผู้ค้า ปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ เชิญผู้ปกครองมาพบ เมื่อนักเรียนเสพยาสิ่งเสพติดเพื่อแจ้งให้ทราบและดำเนินการตามระเบียบของโรงเรียนออกบทลงโทษที่ชัดเจนและเด็ดขาด กับผู้เสพยาสิ่งเสพติด ส่วนการลงโทษผู้เสพยาสิ่งเสพติดที่ครูเลือกใช้อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ให้โอกาสผู้เสพยากลับตัวกลับใจและรายงานตัวสม่ำเสมอ ให้ย้ายหรือให้ออกจากโรงเรียนทันที เมื่อคะแนนความประพฤติถึงเกณฑ์ที่กำหนดส่งตัวให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ดำเนินคดีเมื่อพบผู้เสพยาสิ่งเสพติดชนิดร้ายแรงและเมื่อพบผู้เสพยาสิ่งเสพติดปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ออกบทลงโทษที่ชัดเจนและเด็ดขาดกับผู้ค้าสิ่งเสพติดและเชิญผู้ปกครองมาพบ เมื่อพบนักเรียนค้าสิ่งเสพติดเพื่อแจ้งให้ทราบและดำเนินการตามระเบียบของทางโรงเรียน ส่วนปฏิบัติระดับมากได้แก่ ให้ย้ายหรือให้ออกจากโรงเรียนทันที ส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดี เมื่อพบผู้ค้าสิ่งเสพติดชนิดร้ายแรง ให้พักการเรียนและเขียนใบลาออกไว้ให้โอกาสผู้ค้าสิ่งเสพติดกลับตัวกลับใจและรายงานตัวสม่ำเสมอและเมื่อพบผู้ค้าสิ่งเสพติดให้นำตัวมาปรากฏเวลาทำพิธีเคารพธงชาติ

เจียนสิทธิ์ กุสุวรรณ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าสภาพการดำเนินการป้องกันยาเสพติด ในขั้นการวางแผนนั้น โรงเรียนทุกโรงเรียนมีคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยส่วนใหญ่จะได้รับความร่วมมือจากกรมสามัญศึกษา ซึ่งผู้บริหารกับคณะครูเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน โดยคำนึงถึงนโยบายของกรมสามัญศึกษามากที่สุด ข้อมูลปัจจุบันเกี่ยวกับยาเสพติดในโรงเรียน จะเป็นข้อมูลจำนวนนักเรียนที่เสพยาเสพติด มีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบว่าทุกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนสีขาว และส่วนใหญ่ผู้บริหารจะเป็นคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของโรงเรียน

ขั้นการจัดรูปงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น พบว่าผู้แทนจากบุคคลภายนอกมเป็นคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมาจากผู้แทนตำรวจมากที่สุด และทุกโรงเรียนจัดให้งานนี้อยู่ในสังกัดฝ่ายปกครองของโรงเรียน โดยมีครูฝ่ายปกครองเป็นผู้รับผิดชอบมีการพัฒนาองค์กรโดยส่งบุคลากรไปอบรมสัมมนาในเรื่องที่รับผิดชอบมากที่สุด

ขั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดส่วนใหญ่ผู้บริหารจะชี้แจงนโยบายของกรมสามัญศึกษาและให้ความรู้กับคณะครู โดยการส่งไปเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานเป็นผู้รับผิดชอบ ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันยาเสพติดการเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดตั้งเป็นคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดป้ายนิเทศ จัดให้มีอาจารย์ตรวจเวรดูแลสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นประจำ เพื่อป้องกันยาเสพติด หากพบนักเรียนใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยวิธีว่ากล่าวตักเตือน มีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจนักเรียนที่ติดยาเสพติด ให้กำลังใจนักเรียนที่ช่วยเหลือโรงเรียนโดยการประกาศยกย่องชมเชย

ชัชวาล สุขหล้า (2542) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียน ในสถานศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อายุประมาณ 15 – 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดคือ ส่วนองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการใช้ยาเสพติดด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 63.5 ครอบครัวมีรายได้ 4,000 – 5,000 บาท ร้อยละ 45.6 ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนพบว่า ครึ่งหนึ่งของนักเรียนมีผลการเรียนระหว่าง 1.00 – 2.00 ด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อนพบว่า เพื่อนในห้องเรียนจะสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และเสพยาบ้า ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ส่วนใหญ่บิดามารดายังมีชีวิตอยู่ มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีมาก ด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับตัวนักเรียนพบว่า เคยมีพฤติกรรมหนีเรียน ขาดเรียน มาสาย สูบบุหรี่ การเสพยาเสพติดครั้งแรกส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สาเหตุที่ใช้คือ อยากรอง ต้องการเข้ากับกลุ่มเพื่อนและเพื่อความสนุกสนาน

นงคราญ ณรงค์ศักดิ์ (2542) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าสภาพการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีการสำรวจเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน พบว่ามีการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือแอมเฟตามีน สารระเหย สุรา สาเหตุการแพร่ระบาดคือนักเรียนนำมาเสพในโรงเรียน โดยเฉพาะในห้องน้ำห้องส้วมมีการเสพยาเสพติดมากที่สุด การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการสอดแทรกความรู้และวิธีป้องกันยาเสพติด มีการพัฒนาความรู้พื้นฐาน การป้องกันยาเสพติดให้แก่บุคลากรแก่นักเรียน มีการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อมและโครงสร้างให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และพัฒนาการ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาการแก่นักเรียน มีการดำเนินการป้องกันยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ มีการนิเทศติดตามผล และส่วนใหญ่เมื่อพบนักเรียนใช้ยาเสพติดจะใช้วิธีการตักเตือน ตลอดจนมีการจัดรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสำหรับปัญหาการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนที่พบคือความเหมาะสมของสื่อในการให้ความรู้ การผลิตสื่อการเรียนการสอน สื่อเผยแพร่เพื่อการรณรงค์ที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด งบประมาณในการดำเนินงานและการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เด็กติดยาเสพติด

บัวจันทร์ สุวัฒนนันท์ (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนโรงเรียนได้นำเอานโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดมาวิเคราะห์เพื่อจัดแผนป้องกันยาเสพติด ได้ดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ และได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ในด้านการจัดองค์กร ได้มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดสายการบังคับบัญชา สายงานชัดเจน ด้านการนำผู้บริหารได้มีการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างจริงจัง มีการประชุมผู้เกี่ยวข้อง และให้การสนับสนุนทั้งกำลังคน เงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับผิดชอบและมีการจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด และการจัดป้ายนิเทศ

วรินทร์ บุญมา (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากที่สุดรองลงมาคือเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ผู้ปกครอง และครู ตามลำดับ ในแง่ของการเปรียบเทียบครูเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่านักเรียน ในทำนองเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนให้ความร่วมมือมากกว่าผู้ปกครอง

วีรพงศ์ ใจสุนทร (2542) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนส่วนใหญ่มีการสำรวจเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ที่พบมีการแพร่ระบาดมากที่สุดคือ บุหรี่ สาเหตุของการแพร่ระบาดโดยนักเรียนนำมาเสพในโรงเรียน มีการมั่วสุมกันมากที่บริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ภายในโรงเรียน สำหรับแหล่งมั่วสุมภายนอกโรงเรียน คือ ที่บ้านของนักเรียน โรงเรียนมีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานอื่น รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มาตรการที่ใช้ป้องกันยาเสพติดมากที่สุดคือ การคัดเตือน การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด นอกจากนี้ยังมีการจัดเอกสาร แผ่นพับ เรื่องยาเสพติดแจกนักเรียนและผู้ปกครอง สำหรับวิธีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดคือ การจัดป้ายประชาสัมพันธ์ การสอดแทรกความรู้และวิธีการป้องกันยาเสพติดในการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีการอบรมนักเรียนแกนนำ มีการสนับสนุนด้านกำลังใจและสวัสดิการให้แก่ครูผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติด มีการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาให้สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมและโครงสร้างที่ร่มรื่นปลอดภัย รวมถึงจัดอุปกรณ์กีฬาให้นักเรียน สำหรับปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนที่พบมากที่สุดคือ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการเผยแพร่เพื่อการรณรงค์ที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

สมศักดิ์ คณาธาราประเสริฐ (2542) ได้ศึกษาบทบาทของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาพบว่า โรงเรียนมัศึกษามีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นส่วนมาก รองลงมาคือสารระเหยและกัญชา ตามลำดับ นักเรียนที่ติดยาเสพติดมีทั้งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และเป็นนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง สาเหตุการแพร่ระบาดพบว่า นักเรียนเป็นผู้นำยาเสพติดเข้ามาเองเป็นส่วนใหญ่

รองลงมาคือบุคคลภายนอกและแม่ค้าในโรงเรียนนำมาจำหน่าย สาเหตุการติดยาเสพติดของนักเรียนพบว่าการอยากลอง ปัญหาครอบครัว สภาพแวดล้อมและความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานราชการ โดยโรงเรียนจะต้องจัดทำแผนป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดจัดประชุมชี้แจงต่อผู้ปกครองจัดกิจกรรมทางศาสนา จัดกิจกรรมแนะแนวให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหายาเสพติด จัดอบรมเรื่องปัญหายาเสพติดแก่นักเรียน ครูฝ่ายปกครองของโรงเรียนจะต้องออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อหาทางป้องกันยาเสพติด รวมทั้งครูและนักเรียนต้องให้ความร่วมมือกับตำรวจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สถิต กุลสอน (2543) ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยศึกษาจากกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการป้องกันการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดดังนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานอื่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา จัดประชุมอบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติดผ่านสื่อต่าง ๆ ให้กับนักเรียน

ไพบุลย์ สุวรรณวาริ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดกรณีศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงมีอายุน้อยกว่า 15 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ่อแม่อยู่ด้วยกันและมีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย สถานศึกษาแห่งนี้เคยมีการสำรวจปัญหายาเสพติดและปัจจุบันพบว่า มีปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับน้อย การใช้ยาเสพติดของนักเรียนมีผลทำให้นักเรียนขาดโรงเรียน มีนักเรียนใช้ยาเสพติดจำนวนน้อยและเสพยาภายในโรงเรียน และมึนักเรียนขายยาเสพติดเป็นจำนวนน้อย ซึ่งส่วนใหญ่ขายยาเสพติดกันนอกโรงเรียน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สาเหตุของปัญหาการใช้ยาเสพติดเกิดจากการอยากทดลอง การทดลองใช้ยาเสพติดเพียงครั้งเดียวหรือการใช้ยาเสพติดเพียงเล็กน้อยอาจเป็นต้นเหตุให้ติดยาเสพติดได้ การสูบบุหรี่หรือการดื่มสุราอาจเป็นสาเหตุให้เสพยาเสพติดประเภทอื่น ผู้ใช้ยาเสพติดเป็นที่รังเกียจของสังคม ยาเสพติดทำให้ร่างกายและสุขภาพเสื่อมโทรม การเสพยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ นอกจากนั้นยังไม่ทำให้เกิดอารมณ์สนุกสนานขยับทำงานหรือทำงานได้มากกว่าเดิม กิจกรรมที่สถานศึกษาได้มีการดำเนินการและสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้มากที่สุดคือการอบรม

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฟิชเบิร์น (Fishburne. 1980 : 42 – 43) ได้ศึกษาการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า

1. ภัยไข้เป็นยาเสพติดที่แพร่หลายมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มหนุ่มสาวที่มีอายุ 18 – 25 ปี การใช้สารระเหยพบมากในวัยรุ่นอายุ 12 – 17 ปี การใช้ยาหลอนประสาท โคเคน เฮโรอีน ยาที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท แอลกอฮอล์และบุหรื พบมากในกลุ่มอายุ 18 – 25 ปี

2. สภาพการใช้ยาเสพติด เป็นดังนี้

2.1 เพศชายมีการใช้ยาเสพติดมากกว่าเพศหญิง

2.2 ผู้ใช้ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนใช้มากในช่วงอายุ 15 – 18 ปี

2.3 ผู้ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา

2.4 สถานศึกษาบางประเภท เช่น สถานศึกษาเอกชน มีแนวโน้มการใช้ยาเสพติดมากกว่าสถานศึกษาของรัฐ

2.5 บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำมีแนวโน้มที่บุตรจะใช้ยาเสพติดสูง

2.6 ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนแออัดมีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมปกติ

2.7 นักเรียนที่ติดยาเสพติดที่ผิดกฎหมายส่วนใหญ่ติดยาหรือสูรมาาก่อน

วิลเลียม (William. 1990 :99) ได้ศึกษาปัจจัยทางด้านครอบครัวและพ่อแม่ที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชน โดยศึกษาภูมิหลังทางครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดจำนวน 756 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ ขนาดของครอบครัว ลำดับการเกิด สภาพเศรษฐกิจและสังคม การใช้สารเสพติดของครอบครัว มีความรู้และเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันรวมทั้งมีความสัมพันธ์กับอายุของเยาวชนที่หนีออกจากบ้าน และอายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดแตกต่างกัน

มาร์คอ (Macors. 1995 : 1383) ได้ศึกษารูปแบบของความก้าวหน้าของยาเสพติด การทดสอบการควบคุมทางสังคม โดยจำแนกและทดสอบการใช้ยาเสพติดจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,626 คน ในด้านการควบคุมทางสังคมทางสังคมในรูปแบบที่เกี่ยวกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การศึกษา ศาสนา และค่านิยม ความเชื่อเดิม ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 39.00 ใช้แอมเฟตามีน และร้อยละ 24.00 ใช้พวดยาเสพติดที่รุนแรงจากการศึกษาพบว่าควรนำทฤษฎีการควบคุมทางสังคมและการแพร่ระบาดของยาเสพติดร่วมกันทำนวยรูปแบบการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น

แทนเนอร์ (Tanner. 1996 : 1892) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกลึกซึ้งในตนเองและการใช้แอลกอฮอล์ในวัยรุ่นที่ใช้แอลกอฮอล์และไม่ใช้แอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ใช้แอลกอฮอล์นั้นไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ใช้แอลกอฮอล์และกลุ่มที่ไม่ใช้แอลกอฮอล์เพศชายมีระดับการใช้แอลกอฮอล์สูงกว่าเพศหญิง ความรู้สึกลึกซึ้งในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการใช้แอลกอฮอล์

ไอดี (Eide. 1997 : 1386) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นในซิมบับเวย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า การใช้ยาเสพติดของนักเรียนส่วนใหญ่ใช้แอลกอฮอล์ สูบบุหรื สารระเหยและกัญชา และการใช้ยาเสพติดของนักเรียนขึ้นอยู่กับความแตกต่างของชนิดของยาเสพติด

วิดดอน (พูนสุข นิติพนนะ. 2545 : 56 ; อ้างอิงจาก Whiddon. 1975.) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ เจตคติและการใช้ยาเสพติดระหว่างนักเรียนระดับ 12 ในรัฐมอนทานาตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า

1. คนที่มีความรู้มักจะติดยาเสพติดได้
2. การมีความรู้จะไม่ช่วยบรรเทาการใช้ยาเสพติดให้น้อยลง
3. นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อยาเสพติด มักจะหันไปใช้ยาเสพติดมากขึ้น
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องยาเสพติดและเจตคติได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม
5. ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและการใช้ยาเสพติดได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเพศเดียวกัน
6. สำหรับยาเสพติดที่ผิดกฎหมายมีแนวโน้มที่จะใช้เช่นเดียวกัน เมื่อนักเรียนอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มตามเพศ ตามขนาดโรงเรียน และโรงเรียนที่เป็นเพศเดียวกัน

มาเรนโกนี (ณรงค์ สุทธิภักดี. 2531 : 37 ; อ้างอิงจาก Marangoni. 1989.) ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียนศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาชุมชนและโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติด ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มมีทัศนคติที่เป็นลบต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติด ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนมีทัศนคติที่เป็นลบอยู่ในระดับน้อยต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติดแต่เป็นลบอยู่ในระดับมากต่อนักเรียนใช้สารเสพติดเกี่ยวกับยากล่อมประสาท และมีความเห็นตรงกันว่านโยบายเรื่องยาเสพติดและแอลกอฮอล์มีส่วนช่วยป้องกันการใช้สารเสพติดและการใช้คำปรึกษาเป็นวิธีช่วยเหลือให้นักเรียนที่ใช้สารเสพติดได้ดีที่สุด ความใกล้ชิดนักเรียนและการได้สัมผัสนักเรียนที่ใช้สารเสพติด เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการแสดงทัศนคติต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติด สำหรับความเห็นของครูต่อการให้ความรู้การป้องกันสารเสพติดแก่นักเรียน เห็นว่าพวกเขามีเวลาน้อยในการสอนทั้งในและนอกเวลาเรียนจึงเสนอให้เพิ่มเวลาในการอบรมให้มากขึ้น

วูดแมน (ถวิล แก้วกำเนิด. 2541 : 37 ; อ้างอิงจาก Woodsman. 1994 : 49-50.) ศึกษาเรื่องรูปแบบการเข้าร่วมในการศึกษาเรื่องแอลกอฮอล์และยาเสพติดชนิดอื่นๆตามโครงการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนเกรด 6 – 12 ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรเพศมีผลต่อความแตกต่างในการเข้าร่วมโครงการโดยเพศหญิงเข้าร่วมโครงการค่ายป้องกันยาเสพติดโครงการผู้นำในกลุ่มเพื่อนสโมสรปลอดยาเสพติดมากกว่าเพศชาย ส่วนเพศชายเข้าร่วมโครงการกีฬามากกว่าเพศหญิงและพบว่านักเรียนเข้าร่วมโครงการป้องกันยาเสพติดที่จัดขึ้นมีจำนวนต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเฉลี่ยนักเรียนระดับประถมศึกษาเข้าร่วม 1 กิจกรรม นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เข้าร่วม 1.7 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายน้อยที่สุดทำให้จำนวนและชนิดของโครงการที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมมีความแตกต่างจึงเสนอแนะให้มีการวางแผนจัดโปรแกรมป้องกันยาเสพติดสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 12) และควรทำวิจัยในด้านการป้องกันยาเสพติดให้มากขึ้น

มัลฮอลล์ (พูนสุข นิติวินณะ. 2545 : 57 ; อ้างอิงจาก Mulhall 1995.) ได้ศึกษาเรื่องการตรวจสอบผลการใช้หลักสูตรและการไม่ใช้หลักสูตรในโครงการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น โดยเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้ทักษะวิธีการพื้นฐานที่เป็นอิทธิพลทางสังคมและทักษะชีวิตผลการวิจัยพบว่าโครงการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนให้ผลบวกต่อความรู้ และทัศนคติต่อยาเสพติด แต่มีผลค่อนข้างจำกัดต่อการลดแอลกอฮอล์ บุหรี่ และยาเสพติดอื่น ๆ อธิบายได้ว่า

นักเรียนมีความรู้แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้มีการเพิ่มเนื้อหาของหลักสูตร ในด้านความรู้ และ ทักษะคิด อย่างใดก็ตามสิ่งที่ได้รับจากโครงการเหล่านี้มีข้อจำกัดของการทดสอบหลังการทดสอบและหลังจากติดตามผล 1 ปี ไม่พบว่าโครงการดังกล่าวเพิ่มทักษะเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer resistance skills) หรือลดการ ชักจูงของเพื่อน (reducing susceptibility to peer pressure) และเมื่อเปรียบเทียบการใช้ยาเสพติด ระหว่าง โรงเรียนที่ทดลองกับโรงเรียนเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่านักเรียนชายในโรงเรียนกลุ่มเปรียบเทียบ และ นักเรียนหญิงในโรงเรียนที่ไม่ใช้หลักสูตรพบว่านักเรียนชายดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่มากกว่านักเรียน หญิงในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแสดงให้เห็นว่าโครงการใช้หลักสูตรป้องกันยาเสพติดจะให้ผลทางบวกต่อ นักเรียนหญิง

จากผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอาจสรุปได้ว่าปัจจัยที่ทำให้เด็กใช้สารเสพติด ช่วงชีวิตที่เด็กเริ่มใช้สารเสพติด ความเข้าใจผิด ความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับอันตรายจากสารเสพติดล้วนอยู่ใน วิทยาลัยที่โรงเรียนจะช่วยกันแก้ไข ขจัดปัดเป่าและป้องกันได้ทั้งสิ้น โดยโรงเรียนจะต้องมีความพร้อมใน ทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านบุคลากร ความรู้ความเข้าใจ จิตวิญญาณความตระหนักและได้รับการสนับสนุน จัดระบบบริหารอย่างแข็งแกร่งด้วย ดังนั้นการที่จะให้โรงเรียนในยุคนี้สามารถดำเนินงานด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาได้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสภาพของโรงเรียนในหลาย ๆ ด้านให้สามารถ รองรับบทบาทด้านการป้องกันปัญหาสังคมได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 256 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 192 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี 3 ด้าน คือ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับการปฏิบัติมากที่สุด ระดับการปฏิบัติมาก ระดับการปฏิบัติปานกลาง ระดับการปฏิบัติน้อย และระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรีเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสถานศึกษา 3 ด้าน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ด้านการป้องกันอาชญากรรม ด้านการป้องปรามอาชญากรรม และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ จากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรมในสถานศึกษา เช่น หนังสือยุทธศาสตร์เชิงระบบและการมีส่วนร่วมการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรม : องค์ความคิดในการเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ เอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. นำข้อมูลที่ศึกษามาสร้างกรอบแนวคิด คำนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นกรอบกำหนดในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดและคำนิยามศัพท์ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยและการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขอาชญากรรมในสถานศึกษา 3 ด้าน
5. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามและนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพื้นิจ (Face Validity)
7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิและได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน
8. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาหาค่าอำนาจจำแนก ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .4059 - .6210 และหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9251
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งสิ้น 192 คน โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์แนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อขออนุญาตขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ขึ้นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำจดหมายพร้อมแบบสอบถามส่งไปให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยนำส่งด้วยตนเองและนัดหมายวันขอรับคืนจากการส่งแบบสอบถามไปจำนวน 230 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.48

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ ให้รหัสแบบสอบถามตอนที่ 1 และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	กำหนดคะแนนเป็น	5	คะแนน
ปฏิบัติมาก	กำหนดคะแนนเป็น	4	คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	กำหนดคะแนนเป็น	3	คะแนน
ปฏิบัติน้อย	กำหนดคะแนนเป็น	2	คะแนน
ปฏิบัติน้อยที่สุด	กำหนดคะแนนเป็น	1	คะแนน

2. หาค่าความถี่และค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1 และเสนอเป็นตาราง

3. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 75)

4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหาร โรงเรียนและขนาดโรงเรียน โดยการใช้ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (scheffe')

5. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกัน

ปัญหาเสด็จในสถานศึกษาของผู้นบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสรุปประเด็นเสนอเป็นตาราง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1. สถิติพื้นฐาน

6.1.1. ค่าร้อยละ (Percentage)

6.1.2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

6.1.3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

6.2.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t – test for independent samples) สำหรับทดสอบสมมติฐานข้อ 2

6.2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับทดสอบสมมติฐานข้อ 3 และทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและโดยรวม

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์และขนาด
โรงเรียน

ตอนที่ 4 การสรุปความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เกี่ยวกับการ
ดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์		
น้อยกว่า 10 ปี	86	44.8
มากกว่า 10 ปี	106	55.2
รวม	192	100.0
2. ขนาดโรงเรียน		
เล็ก	47	24.5
กลาง	92	47.9
ใหญ่	53	27.6
รวม	192	100.0

จากตาราง 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 55.2 และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 47.9

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีรายด้านและโดยรวม

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีรายด้านและโดยรวม ปรากฏผลดังตาราง 2 ส่วนผลการวิเคราะห์รายด้านทั้ง 3 ด้านเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังตาราง 12 ในภาคผนวก

ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีรายด้านและโดยรวม

การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการป้องกันยาเสพติด	3.75	.50	มาก
2. ด้านการป้องปรามยาเสพติด	3.63	.47	มาก
3. ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.76	.49	มาก
รวม	3.71	.41	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษารายด้านทั้ง 3 ด้านและโดยรวมในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีรายด้านและโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน ปรากฏผลดังตาราง 3 – 9 ส่วนผลการวิเคราะห์รายด้านทั้ง 3 ด้านเป็นรายข้อ ปรากฏผลดังตาราง 13 – 14 ในภาคผนวก

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีรายด้านและโดยรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน

การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	เล็ก (N = 47)		กลาง (N = 92)		ใหญ่ (N = 53)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการป้องกันยาเสพติด	3.36	.42	3.74	.41	4.13	.43
ด้านการป้องปรามยาเสพติด	3.31	.35	3.59	.44	3.98	.39
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.46	.50	3.76	.41	4.01	.47
รวม	3.38	.34	3.70	.33	4.03	.36

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษารายด้านและโดยรวมในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานรายด้านและโดยรวมในระดับมาก

ตาราง 4 การเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและโดยรวมจำแนกตามประสบการณ์

การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด	น้อยกว่า 10 ปี (N = 86)		มากกว่า 10 ปี (N = 106)		t
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านการป้องกันยาเสพติด	3.64	.47	3.85	.51	3.03**
ด้านการป้องปรามยาเสพติด	3.54	.44	3.70	.48	2.29*
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.74	.51	3.77	.48	.54
รวม	3.64	.39	3.77	.42	2.29*

**p < .01 *p < .05

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมและด้านการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และด้านการป้องปรามยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมและด้านการป้องกันยาเสพติดมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้านการป้องปรามยาเสพติดมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของ
ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายด้านและโดยรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน

การดำเนินงานการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการป้องกันยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	2	14.76	7.38	42.17**
	ภายในกลุ่ม	189	33.08	.18	
	รวม	191	48.84		
ด้านการป้องปรามยาเสพติด	ระหว่างกลุ่ม	2	11.38	5.69	34.96**
	ภายในกลุ่ม	189	30.75	.163	
	รวม	191	42.13		
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.52	3.76	18.36**
	ภายในกลุ่ม	189	38.65	.20	
	รวม	191	46.17		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	10.98	5.49	47.53**
	ภายในกลุ่ม	189	21.82	.12	
	รวม	191	32.80		

** $p < .01$

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงดำเนินการเปรียบเทียบรายคู่ต่อไปด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 16 – 19

ตาราง 6 การเปรียบเทียบรายคู่การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้าน
การป้องกันยาเสพติดของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่		
	$\bar{x}$		
ขนาดเล็ก	3.36	-	0.38* 0.77*
ขนาดกลาง	3.74	-	- 0.39*
ขนาดใหญ่	4.13	-	- -

* $p < .05$

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้านการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกันทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 การเปรียบเทียบรายคู่การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้านการป้องปรามของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่			
	$\bar{x}$	3.31	3.59	3.98
ขนาดเล็ก	3.31	-	0.28*	0.67*
ขนาดกลาง	3.59	-	-	0.39*
ขนาดใหญ่	3.98	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้านการป้องปรามยาเสพติดแตกต่างกันทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 การเปรียบเทียบรายคู่การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่			
	$\bar{x}$	3.46	3.76	4.01
ขนาดเล็ก	3.46	-	0.30*	0.55*
ขนาดกลาง	3.76	-	-	0.25*
ขนาดใหญ่	4.01	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแตกต่างกันทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 การเปรียบเทียบรายคู่การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน				
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	$\bar{x}$	3.34	3.70	4.04
ขนาดเล็ก	3.34	-	0.36**	0.70**
ขนาดกลาง	3.70	-	-	0.34**
ขนาดใหญ่	4.04	-	-	-

** $p < .01$

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ กล่าวคือ ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี มีความเห็นว่าควรเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด การจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ให้กับนักเรียน การให้ขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่เสพยาเสพติด การติดตามและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เสพยาเสพติดและการใช้มาตรการทางกฎหมายกับนักเรียนที่ติดยาเสพติด ปรากฏผลดังตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	ความถี่
ด้านการป้องกันยาเสพติด	
1. เพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	117
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด	95
3. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเข้าร่วม	79
4. ให้นักเรียนช่วยกันสอดส่องดูแลเพื่อนนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	53
5. การประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่น เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด	44
ด้านการป้องปรามยาเสพติด	
1. ตรวจสอบสารเสพติดนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นประจำ	45
2. ดำเนินการตามระเบียบของโรงเรียนกับนักเรียนที่เสพยาเสพติดอย่างเข้มงวด	39
3. ดำเนินการตามกฎหมายกรณีที่ไม่สามารถใช้ระเบียบของโรงเรียนได้	12
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	
1. ส่งนักเรียนที่ติดยาเสพติดไปบำบัดรักษา	71
2. ให้อาหารและกำลังใจแก่นักเรียนที่ติดยาเสพติด	63
3. ติดตามและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด	57
4. ให้อีกาสกับนักเรียนที่เลิกยาเสพติดได้ร่วมกิจกรรมร่วมกับเพื่อนกลุ่มปกติ	21

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 256 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 192 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี 3 ด้าน คือ ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการป้องปรามยาเสพติด และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งสิ้น 192 คน โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์แนะนำตัวผู้ศึกษาค้นคว้าจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อขอนหนังสือขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ขึ้นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำจดหมายพร้อมแบบสอบถามส่งไปให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยนำส่งด้วยตนเองและนัดหมายวันขอรับคืนและจากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่าผู้ศึกษาค้นคว้าได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 230 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.48

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำแบบสอบถามตามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดดำเนินการจัดกระทำข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. หาค่าความถี่และค่าร้อยละของแบบสอบถามตอนที่ 1
2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์และขนาดโรงเรียน

4. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ความถี่

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษารายด้านทั้ง 3 ด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ในโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษารายด้านและโดยรวมในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีประสบการณ์ต่างกันมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมและด้านการป้องกันอาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และด้านการป้องปรามอาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพไม่แตกต่างกัน โดยที่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมและด้านการป้องกันอาเสพติดมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาด้านการป้องปรามอาเสพติดมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาด้านการป้องกันอาเสพติด ด้านการป้องปรามอาเสพติดและด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีมีความเห็นว่าควรเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของอาเสพติด การจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ให้นักเรียนได้เข้าร่วม การให้ขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่เสพยาเสพติด การติดตามและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เสพยาเสพติด การตรวจสอบเสพติดกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง การส่ง

นักเรียนที่เสพติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา การใช้ระเบียบของโรงเรียนอย่างเข้มงวดเคร่งครัด และการใช้มาตรการทางกฎหมายกับนักเรียนที่ติดยาเสพติด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียน ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อยู่ในระดับมาก เนื่องจากรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น ให้สถานศึกษาทุกแห่งถือว่าการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา ทั้งนี้ให้รวมถึงการดูแลนักเรียนที่ติดสารเสพติดด้วย อีกทั้งยังให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาศักยภาพการสอนที่เน้นการฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับนักเรียนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติด หรือแม้แต่การให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนให้ปรับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้น่าอยู่ และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาอย่างเต็มที่และประการสำคัญคือให้สถานศึกษาพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อสอดส่องดูแล ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเน้นการทำงานเป็นระบบเครือข่าย (สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 3)

นอกจากนี้แล้วกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2540 ข : 83 – 84) ยังได้กำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้โรงเรียนยึดเป็นแนวทางปฏิบัติอีกหลายประการ อาทิเช่น ให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดทำแผนงาน / โครงการ / งานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของกรมสามัญศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นเขตปลอดสารเสพติดทุกชนิด ส่งเสริมให้สถานศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้แก่ครูบุคลากร ทุกคนในสถานศึกษา เพื่อการร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผล เร่งรัดและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาบ้า ยาเสพติดประเภทอื่น ในสถานศึกษาเป็นกรณีพิเศษ สนับสนุนให้องค์กรของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหายาเสพติดกับสถานศึกษาอย่างจริงจัง ส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น พัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและให้มีการแลกเปลี่ยน ข่าวสารข้อมูลกันภายในสถานศึกษาเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างจริงจัง

ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายอย่างเคร่งครัด ซึ่งทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องกำหนดรูปแบบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดหลาย ๆ รูปแบบ อีกทั้งสถานศึกษาบางแห่งยังเข้าร่วมโครงการโรงเรียนสีขาว โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ (จิรพันธุ์ ไตรทิพจรัส. 2545 : 10 – 11) ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน โดยที่สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และแนวทางการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนสุข นิติวัฒน์ (2545) ที่ค้นพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษามีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอยู่บ้าง คือ การขาดความร่วมมือจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา ศรีสมบูรณ์ (2539), ปังฉิมมา พิศรสาธร (2539), รุ่งทิพา พันธุ (2539) ที่ค้นพบว่าปัญหาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของโรงเรียนคือ การไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจาก ผู้ปกครองและชุมชน เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างรายวัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ไม่สามารถมาโรงเรียนเพื่อร่วมกันดำเนินงานได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองก็ยังช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนขณะที่อยู่ที่บ้านให้โรงเรียนทราบเป็นระยะ ๆ ด้วยเหตุนี้ แม้ว่า โรงเรียนจะดำเนินการต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้นักเรียนปลอดจากยาเสพติดได้ทุกคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิดดอน (Whiddon) (พูนสุข นิติวัฒน์, 2545 : 56 ; อ้างอิงจาก Whiddon, 1975.) ที่ค้นพบว่าถึงแม้ว่านักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดแต่ถ้าผู้ปกครองยังไม่ให้ความเอาใจใส่ หรือไม่ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีก็จะไม่สามารถทำให้นักเรียนปลอดจากยาเสพติดได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสแตนลีย์ (ถวิล แก้วกำเนิด, 2541 : 22 ; อ้างอิงจาก Stanley, 1989.) ได้ศึกษาอิทธิพลของ โรงเรียน ครอบครัว และศาสนา ว่ามีผลอย่างไรต่อการใช้และไม่ใช้ยาเสพติดของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีพ่อแม่ดื่มแอลกอฮอล์ตนเองก็มักจะดื่มแอลกอฮอล์ตามไปด้วย ส่วนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาจะได้รับอิทธิพลจากศาสนาทำให้นักเรียนไม่เกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนนักเรียนที่คบเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์ตนเองก็จะดื่มแอลกอฮอล์ตามไปด้วยเช่นเดียวกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกัน อาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ น้อยกว่า 10 ปี เป็นผู้บริหารที่เข้ารับตำแหน่งใหม่มีประสบการณ์ในการบริหารงานน้อยตรงกันข้ามกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ที่เข้ารับตำแหน่งมานานและมีประสบการณ์ในการทำงานมาก ดังนั้นจึงอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเข้าใจงาน ความชัดเจนในการบริหารจัดการ แนวคิดและวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการรวมทั้งการตัดสินใจแก้ไขปัญหายาของโรงเรียน อีกทั้งเมื่อวิเคราะห์ประสบการณ์ในการบริหารประกอบกับขนาดของโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มักจะปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มักปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่มักมีปัญหาในด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดเล็ก เช่น ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ปัญหาผู้สาว รวมทั้งปัญหายาเสพติด ด้วยเหตุนี้อาจทำให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน และผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอเนล (กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ, 2536 : 43 ; อ้างอิงจาก O'Neal, 1987) ที่ค้นพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานยิ่งมาก และมีประสบการณ์มากจะยิ่งทำให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานและเข้าใจงานมากยิ่งขึ้น อีกทั้ง

ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สโลน (กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. 2536 : 43 ; อ้างอิงจาก Sloane. 1982) ที่ค้นพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการอบรมจะมีความรู้เรื่องการปฏิบัติงานมากขึ้นและส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานสูงขึ้น

3. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาแตกต่างกัน อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากโรงเรียนแต่ละขนาดมีจำนวนนักเรียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีนักเรียนจำนวนมาก ส่วนโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนน้อยลงตามลำดับ ทำให้โรงเรียนต้องดำเนินนโยบายในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน รวมถึงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียนโดยที่โรงเรียนขนาดใหญ่อาจมีนโยบายที่เข้มงวดกว่าโรงเรียนขนาดเล็กเพราะว่ามีจำนวนนักเรียนมากกว่า ในขณะที่โรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนไม่มากนักทำให้สามารถสอดส่องดูแลได้อย่างทั่วถึง สามารถตรวจสอบนักเรียนว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ได้โดยง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา ศรีสมบูรณ์ (2539) ที่ค้นพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิณิมา พิศุทธสาร (2539) ที่ค้นพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และขนาดกลางจะมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน นอกจากนี้โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ทับแก้ว (2539) ที่ค้นพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

4. ความคิดเห็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี มีความเห็นว่า ควรเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด การจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ให้นักเรียนได้เข้าร่วม การให้ขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่เสพยาเสพติด การติดตามและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เสพยาเสพติด การตรวจสอบสารเสพติดกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง การส่งนักเรียนที่เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา การใช้ระเบียบของโรงเรียนอย่างเข้มงวดเคร่งครัดและการใช้มาตรการทางกฎหมายกับนักเรียนที่เสพยาเสพติด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัยศรี แสงคล้าย (2539) ที่ค้นพบว่า การป้องกันปัญหายาเสพติดตามความคิดเห็นของครู เห็นว่า ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนแสดงออกตามความสามารถที่มีอยู่ เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือจัดอบรมให้ความรู้ด้านป้องกันยาเสพติดแก่ผู้ปกครองและนักเรียน ในด้านการเรียนการสอนครูควรใช้จิตวิทยาเด็กมาใช้และใช้สื่อทางการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดในด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความเห็นว่าการร่วมมือระหว่างครูผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนและครูควรมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนทุกคน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรนโกนิ (รุ่งทิพา พันธุ. 2539 : 37 ; อ้างอิงจาก Marangoni. 1989.) ที่ค้นพบว่า การใช้คำปรึกษาเป็นวิธีช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้สารเสพติดได้ดีที่สุด การใช้ความใกล้ชิดกับนักเรียนและการได้สัมผัสกับนักเรียนที่ใช้สารเสพติดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการแสดงทัศนคติต่อนักเรียนที่ใช้สารเสพติดและ

สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้สารเสพติดได้ดีที่สุดเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สแคนเลย์ (รัชนี พลแสน. 2535 : 22 ; อ้างอิงจาก Stanley. 1989.) ที่ค้นพบว่าการทำ กิจกรรมสำคัญของศาสนา เป็นตัวบ่งชี้ถึงอิทธิพลของศาสนาที่มีผลทางบวกต่อการลดการใช้ยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

1. สถานศึกษาทุกแห่งควรดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประเมินผลการดำเนินงานควบคู่กันไป
2. ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการประชุมปรึกษาเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในวิธีการหรือมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งกันและกัน
3. โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันควรมีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนและสภาพของชุมชน
4. ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้พ้นจากยาเสพติดแก่ครูและนักเรียน
5. โรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดในโรงเรียน เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาให้ทันทั่วทั้งที่
6. โรงเรียนควรพัฒนาและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
7. โรงเรียนควรตรวจสอบสารเสพติดของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นประจำโดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า
8. โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับองค์กรภายนอกเพื่อร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไป
9. โรงเรียนควรให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดแก่นักเรียนและชุมชน
10. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เลิกการใช้สารเสพติดเข้าร่วมมาก ๆ เพื่อเป็นการให้ขวัญและกำลังใจนักเรียน
11. โรงเรียนควรให้การบำบัดรักษานักเรียนที่เสพยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และถ้าไม่สามารถกระทำได้ในโรงเรียนควรส่งนักเรียนเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานบำบัด
12. โรงเรียนควรให้โอกาสนักเรียนที่เลิกยาเสพติดได้ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนกลุ่มปกติ
13. โรงเรียนควรดำเนินการขึ้นเฝ้าติดตามกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นผู้ค้ายาเสพติดในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ สถานศึกษาในระดับประถมศึกษา สถานศึกษาเอกชน และสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจำแนกตามตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ สถานที่ตั้งของโรงเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียน
3. ควรมีการศึกษาค้นคว้ารูปแบบการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับนักเรียนมากที่สุด
4. ควรมีการศึกษาค้นคว้าหารูปแบบการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การแพทย์, กรม. (2545). รายงานสถิติวิเคราะห์ ระบบข้อมูลการติดเชื้อสาเหตุดี ของประชากรซึ่งเข้ารับการรักษา บำบัดรักษาทั่วประเทศ จำแนกตามสถานพยาบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การศาสนา, กรม. (2538). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. สำนักงาน.(2536). รายงานการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2536. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2540). รายงานการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2539. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2543 ก). รายงานการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ประจำปี 2540. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2543 ข). รายงานการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ประจำปี 2543. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. (2545). คู่มือสถานศึกษาแก้ปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุทธาสถาพร้าว.
- ชัชวาล สุขห่อ. (2542). ความเข้าใจและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียน จังหวัดหนองคาย. (ม.ป.ป. : ม.ป.พ.) เอกสารอัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ สุทธิภักดี. (2531). การศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาตามทัศนะของผู้บริหารและครูอาจารย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล แก้วเกิด. (2541). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทรงพล พูลพิพัฒน์. (2543). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อสาเหตุดี : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องหาวัดสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธนพัฒน์ หาดิพัฒน์. (2539). ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ยาสูบของนักศึกษา : กรณีศึกษานักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมและ วิทยาลัยเทคนิค ในภาคกลาง สังกัดกระทรวงอาชีวศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.

- นงคราญ นรงค์ศักดิ์. (2542). การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นายกรัฐมนตรี , สำนัก. (2541). คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 141/2541 เรื่องนโยบายการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นายกรัฐมนตรี , สำนัก. (2544). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 118 ตอนพิเศษ 21 2 มีนาคม 2544. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- บัวจันทร์ สุวัฒน์นันท์ (2542). สภาพการบริหารงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญศรี พรหมมาพันธ์ และคณะ. (2540). การประเมินผลครึ่งแผนของแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ. 2535 – 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ปวีณา ศรีบุญ. (2539). สภาพปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ปัจฉิมา พิตรสวรร. (2539). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคใต้. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ นูนาปี. (2541). การศึกษาเจตคติที่มีต่อสิ่งเสพติดของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปรีชา จำปารัตน์. (2534). กลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดของไทย. วิทยานิพนธ์ส่วนบุคคล สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ปลัดกระทรวงมหาดไทย, สำนักงาน. (2539). ข้อมูลมหาดไทยชุดข้อมูลเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหารระดับสูง เล่มที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, กระทรวงมหาดไทย.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน.. (2539 ก). แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2539 ข). การบริหารจัดการปัญหาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). นโยบาย มาตรการ และแนวทางการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2544). ยุทธศาสตร์เชิงระบบและการมีส่วนร่วมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

- พูนสุข นิติวัดนะ. (2545). การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เพลินดา ทะลัมพากร. (2544). การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพบุลย์ สุวรรณวารี. (2545). ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุพา วงศ์ไชย และคณะ. (2538). รายงานการประเมินผลการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขการแพร่ระบาดของของวัตถุเสพติด (ยาบ้า). กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รุ่งทิพา พันธุ. (2539). สภาพและปัญหาการดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- วรพันธ์ บุญมา. (2542). การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของเยาวชนโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาสนา ทับแก้ว. (2538). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- วีรพงศ์ ใจสุนทร. (2542). การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมพลศึกษา กองสารวัตนักเรียน. (2543). จุดประกายด้านภัยสารเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- _____ (2541). โรงเรียนสีขาว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____ คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2544). คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สถิต กุลสอน. (2543). การศึกษาปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมกาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สมพร คณาวราประเสริฐ. (2542). บทบาทของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคายต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- สมศักดิ์ เทศงามถ้วน, ร้อยตำรวจโท. (2539). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. วิชานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สามัญศึกษา, กรม. (2532). คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532. กรุงเทพมหานคร : กองการมัธยมศึกษา.
- _____. (2536). การจัดการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทางที่ผิด. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ. อัดสำเนา.
- _____. (2538 ก). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. ที่ สร 0806/1648. 22 พฤษภาคม 2546.
- _____. (2538 ข). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. ที่ สร 0806/1695. 27 พฤษภาคม 2546.
- _____. (2538 ค). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. ที่ สร 0806/25676. 1 กันยายน 2538.
- _____. (2538 ง). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. ที่ สร 0806/25678. 1 กันยายน 2538.
- _____. (2538 จ). การดำเนินงานเพื่อลดจำนวนการใช้วัตถุออกฤทธิ์ (ยาบ้า) ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา. ที่ สร 0806/31044-47. 25 ตุลาคม 2538.
- _____. (2538 ฉ). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา. ที่ สร 0806/32860. 12 พฤศจิกายน 2538.
- _____. (2539). การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา. ที่ สร 0806/13980. 24 พฤศจิกายน 2539.
- _____. (2540 ก). คู่มือการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540 ข). ยุทธศาสตร์เชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540 ค). นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2540 ง). การประชุมสัมมนาการใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา. หนังสือด่วนมาก ที่ สร 0806/2354. 30 มกราคม 2540.

- _____. (2540 จ). เอกสารการสัมมนาการยุทธศาสตร์เชิงรุกในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540ฉ). รายงานการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). หลักเกณฑ์การแบ่งขนาดของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี, สำนักงาน. (2544). แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. กาญจนบุรี : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.
- สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2543). ยุทธศาสตร์เชิงระบบและการมีส่วนร่วมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- แสวง จันทร์ถนอม. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติดกับลักษณะของโรงเรียนปลอดสิ่งเสพติดของครูนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุทัยศรี แสงคล้าย. (2539). การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการแก้ไขปัญหายาบ้า ในโรงเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. Harper and Row : New York.
- Eide, Arne Henning. (1997). "Adolescent drug use in Zimbabwe : Cultural orientation in A globallocal Perspective and use of psychoactive substances among Secondary school students." *Dissertation Abstracts International*. 58(4) : 1386.
- Fishburne, P.M., H.I. Abelson and I Cisin. (1980). *National Survey on Drug Abuse : Main Finding*. Maryland : National Institute on Drug Abuse.
- Marcos, A.C. and Bahr, S.J. (1995). "Drug Progression Model : A Social Control Test." *Int. J. Addict*. 30(11) : 1383.
- Tanner, Gary Ross. (1996). "Self - esteem and alcohol use in adult children of alcoholism Adult Children of non - alcoholics." *Masters Abstracts International*. 25(6) : 1892.
- Willam, J. McGarthy. (1990). "Narcotics Addicts : Effect of Family and Parental Risk Factors on Timming of Educational Achivement." *The Journal of Drug Issues*. 20(1) : 99.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาใน

จังหวัดกาญจนบุรี เป็นรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารโรงเรียนและขนาดโรงเรียน

ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผศ.ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ.ดร.วีระ สุภากิจ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร.มานะ อัครบัณฑิต รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาญจนบุรี เขต 3 ฝ่ายนโยบายและแผน
4. นายบุญส่ง ล้อประกานต์สิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์
จังหวัดกาญจนบุรี
5. อาจารย์กัลยา ปานสวัสดิ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กาญจนบุรี เขต 1

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/ 6717

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ กันยายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย

+ สิ่งที่น่าสนใจ แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางปราณี ป้านนาค นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี” โดยมี อาจารย์สุทิพรรณ พัฒนพณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้
นางปราณี ป้านนาค และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-531519 มือถือ 09-9223544

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔๔ กันยายน 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3

• สิ่งส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางปราณี ป้านนาค นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้
นางปราณี ป้านนาค และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5613, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติสิติ โทรศัพท์ 034-531519 มือถือ 09-9223544

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

ที่ สร 0519.12/ 6724

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔6 กันยายน 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางปราณี ป่านนาค นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ท่าน และรองผู้อำนวยการ เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางปราณี ป่านนาค ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-531519 มือถือ 09-9223544

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

สธ 0519.12/7401

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

21 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ชน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางปราณี ป่านนาค นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกาญจนบุรี" โดยมี อาจารย์สุทิพรรณ พัฒนพณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน คอบแบบสอบถาม การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างเดือนธันวาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางปราณี ป่านนาค ได้เก็บข้อมูล การทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-531519 มือถือ 09-9223544

ภาคผนวก จ
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อ	r	ข้อ	r
1	.6210	16	.5631
2	.5969	17	.4591
3	.5279	18	.5281
4	.5456	19	.4596
5	.5717	20	.5325
6	.4833	21	.4230
7	.5717	22	.4458
8	.4819	23	.4424
9	.4583	24	.4642
10	.4313	25	.5089
11	.5197	26	.4471
12	.4838	27	.5254
13	.5423	28	.4087
14	.5021	29	.4223
15	.4059	30	.5160

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9251

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

**การศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี และในฐานะที่ท่านเป็นบุคลากรหลักในการบริหารงานสถานศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์ ให้ท่านตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ตามสภาพความเป็นจริง คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับและนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้นโดยไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านและโรงเรียนของท่านแต่ประการใด

2. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

☐

1) ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ, อาจารย์ใหญ่)

☐

2) ผู้ช่วยผู้บริหาร (ผู้ช่วยผู้อำนวยการ, ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่, ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ, ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายธุรการ, ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง, ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายบริการ, ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายแผนงาน, ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา)

2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารโรงเรียน

☐

1) น้อยกว่า 10 ปี

☐

2) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดของโรงเรียน

- ☐ 1) ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 – 499 คน)
- ☐ 2) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน)
- ☐ 3) ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันยาเสพติด 2) ด้านการป้องปรามยาเสพติด 3) ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ว่าในสถานศึกษาของท่านมีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละด้านอยู่ในระดับใดและโปรดเขียนเครื่องหมาย✓ ลงในช่องว่างทางขวามือตามที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	<u>ด้านการป้องกันยาเสพติด</u> สนับสนุนให้ครูผู้สอนแต่ละวิชาสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดควบคู่กับการสอนปกติ					
2.	จัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับผลเสียของยาเสพติด					
3.	จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน					
4.	จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่ครูและนักเรียนในโรงเรียน					
5.	จัดให้มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ					
6.	จัดให้มีการอบรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด					

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7.	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
8.	จัดครูไปเยี่ยมเยียนบ้านของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง					
9.	สนับสนุนให้ครูและนักเรียน แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นร่วมกันในการป้องกัน ยาเสพติดภายในโรงเรียน					
10.	จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติด					
	<u>ด้านการป้องปรามยาเสพติด</u>					
11.	จัดตั้งศูนย์รับรายงานที่เกี่ยวกับยาเสพติด ภายในโรงเรียน					
12.	จัดให้มีการตรวจค้นเพื่อป้องกันการลักลอบ การเสพยาหรือค้ายาเสพติดในโรงเรียน					
13.	ให้โอกาสนักเรียนผู้เสพยาหรือค้ายาเสพติด กลับใจโดยให้รายงานตัวอย่างสม่ำเสมอ					
14.	แต่งตั้งครูเวรประจำวันและอาจารย์ที่ปรึกษา ติดตามพฤติกรรมและการมาเรียนของ นักเรียนที่ติดยาเสพติด					
15.	ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อตรวจตรา บริเวณสถานศึกษา					
16.	ตรวจปัสสาวะกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงทุกคน					
17.	เชิญผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมาพบ เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขช่วยเหลือนักเรียน					
18.	สั่งพักการเรียนนักเรียนที่เสพยาเสพติด					
19.	ร่วมมือกับตำรวจในการใช้กฎหมายดำเนินคดี กับนักเรียนที่เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติด					
20.	คัดสิทธินักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยไม่ให้ได้รับทุนการศึกษา					

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดใสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ					
21.	ให้นักเรียนเป็นแกนนำและช่วยเหลือผู้ติดยา เสพติดให้มาเข้ารับการบำบัดรักษา					
22.	ส่งนักเรียนที่ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา ในสถานบำบัด					
23.	สอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ติดยาเสพติด หลังจากบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว					
24.	จัดพานักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปศึกษาสภาพ ของผู้ติดยาเสพติดตามสถานที่บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ					
25.	พัฒนาครู / อาจารย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน					
26.	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับ การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ของผู้ติดยาเสพติด					
27.	แต่งตั้งครูเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำทั้งให้กำลังใจ กับนักเรียนผู้ติดยาเสพติด					
28.	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพตามความ ถนัดและความสามารถของผู้ติดยาเสพติด เพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ					
29.	จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของ ผู้ที่ติดยาเสพติด					
30.	จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน ดนตรี กีฬา และนันทนาการ แก่นักเรียนที่ติดยาเสพติด					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. ด้านการป้องกันยาเสพติด

2. ด้านการป้องปรามยาเสพติด

3. ด้านบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ภาคผนวก ข
คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ของการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี
โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียน

ตาราง 12 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นรายชื่อ

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านการป้องกันยาเสพติด				
1.	สนับสนุนให้ครูผู้สอนแต่ละวิชาสอดแทรก ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดควบคู่กับการสอนปกติ	3.85	.74	มาก
2.	จัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับผลเสียของยาเสพติด	3.79	.75	มาก
3.	จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	3.77	.69	มาก
4.	จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่ ครูและนักเรียนในโรงเรียน	3.81	.69	มาก
5.	จัดให้มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ	3.77	.70	มาก
6.	จัดให้มีการอบรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ต่อการเกี่ยวกับยาเสพติด	3.60	.66	มาก
7.	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.73	.69	มาก
8.	จัดครูไปเยี่ยมเยียนบ้านของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	3.81	.73	มาก
9.	สนับสนุนให้ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันในการป้องกันยาเสพติดภายในโรงเรียน	3.69	.78	มาก
10.	จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติด	3.72	.75	มาก
	รวม	3.75	.50	มาก
ด้านการป้องปรามยาเสพติด				
11.	จัดตั้งศูนย์รับรายงานที่เกี่ยวกับยาเสพติด ภายในโรงเรียน	3.70	.68	มาก
12.	จัดให้มีการตรวจค้นเพื่อป้องกันการลักลอบ การเสพหรือค้ายาเสพติดในโรงเรียน	3.82	.67	มาก
13.	ให้โอกาสนักเรียนผู้เสพหรือค้ายาเสพติด กลับใจโดยให้รายงานตัวอย่างสม่ำเสมอ	3.65	.74	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
14.	แต่งตั้งครูเวรประจำวันและอาจารย์ที่ปรึกษา ติดตามพฤติกรรมและการมาเรียนของ นักเรียนที่ติดยาเสพติด	3.58	.65	มาก
15.	ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อตรวจตรา บริเวณสถานศึกษา	3.69	.73	มาก
16.	ตรวจสอบสวาทกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงทุกคน	3.55	.73	มาก
17.	เชิญผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมาพบ เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขช่วยเหลือนักเรียน	3.48	.74	ปานกลาง
18.	สั่งพักการเรียนนักเรียนที่เสพยาเสพติด	3.55	.69	มาก
19.	ร่วมมือกับตำรวจในการใช้กฎหมายดำเนินคดี กับนักเรียนที่เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติด	3.71	.72	มาก
20.	คัดสิทธิ์นักเรียนที่เกี่ยวกับยาเสพติด โดยไม่ให้ได้รับทุนการศึกษา	3.55	.68	มาก
	รวม	3.63	.47	มาก
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ				
21.	ให้นักเรียนเป็นแกนนำและช่วยเหลือผู้ติดยา เสพติดให้มาเข้ารับการบำบัดรักษา	3.83	.64	มาก
22.	ส่งนักเรียนที่ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาใน สถานบำบัด	3.76	.67	มาก
23.	สอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ติดยาเสพติด หลังจากบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว	3.70	.66	มาก
24.	จัดพานักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปศึกษาสภาพของผู้ติดยาเสพติด ติดตามสถานที่บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.73	.69	มาก
25.	พัฒนาครู / อาจารย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน	3.72	.65	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
26.	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการบำบัด รักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด	3.66	.71	มาก
27.	แต่งตั้งครูเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำทั้งให้กำลังใจกับนัก เรียนผู้ติดยาเสพติด	3.78	.68	มาก
28.	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพตามความถนัด และความสามารถของผู้ติดยาเสพติด เพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.80	.71	มาก
29.	จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของ ผู้ติดยาเสพติด	3.81	.67	มาก
30.	จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน ดนตรี กีฬา และนันทนาการ แก่นักเรียนที่ติดยาเสพติด	3.79	.72	มาก
	รวม	3.76	.49	มาก

ตาราง 13 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายข้อ จำแนกตามประสบการณ์

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	น้อยกว่า 10 ปี (N = 86)		มากกว่า 10 ปี (N = 106)	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการป้องกันยาเสพติด					
1.	สนับสนุนให้ครูผู้สอนแต่ละวิชาสอดแทรก ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดควบคู่กับการสอนปกติ	3.72	.71	3.95	.75
2.	จัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับผลเสียของยาเสพติด	3.59	.74	3.94	.71
3.	จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	3.67	.67	3.84	.69
4.	จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่ครู และนักเรียนในโรงเรียน	3.72	.68	3.89	.69
5.	จัดให้มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ	3.74	.72	3.78	.67
6.	จัดให้มีการอบรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ต่อการเกี่ยวกับยาเสพติด	3.49	.65	3.69	.67
7.	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.65	.68	3.79	.70
8.	จัดครูไปเยี่ยมเยียนบ้านของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	3.77	.70	3.84	.76
9.	สนับสนุนให้ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันในการป้องกันยาเสพติดภายในโรงเรียน	3.42	.79	3.91	.71
10.	จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติด	3.56	.79	3.85	.70
รวม		3.63	.47	3.85	.51
ด้านการป้องปรามยาเสพติด					
11.	จัดตั้งศูนย์รับรายงานที่เกี่ยวกับยาเสพติด ภายในโรงเรียน	3.51	.61	3.86	.70
12.	จัดให้มีการตรวจค้นเพื่อป้องกันการลักลอบ การเสพหรือค้ายาเสพติดในโรงเรียน	3.86	.67	3.79	.67
13.	ให้โอกาสนักเรียนผู้เสพหรือค้ายาเสพติดกลับใจ โดยให้รับงานตัวอย่างสม่ำเสมอ	3.58	.80	3.71	.68

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	น้อยกว่า 10 ปี (N = 86)		มากกว่า 10 ปี (N = 106)	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
14.	แต่งตั้งครูเวรประจำวันและอาจารย์ที่ปรึกษา ติดตามพฤติกรรมและการมาเรียนของ นักเรียนที่ติดยาเสพติด	3.50	.63	3.64	.66
15.	ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อตรวจตราบริเวณ สถานศึกษา	3.78	.74	3.61	.71
16.	ตรวจสอบสถานะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงทุกคน	3.35	.68	3.71	.73
17.	เชิญผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมาพบเพื่อร่วมกัน หาทางแก้ไขช่วยเหลือนักเรียน	3.30	.78	3.63	.68
18.	สั่งพักการเรียนนักเรียนที่เสพยาเสพติด	3.36	.70	3.70	.65
19.	ร่วมมือกับตำรวจในการใช้กฎหมายดำเนินคดี กับนักเรียนที่เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติด	3.76	.72	3.68	.72
20.	คัดสิทธิ์นักเรียนที่เกี่ยวกับยาเสพติดโดยไม่ให้ ได้รับทุนการศึกษา	3.43	.71	3.64	.65
รวม		3.54	.44	3.70	.48
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ		3.86	.64	3.81	.65
21.	ให้นักเรียนเป็นแกนนำและช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด ให้มาเข้ารับการบำบัดรักษา				
22.	ส่งนักเรียนที่ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาใน สถานบำบัด	3.78	.69	3.74	.66
23.	สอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ติดยาเสพติดหลังจาก บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว	3.71	.70	3.69	.62
24.	จัดพานักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปศึกษาสภาพของผู้ติดยา ยาเสพติดตามสถานที่บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.63	.75	3.81	.63
25.	พัฒนาครู / อาจารย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน	3.70	.68	3.73	.63

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	น้อยกว่า 10 ปี (N = 86)		มากกว่า 10 ปี (N = 106)	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
26.	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด	3.59	.69	3.72	.71
27.	แต่งตั้งครูเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำทั้งให้กำลังใจกับนักเรียนผู้ติดยาเสพติด	3.77	.73	3.78	.63
28.	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมตามความถนัดและความสามารถของผู้ติดยาเสพติดเพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.74	.67	3.84	.73
29.	จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของผู้ที่ติดยาเสพติด	3.81	.74	3.80	.61
30.	จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน คนตรี กีฬา และนันทนาการแก่นักเรียนที่ติดยาเสพติด	3.76	.75	3.82	.69
รวม		3.74	.51	3.77	.48

ตาราง 14 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี รายข้อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการป้องกันยาเสพติด							
1.	สนับสนุนให้ครูผู้สอนแต่ละวิชาสอดแทรก ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดควบคู่กับการสอนปกติ	3.53	.69	3.83	.75	4.17	.64
2.	จัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับผลเสียของยาเสพติด	3.38	.68	3.78	.74	4.15	.63
3.	จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน การป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน	3.47	.68	3.77	.63	4.04	.68
4.	จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่ครู และนักเรียนในโรงเรียน	3.40	.54	3.86	.72	4.09	.60
5.	จัดให้มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ	3.38	.64	3.76	.65	4.11	.64
6.	จัดให้มีการอบรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ต่อการเกี่ยวกับยาเสพติด	3.21	.59	3.60	.61	3.94	.63
7.	ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.43	.74	3.66	.63	4.11	.58
8.	จัดครูไปเยี่ยมเยียนบ้านของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	3.40	.61	3.80	.68	4.17	.73
9.	สนับสนุนให้ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันในการป้องกันยาเสพติดภายในโรงเรียน	3.02	.74	3.71	.66	4.25	.55
10.	จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติด	3.34	.76	3.62	.68	4.23	.61
รวม		3.36	.42	3.74	.41	4.13	.42
ด้านการป้องปรามยาเสพติด							
11.	จัดตั้งศูนย์รับรายงานที่เกี่ยวกับยาเสพติด ภายในโรงเรียน	3.30	.55	3.65	.64	4.15	.60
12.	จัดให้มีการตรวจค้นเพื่อป้องกันการลักลอบ การเสพหรือค้ายาเสพติดในโรงเรียน	3.72	.65	3.78	.74	3.98	.54
13.	ให้ออกาสนักเรียนผู้เสพหรือค้ายาเสพติดกลับใจ โดยให้รายงานตัวอย่างสม่ำเสมอ	3.32	.78	3.61	.73	4.02	.54

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
14.	แต่งตั้งครูเวรประจำวันและอาจารย์ที่ปรึกษาติดตามพฤติกรรมและการมาเรียนของนักเรียนที่ติดยาเสพติด	3.34	.60	3.52	.64	3.89	.61
15.	ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อตรวจตราบริเวณสถานศึกษา	3.45	.65	3.66	.76	3.94	.66
16.	ตรวจสอบสวามิภักดิ์นักเรียนกลุ่มเสี่ยงทุกคน	3.15	.59	3.48	.69	4.02	.66
17.	เชิญผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมาพบเพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขช่วยเหลือนักเรียน	3.04	.75	3.50	.67	3.85	.66
18.	สั่งพักการเรียนนักเรียนที่เสพยาเสพติด	3.15	.62	3.53	.65	3.92	.62
19.	ร่วมมือกับตำรวจในการใช้กฎหมายดำเนินคดีกับนักเรียนที่เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติด	3.47	.69	3.67	.68	4.00	.73
20.	ตัดสิทธิ์นักเรียนที่เกี่ยวกับยาเสพติดโดยไม่ให้ได้รับทุนการศึกษา	3.13	.65	3.51	.60	3.98	.60
รวม		3.31	.35	3.59	.44	3.98	.39
ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ							
21.	ให้นักเรียนเป็นแกนนำและช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดให้มาเข้ารับการบำบัดรักษา	3.57	.65	3.84	.63	4.06	.57
22.	ส่งนักเรียนที่ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานบำบัด	3.51	.69	3.75	.64	4.00	.65
23.	สอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ติดยาเสพติดหลังจากบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว	3.45	.69	3.67	.61	3.96	.62
24.	จัดพานักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปศึกษาสภาพของผู้ติดยาเสพติดตามสถานที่บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.43	.74	3.76	.69	3.94	.57
25.	พัฒนาครู / อาจารย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน	3.47	.72	3.70	.59	3.98	.60
26.	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด	3.28	.58	3.68	.65	3.96	.76

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
27.	แต่งตั้งครูเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำทั้งให้กำลังใจกับนักเรียนผู้เสพยาเสพติด	3.45	.65	3.79	.64	4.04	.65
28.	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสามารถของผู้ติดยาเสพติดเพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	3.47	.69	3.82	.66	4.06	.69
29.	จัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของผู้ที่เสพยาเสพติด	3.55	.75	3.82	.59	4.02	.66
30.	จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน คณิตศาสตร์ กีฬา และนันทนาการแก่นักเรียนที่ติดยาเสพติด	3.47	.78	4.11	.64	3.79	.72
รวม		3.46	.50	3.76	.41	4.01	.47

ภาคผนวก ข
ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รุ่งฤทธิ์ มกรพงศ์ (2547) ได้จัดทำเอกสารเผยแพร่สถานการณ์ยาเสพติดในจังหวัดกาญจนบุรีไว้ดังนี้

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดชายแดนทิศตะวันตกจรดประเทศเมียนมา ห่างจากกรุงเทพมหานคร 129 ก.ม. มีพื้นที่ 19,483 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,176,968 ไร่ ประกอบด้วย 13 อำเภอ 95 ตำบล 915 หมู่บ้าน (หมู่บ้าน อพป. 152 หมู่บ้าน) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 27 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 95 แห่ง มีสภาพปัญหาเสพติดในระดับค่อนข้างรุนแรงโดยมีปัญหการแพร่ระบาดทุกตัวยาโดยเฉพาะยาบ้าซึ่งส่วนใหญ่จะพบในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา สำหรับพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดรุนแรงได้แก่ เขตอำเภอเมือง ท่ามะกา ท่าม่วง พนมทวน บ่อพลอย และเลาขวัญ สำหรับอำเภอสังขละบุรีเป็นอำเภอดินแดนซึ่งเป็นสิ่งบอกเหตุว่ามีการลักลอบนำเข้ายาบ้าเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งอำเภอทองผาภูมิ ไทรโยค ด่านมะขามเตี้ยและเมืองที่เป็นอำเภอดินแดนมีจุดผ่านแดนเข้า – ออก จำนวน 43 ช่องทางตามแนวชายแดนทิศเหนือ ตั้งแต่อำเภอสังขละบุรี ถึงอำเภอด่านมะขามเตี้ย ระยะทางประมาณ 370 ก.ม. จากสถานการณ์ที่ผ่านมาข่าวสารกลุ่มผู้ผลิตยาบ้าได้มีแนวทางหลบเลี่ยงการปราบปรามของเจ้าหน้าที่โดยมีแนวโน้มย้ายแหล่งผลิตยาบ้าจากด้านเหนือลงมาด้านตรงข้ามอำเภอสังขละบุรีในประเทศเมียนมา

1. ข้อมูลสถานการณ์พื้นที่การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน และชุมชนตามแบบสำรวจ สร. ประจำปี 2545

- หมู่บ้านที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดรุนแรง	จำนวน 296	หมู่บ้าน
- หมู่บ้านที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดปานกลาง	จำนวน 185	หมู่บ้าน
- หมู่บ้านที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดเบาบาง	จำนวน 264	หมู่บ้าน
- หมู่บ้านที่ไม่มีปัญหาการแพร่ระบาด	จำนวน 193	หมู่บ้าน

2. จังหวัดกาญจนบุรี โดยศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดกาญจนบุรี ได้ประกาศทำสงครามกับยาเสพติด เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2545 เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และตอบสนองนโยบายของรัฐบาล

2. วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ได้ดำเนินการตามนโยบายการประกาศสงครามขึ้นแตกหักเพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยเน้นการปราบปรามเป็นหลัก ต้องยึดทรัพย์สินผู้ค้ายาเสพติดตามกฎหมาย ป.ป.ส. และปปง. ด้านการป้องกัน เน้นให้สนับสนุนการแข่งขันกีฬา กิจกรรมสร้างสรรค์ การบังคับใช้กฎหมาย การทำประชาคมหมู่บ้าน / ชุมชน เข้มแข็ง ด้านการบำบัดรักษา เน้นให้ใช้แนวคิดชุมชนบำบัด การบังคับบำบัดและริเริ่มแนวทางการบำบัดใหม่ ๆ โดยกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดตัวชี้วัดด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดดังนี้

1) จำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวกับยาเสพติด ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 จะต้องสิ้นไปภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2546

2) จำนวนผู้ผลิต/ผู้ค้า ซึ่งมีอยู่ ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 จะต้องหมดสิ้นไปภายในวันที่ 30 เมษายน 2546

3) จำนวนผู้เสฟเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

4) ให้ทุกหมู่บ้าน / ชุมชน ต้องดำเนินการครบทั้ง 4 ขั้นตอน ของกระบวนการที่จะทำให้หมู่บ้าน / ชุมชน เข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ภายในวันที่ 30 กุมภาพันธ์ 2546

5) ความเชื่อมั่นและความพึงพอใจของประชาชนในภูมิภาคแต่ละพื้นที่ที่มีความพึงพอใจไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

3. ข้อมูลเป้าหมายในการดำเนินงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 915 หมู่บ้าน 24 ชุมชน (ปัจจุบัน 103 ชุมชน)

ข้อมูลผู้เสฟ ผู้ค้ายาเสพติด ที่สำรวจโดยการประชาคมหมู่บ้าน และชุมชน ในแต่ละอำเภอ เมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2546 แยกเป็นผู้เสฟ จำนวน 5,111 ราย ผู้ค้าจำนวน 1,289 ราย แต่จากการตรวจสอบแล้วมีผู้ค้าบางรายได้เสียชีวิต ถูกจับกุม ซ้ำซ้ำ ไม่มีตัวตน ทำให้ปัจจุบันปรับลดจำนวนผู้ค้าคงเหลือ 827 ราย แยกเป็นอำเภอดังนี้

ตาราง 15 จำนวนผู้เสฟและผู้ค้ายาเสพติดในจังหวัดกาญจนบุรี

ที่	อำเภอ	ผู้เสฟ (คน)	ผู้ค้า (คน)	หมายเหตุ
1	เมืองกาญจนบุรี	267	29	
2	ท่าม่วง	1,150	234	
3	ท่ามะกา	1,329	256	
4	ด่านมะขามเตี้ย	406	21	
5	พนมทวน	293	73	
6	ห้วยกระเจา	641	45	
7	เลาขวัญ	79	21	
8	หนองปรือ	452	14	
9	บ่อพลอย	75	29	
10	ศรีสวัสดิ์	231	48	
11	ไทรโยค	122	35	
12	ทองผาภูมิ	43	19	
13	สังขละบุรี	23	3	
รวม		5,111	827	

การดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา

การจับกุมผู้กระทำความผิด

ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2546 จับกุมผู้กระทำความผิดได้ 1,078 ราย อยู่ในบัญชีเป้าหมาย 715 ราย นอกบัญชีเป้าหมาย 361 ราย บิดและอาชัศทรัพย์สินผู้ค้า 30 ราย มูลค่า 30 ล้านบาท

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 ถึงปัจจุบัน จับกุมผู้กระทำความผิดได้ 18 ราย บิดและอาชัศทรัพย์สินผู้ค้า 1 ราย มูลค่า 62,500 บาท

การบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด

ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2546 ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด มารายงานตัว 9,525 ราย ได้เข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟู ทั้งหมด 9,525 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมายเดิม และคิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมายปัจจุบัน

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 ถึงปัจจุบัน ได้ค้นหาผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด เพิ่มเติม 132 ราย ได้เข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟู ทั้งหมด 132

การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องยาเสพติด

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องยาเสพติดที่ตรวจสอบพบ จำนวน 15 ราย หน่วยงานต้นสังกัดได้ดำเนินการสอบสวนและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เสร็จสิ้นแล้วทุกราย โดยถูกจับกุม 5 ราย ถูกไล่ออกหรือให้ออก 5 ราย ลดค่าจ้าง 1 ราย โยกย้าย 2 ราย เลิกเสพ 2 ราย ยุติเรื่อง 1 ราย

การดำเนินงานโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน

ผู้ค้ายาเสพติดได้มารายงานตัวและเข้ารับการฝึกอบรมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินครบถ้วนแล้ว โดยอำเภอ (ศตส.อ.) และกองพลทหารราบที่ 9 จัดฝึกอบรม จำนวน 845 ราย

การดำเนินงานหมู่บ้าน ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

ทุกหมู่บ้าน ชุมชน ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ได้ดำเนินงานตามกระบวนการสร้างหมู่บ้าน ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด 6 ขั้นตอนแล้ว โดยจังหวัดกาญจนบุรีและสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี ได้ออกไปตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานแล้ว

จังหวัดกาญจนบุรี ได้กระทำพิธีประกาศจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดในวันที่ 23 ตุลาคม 2546 โดยนายรุ่งฤทธิ์ มกรพงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี เป็นประธานในพิธี ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี

การดำเนินงานโครงการประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด

ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัด 1 ศูนย์ ศูนย์ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอำเภอ 13 อำเภอ ศูนย์ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดตำบล 95 ตำบล ศูนย์ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเทศบาล 27 เทศบาล และศูนย์ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดหมู่บ้าน 915 หมู่บ้าน / 98 ชุมชน

ได้พิจารณาคัดเลือกวิทยากรกระบวนการ (ครู ก.) ในพื้นที่ 13 อำเภอ อำเภอละ 65 คน ไปรับการอบรมและประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่จากกองอำนวยการประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด (กอ.ปพส.) เพื่อทำหน้าที่ครู ก.

วิทยากรกระบวนการ (ครู ก.) จัดการฝึกอบรมและจัดตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดตำบล / เทศบาล 95 ตำบล / เทศบาล แห่งละ 30 คน รวม 3,270 คน ตามหลักสูตรที่ กอ.ปพส. กำหนด เพื่อทำหน้าที่ครู ข.

วิทยากรกระบวนการ (ครู ก.) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ตำบล / เทศบาล (ครู ข.) จัดการฝึกอบรมและจัดตั้งหน่วยประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด หมู่บ้าน / ชุมชน 915 หมู่บ้าน / 98ชุมชน โดยมีผู้ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด แห่งละไม่น้อยกว่า 25 คน รวม 26,163 คน ตามหลักสูตรที่ กอ.ปพส. กำหนด

ได้จัดตั้งผู้ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด(เครือข่ายสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม) ในที่ทำการปกครองจังหวัดและที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอ รวม 50 คน และขณะนี้ได้ขยายผลให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดกระทรวงมหาดไทยทุกคน เป็นผู้ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดด้วย

ได้บันทึกข้อมูลผู้ประสานงานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด (เครือข่ายสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม) ลงในระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ตามเป้าหมาย จำนวน 28,436 ราย ครบถ้วนแล้ว จำนวน 32,264 ราย คิดเป็นร้อยละ 113.46

การจัดพิธีประกาศชัยชนะสงครามยาเสพติด

จังหวัดกาญจนบุรีได้จัดพิธีประกาศชัยชนะสงครามยาเสพติด ในวันพุธที่ 3 ธันวาคม 2546 ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี โดยนายรุ่งฤทธิ์ มกรพงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี เป็นประธานในพิธี ซึ่งจัดพร้อมกันทั่วประเทศ เพื่อประกาศชัยชนะต่อสงครามยาเสพติดและเพื่อถวายเป็นพระราชสักการะเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ วันที่ 5 ธันวาคม 2546

นอกจากนี้กรมการแพทย์ (2545:443 – 472) ยังได้รายงานสถิติระบบข้อมูลการติดยาเสพติดซึ่งเข้ารับการบำบัดรักษาปีงบประมาณ 2545 ณ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา เป็นดังนี้

1. ผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา

เดือน	จำนวน	ร้อยละ
ตุลาคม	3	3.3
พฤศจิกายน	9	9.8
ธันวาคม	3	3.3
มกราคม	8	8.7
กุมภาพันธ์	13	14.1
มีนาคม	7	7.6
เมษายน	8	8.7
พฤษภาคม	2	2.2
มิถุนายน	7	7.6
กรกฎาคม	16	17.4
สิงหาคม	7	7.6
กันยายน	9	9.8
รวม	92	100.0

2. เพศของผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	5	5.4
ชาย	87	94.6
รวม	92	100.0

3. อายุขณะเข้ารับการรักษา

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	0	0.0
10 – 14	5	5.4
15 – 19	43	46.7
20 – 24	14	15.2
25 – 29	13	14.1
30 – 34	9	9.8
35 – 39	3	3.3
40 – 44	1	1.1
45 – 49	2	2.2
50 – 54	1	1.1
55 – 59	1	1.1
รวม	92	100.0

4. สถานภาพการทำงานของผู้ป่วย

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาจำแนกตามสถานภาพการทำงาน

สถานภาพการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน	35	38.9
ว่างงาน	14	15.6
งานประจำ	30	33.3
งานชั่วคราว	11	12.2
อื่น ๆ	-	0.0
ไม่ตอบ	2	0.0
รวม	90	100.0

5. อาชีพของผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษา

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน	49	54.4
ข้าราชการ	2	2.2
ลูกจ้างรายวัน	0	0.0
กรรมกร	20	22.2
พนักงานขาย	12	13.3
เกษตรกร	6	6.7
พนักงานขับรถยนต์	1	1.1
ทหาร / ตำรวจ	0	0.0
อื่น ๆ	0	0.0
ไม่ตอบ	2	-
รวม	92	100.0

6. อายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดครั้งแรก

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามอายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดครั้งแรก

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 ปี	0	0.0
10 – 14	12	13.0
15 – 19	51	55.4
20 – 24	15	16.3
25 – 29	4	4.3
30 – 34	7	7.6
35 – 39	0	0.0
40 – 44	2	2.2
45 – 49	0	0.0
50 – 54	1	1.1
รวม	92	100.0

7. ยาเสพติดชนิดแรกที่ใช้

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามยาเสพติดชนิดแรกที่ใช้

ชนิด	จำนวน	ร้อยละ
เฮโรอีน	4	4.3
กัญชา	20	21.7
ฝิ่น	5	5.4
ยาบ้า	57	62.0
บุหรี่	6	6.5
รวม	92	100.0

8. วิธีเสพยาเสพติด

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามวิธีเสพ

วิธีการเสพ	จำนวน	ร้อยละ
ฉีด	11	12.2
กิน	6	6.7
สูดดม	72	80.0
ฉีดและสูดดม	3	1.1
รวม	92	100.0

9. เหตุผลที่เข้ารับการรักษ

ตาราง 24 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาจำแนกตามเหตุผลที่เข้ารับการรักษ

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
สุขภาพเสื่อมโทรม	37	40.2
ไม่มีเงินซื้อยาเสพติด	5	5.4
คำสั่งศาล	4	4.3
เป็นคำสั่งของคนในครอบครัว	30	32.6
เพื่อรักษาสุขภาพของตนเอง	16	17.4
รวม	92	100.0

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางปราณี ป่านนาค
วันเดือนปีเกิด	8 มีนาคม 2495
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	80 หมู่ 2 ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี 71250
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ ระดับ 8
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนศรีสวัสดิ์พิทยาคม อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2511	ม.ศ. 3 จากโรงเรียนสตรีตรังวิทยา
พ.ศ. 2516	ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูสงขลา
พ.ศ. 2524	ครุศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาภาษาอังกฤษ) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ